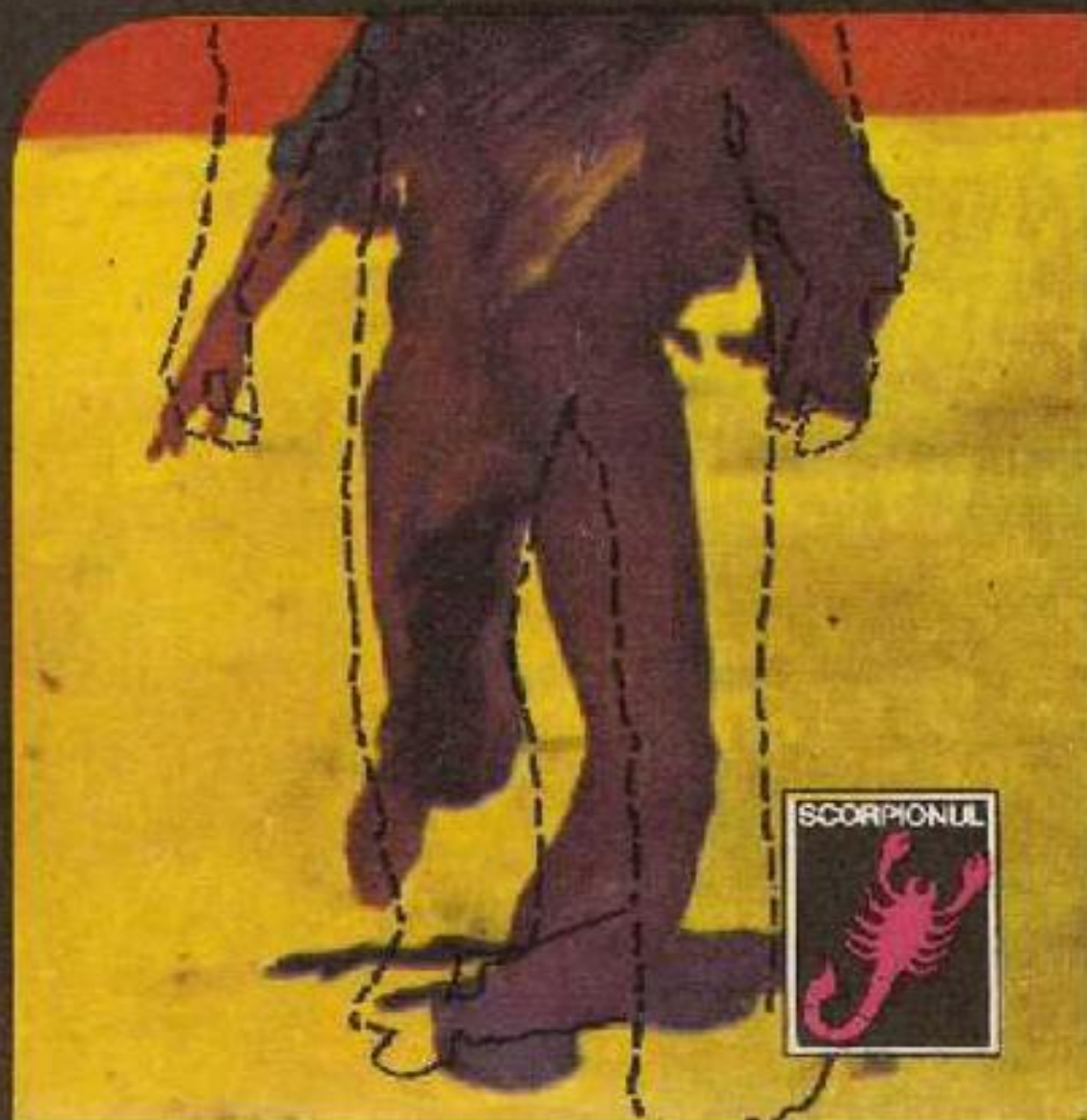

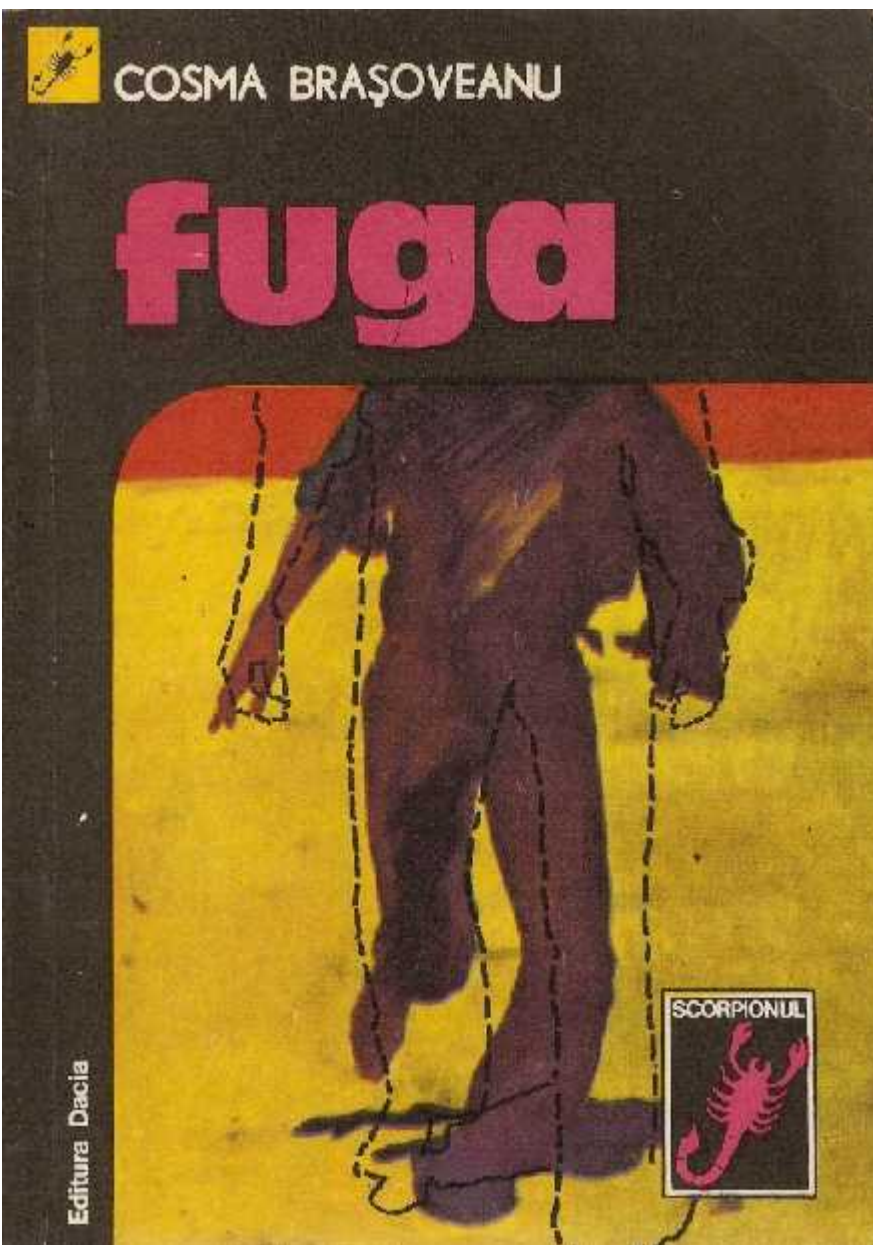
COSMA BRAȘOVEANU

fuga

Editura Dacia

- FUGA -

COSMA BRAȘOVEANU

FUGA

EDITURA DACIA CLUJ-NAPOCA 1978

2

- COSMA BRAȘOVEANU -

Capitolul I:

SILE DRAGU ZIS UȘCHITU

N-ați înțeles? El a înțeles că n-a înțeles

Avea o față de smochină rătăcită într-un ungher de debara.

Sticlele ochelarilor, cât un deget de groase, sigilau tăișul
căutăturii. Trăia numai din priviri.

— Domnul? întrebă.

— Vin din partea lui Poșircă.

— Mda.

Nu se clinti din prag. Cântări făptura croită din cherestea
trainică, umerii de hamal. Omul purta haine de căpătuială, prea
mici, pe obrajii numai colțuri se citea lipsa îndelungată a
somnului. Surâsul cuminte nu reușea să-i șteargă expresia de
fiară hăituită.

— Mda, repetă făcând un pas înapoi. Pofțiți!

Odaia era bolnavă. Un bec fără vlagă născocea umbre ciudate.

Smochinitul, trișor celebru pe vremuri, îi arătă fotoliul, își strecură mâinile de paing în buzunarele halatului și reluă măsurătoarea.

— Numele dumneavoastră?

— Popescu.

— Nu, domnule profesor! Vă numiți Vasile Dragu, condamnat la zece ani pentru dublu asasinat!

N-ai fi zis că știa să zâmbească. Ochii de nevăstuică își stinseseră luminile.

Ușchitu tresări:

— Cred... Cred că e o confuzie.

— Cred că mă confundați!

Continua să surâdă. Degetele, vreascuri uscate, scoaseră din buzunar fotografia profesorului în haine vărgate, o răsuciră în bătaia becului.

— Ați evadat în urmă cu trei zile din T. Nu, nu Poșircă mi-a comunicat.

— Atunci?

— Nimeni nu-și găsește adăpost în casa mea, dacă nu mă aflu în posesia unor informații riguroase. Lua-ți-o ca o garanție a

seriozității cu care tratez afacerile. Pretind mult, dar ofer cu aceeași măsură. Vă costă trei sute de lei pe zi. Evident, pensiune

3

- FUGA -

completă.

Pe chipul lui Sile Dragu coborî noaptea.

— Momentan...

— Nu vă faceți griji, domnule profesor, prietenul dumneavoastră e solvabil. Așadar?

— Accept.

Zâmbetul smochinitului prinse vlagă. Rostui dintr-un bufet fără vârstă o sticlă de coniac și două pahare. Ciocni:

— Îmi puteți spune Tase. Tase Popescu. Nu glumesc, sincer așa mă cheamă. Odaia dumneavoastră e lângă bucătărie. Alături am închiriat o cămăruță lui Trei Dește. Presupun că știți cine e?

— Am auzit. Trei Dește, hoț fără noroc...

— Exact. A părăsit penitenciarul acum o săptămână și am serioase temeuri să cred că se va întoarce în curând. Baia vă stă la dispoziție la orice oră. Celălalt pensionar al meu s-a învățat să economisească apa.

Sile Dragu zis Ușchitu îi citi slinul de pe gât dar nu comentă.

Seara își presară cenușa. Peste ciulinii în floare săgetează un stol de vrăbii, aduc mireasma nopții și a pelinului și a mării...

Și-a lipit fața de geam. Ochii sorb întunericul, au luciri ciudate, umezite de o boare, ciocârlia gândului se înalță undeva sus. De la fereastră nu se vede cerul, dar el știe că acuma stelele, cu mâinile lor albastre, îi întind așternutul...

— Stânga-mprejur, flaimoc, să-ți văz muianu'!

Profesorul Sile Dragu, zis Ușchitu, se răsuci încet. Rezemat de ușor, un individ pirpiriu, slab și sfrijit, o caricatură de om îl măsura surâzând. Îi lipsea unul din incisivi, iar pe toată lungimea obrazului avea o cicatrice întunecată. Ochii mici, vicleni îi dădeau târcoale, batjocoritori, ușor neliniștiți:

— În regulă, neamule. Am repartiție de la nea Tăsică în garsonela asta. Se apropie cu mina întinsă: Mitu Suveică îmi zice, pretenarii Litruță.

— Și care nu ți-e prieten?

— Plătește cotizație în sindicatul îngerilor...

— Pentru ce te-ascunzi?

— Împărțeam prescurea la Sf. Vineri și am luat mângă... Tu?

Profesorul nu-i răspunse. Continua să-l privească liniștit. O privire de gheață în care nu citeai nimic. Stârpitura râse larg și-l bătu pe umăr.

4

- COSMA BRAȘOVEANU -

— Desfă fermoaru', bă, ăsta prostu'.

Ochii Ușchitului sclipiră:

— Ia mâna de pe mine, domnule Suveică!

— Oi fi vr-un hubăr, ai?

— Ia mâna!

— Stai să sting țigara...

Îl calcă pe bombeu, răsucind talpa.

Cu o mișcare fulgerătoare Sile Dragu îl prinse de brăcinari, îl săltă sus, deasupra capului, și îi dădu drumul. Litruță se prăbuși cu un mercăit. Sări repede în picioare, încordat, cu brațele ușor depărtate. Ținea în palmă o lamă de oțel. Ușchitul clătină din cap:

— Lasă cuțitul, băiete!

— Roagă-mă frumos.

— Încă un pas și o să regreti că te-ai născut!

Pocitania ezită.

Omul din fața lui era potrivit de statură, dar lat în spete și buiac. Mușchii zvârliți cu banița jucau în buiestru. Treptat vâlvătaia din privire i se stinse.

Îngăimă moale:

— Gata nene, țuțărul matale! Te luasem de geambăț. Legea...

Legea nescrisă a prăduitorilor. Fiecare breaslă cu vătaful ei. Cel mai al dracului şuț, cel mai câneriu. Caramangiii vechi îl așteaptă la cotitură, cei noi se reped să-și încerce norocul.

Odaia mirosea a cavou, a singurătate. Două paturi de spital lipeau pereții.

Pe culoar începu calvarul pașilor lui Trei Dește. Pași târșiți de trosnitor bătrân. Câte nu văzuse ăsta în viața lui...

Buzele profesorului, subțiri, o rană adâncă pe chipul supt se adunară pungă:

— Recidivist?

— Gură am, limba-mi lipsește. Nu știu unde am pus-o...

— Sfatul meu ar fi să-ți amintești! Ce specialitate ai?

Litruță se hotărî greu:

— Dau cu palma-n cotețe. Nu c-aș vrea...

— Nu...

— Da' seamă-n-ale dracului! Mai ales astea noi. Vin noaptea din
șprițuri și nu'ș cum se face, dar mă trezesc în casa gorobetului...

La plecare iau și eu o amintire: un televizor, o butelie...

— Ești un sentimental...

— Dacă o luăm la înjurături...

5

- FUGA -

Profesorul surâse:

— Pe cine-ai ucis?

— Las-o moartă, nene.

— Răspunde!

Pungașul clipi mărunț:

— Un trosnitor. Se împiedică în șis... Presării țineau strada în
pistoale, n-am apucat s-o roiesc...

— Vai de viețișoara ta!

— Dreptu' lui Dumnezeu!

Fumară un timp în tăcere. Suveică nu-l scăpa din ochi. Întrebă
încet:

— Matale?

Profesorul nu-i răspunse.

— Trosnitor?

— Aici, domnule Suveică, eu pun întrebări, să fie limpede!

— S-a marcat.

— Lucrezi pe cont propriu?

Litruță își umezi buzele. Arboră un zâmbet de „băiat bun”:

— Te cred. O singură dată am ieșit în treabă cu frații Dodea din Ferentari și mi-a trecut. Aruncară duma pe nasol...

— Adică?

— M-au băgat mesa.

— Ei sau tu?

— Am eu mutră de caiafă? Mă jignești, nea Ușchitule, mă doare caracteru’...

Ochii profesorului sclipiră fulgere. Spuse rar, apăsător:

— Ascultă, domnule Suveică, ascultă bine ce-ți spun! În viața mea n-am scos cuțitul. Își scutură mâinile mari, ca niște lopeți.

Palmele astea mi-ajung. Dacă îți bagi nasul unde nu-ți fierbe oala și-n gaură de șarpe te prind!

Noaptea da târcoale ferestrei. Noapte fără lună, învelită în catran. Plopii deșirați desenau pe zid umbre palide. Ușchitu privea întunericul frământând pervazul în palme. Mirosul de pelin și

iasomie îi umplea gura. Mitu Suveică sforăia domol, dar profesorul ştia că nu doarme. Îi simţea în ceafă arsura ochilor.

Prânzul îl luau în devălmăşie. Uşchitu ţinea un capăt de masă, Litruţă celălalt, smochinitul şi Trei Deşte laturile. Privirea profesorului rămase aninată de ciorchinii liliacului subţire, un

6

- COSMA BRAŞOVEANU -

lujer răsărit în coasta blocului.

Litruţă îşi lăţi zâmbetul, prinse să cânte încetişor:

— Ecaterino, eşti damă bine, / M-aş da la tine / Dar n-am palton...

Găzdoiul îşi tampona fruntea cu batista:

— Mitule, Mitule, a dracului sămânţă de om mai eşti şi tu! Ți-aduci aminte ce ți-am spus acu' opt ani?

— C-am s-ajung la'nchisoarea cu capace unde toți golani zace.

Aş! M-am pus pe cuminţie, nu vezi? Trecui la pocăiţi...

— N-ai s-o sfârşeşti bine, Mitule!

— Sărutări de mâini coanei soacre!

— Păcat de tinereţele tale!

Hoţul îl măsură obraznic. Fredona cu înţeles:

— Haida, haida / Schimbă garda! Ete cine ține predici?!

Trei Dește, cu chipul brăzdat de ani și șundrele, mesteca pe gânduri. Litruță se aplecă, îi strecură în șoaptă:

— Zece cuie de coșciug și deșart vorbele.

Omul se codi, în cele din urmă îi strecură țigările:

— Cântă!

— Fane a scuipat fasolea.

— Când?

— Alaltăieri la spovedanie. Frate-tu, Tigaie, ia pe puțin 3 ani.

— Muierea?

— Umblă după clănțai.

Japul își făcu semnul crucii:

— Poate dă Dumnezeu și-l scapă!

— Dă, dar nu bagă-n straiță. Tre'să scoată nașu' niscăi biștari...

— Păi să scoată!

— De! Se lasă greu. Cică a pierdut cheia de la pușculiță...

— Iuda!

— Ai ceva, trimit eu mandatul...

Omul ridică din umeri:

— Am pe dracu să mă piepține!

Tase aduse tocana. Mitu Suveică îi întinse farfuria:

— Bagă polonicu' la fund gloablă! Mă, dacă am eu boală pe cineva, apoi ăia sunteți voi, codoșii! Ale mai spurcate jiganii...

— Te plâng, Suveică.

Profesorul gustă fiertura. Să-ți vomți și sufletul. Aprinse o țigară și se apropie de fereastră. Ploaia scurtă, de primăvară, clătise obrazul cerului. Departe, la orizont, curcubeul își întindea

7

- FUGA -

borangicurile.

Trei Dește înghițea cătrănit. Litruță îi atinse cotul, întrebă în șoaptă arătând spre Ușchitu:

— Ce znamenie de husar o mai fi?

— Amărăștean, vai de viețișoara lui!

— De ce, nene?

— De două ori s-a cărăbănit din T. Și l-au aninat presării. Dacă nici acu' nu-i iese pasiența își bagă unghia-n gât ca pițigoii.

— De-aia îi zice Ușchitu?

— De-aia.

Sile Dragu îl împungea cu privirea. Suveică se foi neliniștit:

— Mă ține-n faruri.

— De. Gătiți pe-aceeași plită?

— Trai cu vătrai.

— Ai grijă mă tată, ai grijă! Dacă-i sufli-n borș, te-ai ars. Nu-i dus prin biserici.

— Trosnitor?

— Aș! Om cu carte, profesor. Muierea i-a mâncat zilele... Oftă clătinând din cap: Putoare mare, da pe de lături...

Litruță constată cu amărăciune:

— Toate dă! Ascultă vorba mea, nene, că spui vorbă mare. Toată dosădirea de la fufe ni se trage! Uită-te și'mneata împrejur. Gușter l-a luat în șis pe văru-su pentru o matracucă, Califaru umbla după o japiță, una cilibie cu felinare verzi, ca după prescuri. Dădea câte-o gaură și pleca cu ea-n plăceri, la mare... Halotca a roit-o c-un macaronar și ageamiu' oftează la-ntristare. Mama lor de putori!

Trei Dește rămase cu lingura-n mână. Sorbea vorbele stârpiturii oftând înfundat.

— Miliția! șopti smochinitul din prag. Repede la secret!

Își adunară sărăcia în pripă, goliră scrumierele. Trei Dește

meșteri ceva într-un colț al debaralei și rafturile alunecară. În spate se afla o despărțitură strâmtă. Se puteau înghesui înăuntru patru oameni deprinși cu autobuzul 37 la ceasurile prânzului. Colosul împinse rastelul, cercetă odăile fugiților dacă n-a rămas vreo urmă, apoi deschise:

— Pofțiți! Pofțiți, domnule maior. Ce zi bună! Admirabilă...

— Ești încântat să mă vezi, zise Dașcu înveselit.

Tase Popescu clătină de câteva ori capul, să-l rupă și mai multe nu.

8

- COSMA BRAȘOVEANU -

— La vârsta mea știi să te bucuri de o vizită. Bătrânii ar trebui scoși din cartea de telefon de vreme ce tot sunt uitați.

— Dar sunt?

Ochii maiorului făcură roată încăperea. Nu se schimbase nimic în ultimii douăzeci de ani. Același hodorog de divan cu arcurile scăpate din strânsoare, lampa pentru ultraviolete în colț, masa beteagă. Numai gândacii își sporiseră neamurile. De câte ori se iveau câte unul la marginea covorului bătrânul îi făcea vânt cu piciorul:

— S-a prăbușit o vechitură de hudubaie și am sinistrați...

— Iată deci, că mai primești vizite... Zâmbi trist: Ai rămas același tip sordid, Tăsică.

— Sunt un om trist, sărac și singur, spuse codoșul zâmbind feciorelnic. Nu-i un păcat prea mare...

Maiorul răsfoia o carte. Ridică privirea:

— Sărac?

— Trăiesc din ajutorul social...

— Ia te uită! Ai și ajutor social care va să zică. Presupun că încasezi o sumă frumoasă de vreme ce îți permiți să cheltuiești la Loto 2000 de lei săptămânal.

— Glumiți, desigur, ca de obicei, domnule maior. Mi-am îngăduit o singură fantezie de revelion...

Își înghesui lacrima pe coarde. Dașcu ridică mâinile:

— Te cred, te cred numai nu plânge. Tăsică, Tăsică! Figura asta o faci, din șapte în șapte zile. Azi joci în Titan, peste o săptămână în Pajura. Îi caută privirea: Ți-a lăsat Ușchitu vreo vorbă pentru mine?

Codoșul își scoase ochelarii stup de mirare.

— Ușchitu? După nume nu s-ar zice că a născocit vreo societate

de binefacere.

— Ca dumneata, de pildă.

— Rămâne să-mi spunei cine e.

— Dacă-mi promiți că nu-ți dau lacrimile. Vasile Dragu,
condamnat la zece ani. Nu știai?

— Nu.

— Ești o fetiță blondă, diafană, Tăsică. A evadat de curând. N-ai
aflat?

— Firește!

— Eram convins!

Japul își juca artistic dezolarea, da semne că din pricina

9

- FUGA -

tulburării nu-și găsește cuvintele.

— Nu mai am de-a face cu lumea asta de mult, domnule maior.

— Cam de când?

— Știți, probabil, că am avut o condamnare...

— Trei, Tăsică.

— În sfârșit, cu prilejul ultimei detenții am înțeles... Iertați-mă,
îmi vine foarte greu să vorbesc...

— Fă un efort.

Codoșul se cutremură oftând:

— De la o anumită vârstă e preferabil să te stingi fără să-ți dai seama de erorile comise. Am priceput dintr-o dată că existența mea a fost falsă, că mi-am risipit-o necugetat. Părăsind penitenciarul mi-am luat rămas bun odată pentru totdeauna de la oamenii ăștia...

— Și ai decis să crești porumbei! Maiorul fluieră admirativ: Buni predicatori trebuie să fi avut voi acolo, Tăsică! La orele astea frumoase de dirigenție nu v-au învățat cum e cu păcatul minciunii?

Bătrânul îl măsură printre sprâncene. Își pipăi pachetul de țigări la piept dar nu-l scoase. Erau Marlboro... Dașcu îi întinse port-țigaretul:

— Ia un Papastratos, Tăsică, cât mai stau. După aia poți reveni la țigările americane cumpărate din ajutorul social. Râse bine dispus: Acum 6 luni i-ai oferit găzduire lui Gigi Lapsus din Ferentari. În ianuarie a locuit la dumneata trei zile Mitică Shop, Os de Pește o săptămână...

— Nu văd legătură. Sunt de-a dreptul consternat, rănit...

— Ești rănit, Tăsică!

— Băieții au venit în vizită. Nici prin minte nu mi-a trecut că vă ocupați de ei.

— Altminteri lăsați laptele pe foc și veneai fuguța la miliție.

— Vă îndoiiți cumva?

— Doamne ferește.

Japul isprăvi de lustruit ochelarii, îi puse pe nas.

— De altfel pot să vă asigur că au avut o conduită ireproșabilă.

Am făcut câteva excursii prin București, am jucat șeptic, am deșertat o sticlă de coniac discutând așa, ca între burlaci...

— Despre creșterea șeptelului, presupun. Iar la plecare le-ai dat și bani de taxi. Las-o baltă, Tăsică și spune-mi mai bine, așa ca între burlaci, unde-i Ușchitu.

10

- COSMA BRAȘOVEANU -

Tase Popescu se aplecă secretos peste masă:

— Nu-mi

plac

turnătorii,

domnule

maior.

Pentru

dumneavoastră însă...

— Îți calci pe inimă. S-auzim.

— Individul, dacă nu-i prost, a tras la Dobrică Ciuciu din
Filantropiei.

Dașcu se lăsă pe spate, încrucișa mâinile pe pânțece.

— La Dobrică Ciuciu!

— Sigur! Absolut!

— Să-l caut deci pe Dobrică. Unde? La Reînvierea? Nu știai că
flăcăul a răposat în cuțitul unui caramangiu, frate Tăsică?

Codoșul își pocni palmele uluit:

— A murit bietul Ciuciu! Extraordinar!

— Mă gândeam că vestea ți-a ajuns la urechi în octombrie când
te-ai dus la parastasul lui. Erau de față Barbete, Ilarie, Sfântul,
Trei Dește. Crema trosnitorilor.

Degetele japului poposiră pe tâmpile.

— Știți că aveți dreptate! Clătină din cap amărât: Vezi ce
înseamnă vârsta? Uiți de la mână la gură.

— Așa mă gândeam și eu.

Maiorul se ridică. Era lămurit. Codoșul luă o hârtie și un creion.

— Cum ați zis că-l cheamă pe ăsta care a evadat? A, da,

Ușchitu. Mâzgăli ceva. Dacă vine pe-aici, e al dumneavoastră, n-aveți nicio grijă, domnule maior.

— Aia e, că am! Ești la o vârstă când uiți repede. Aș vrea să mă uit puțin prin casă, evident dacă ești de acord.

— Desigur, desigur!

— Ai patru paturi...

— Am mulți prieteni.

— Ar mai fi de văzut cum e cu bătrânii săraci și singuri care n-au de ce să figureze în cartea de telefon, dar o las pe altă dată. Cu bine, frate Tăsică, deși nu cred.

— Casa e supravegheată! spuse codoșul intrând. Dezbracă pardesiul și se apropie de Sile Dragu: Vă așteaptă!

Ușchitu se uita la pungași. În ochi le încolțise spaima!

— Cușca s-a închis! bâlbâi Litruță. Grijania ei de viață!

Noapte de noapte fugarii citiră strada pitiți după jaluzele. Nici o nădejde să iasă din strânsoare. Trei Dește, silnic la mers, se împăcase cu cugetul, Mitu Suveică părea un șobolan speriat.

- FUGA -

Profesorul ieși în hol. Își pierduse cumpătul. Măsura odaia scrâșnind de draci. Tase Popescu, chirici într-un fotoliu îl stâlpea cu privirea.

— Vecinii de jos, spuse, știu că obișnuiesc să în plimb pe stradă, d-le profesor. Stârniți suspiciuni

Sile Dragu se opri în fața codoșului mânios Dunăre.

— Sunt trei săptămâni de când nici de fereastră nu mă pot apropia! La penitenciar era mai bine! Ieșeam în curte, la muncă, mă mișcăm cel puțin.

— Exagerați.

— Pentru ce am evadat? Să stau închis în haznaua asta? Să-mi cenzurez până și respirația?

Smochinitul zâmbea cu măsură.

— Am sentimentul că-mi reproșați situația creată. Nu pe mine mă așteaptă Dașcu.

— Perfect! Și ce e de făcut? Dacă mai stau câteva zile înnebunesc!

— Mi-e tare teamă că va trebui să rămâneți cu noi ceva mai mult. Maiorul e încăpățânat, știe că sunt unul din puținii oameni

care acceptă să găzduiască delincvenți.

Ușchitul își reluă umbletul. Mâinile înfipite în buzunarele pantalonilor plesniră stofa.

— Trebuie să existe o soluție!

— Clădirea n-are decât o singură ieșire, domnule profesor, iar locuința mea, dacă vă amintiți, se afla la etajul cinci.

Ridică brațele a neputință. Ochii Ușchitului se opriră asupra unei lăzi de Brașov, rânduiește lângă piele. Tase Popescu clătină din cap.

— Riscant! Primul milițian curios m-ar putea ruga să ridic nițel capacul. La un asemenea mijloc v-ați gândit, bănuiesc.

Sile Dragu își răsucea mintea în fel și chip. Se opri din nou:

— În spatele blocului e un teren viran.

— A fost. Acum e folosit ca depozit de materiale pentru șantierul din colț. Numai că exact sub geamul de la odaia dumneavoastră se află un paznic extrem de vigilent și o armată de muncitori care lucrează zi și noapte...

— Vizavi e o școală, îl întrerupse Ușchitu.

— Da.

— Ce distanță să fie până la gard?

— Aproximativ douăzeci și cinci de metri.

12

- COSMA BRAȘOVEANU -

Un gând smintit luminează chipul Ușchitului. Spuse precipitat:

— Luați legătura cu văru-meu Poșircă. Am nevoie de o frânghie rezistentă.

— Încep să înțeleg... Hm! Aduce a sinucidere.

— Știu.

— Și-apoi nu trebuie să uitați că împărțiți odaia cu un individ extrem de periculos în stare să o vândă și pe maică-sa, șopti japul. Am ezitat mult până m-am hotărât să-l primesc. Aveți grijă, domnule profesor!

Noapți de primăvară, nopți de venin. Undeva, la porțile orașului latră un câine, rar, răgușit, zgâriind liniștea. Noaptea strecoară printre jaluzele o mină de odihnă.

Ochii Ușchitului sfredelesc întunericul, caută dincolo de el.

Mitu Suveică își ajustează unghiile cu dinții. Treabă scârboasă.

Dar Sile nu vede, n-aude, e departe, printre mugurii stelelor, în grădini de piersici coapte sau pe drumeagul colbăit unde cad florile de tei ale tăcerii. Cine știe?

Litruță își umezi buzele:

— Nea Ușchitul!

Îi răspund pașii lui Trei Dește. Târâie un picior. Beteșug vechi,
din tinerețe când umbla după o muiere. L-au ars cu parii carditorii
din Brăilița.

— Dom' profesor!

Sile Dragu tresări. Se răsuci, clipind des, ca omul trezit din
sogn. Stârpitura îi zâmbea dulce:

— Ce-ai, nene, cu mine? Ți stau ca piperu' în nas.

Celălalt ridică din umeri și-i întoarse spatele. O boare pătrunse
în odaie, alungind mirosul acru, stătut de ziduri vechi. Mitu
Suveică se ridică:

— Ce ți-am făcut? De-o săptămână nu iei geana de pe mine.

Pen' ce?

Ușchitu își frecă bărbia în palmă. Ochii, două bucăți de piatră
verde, îl măsurară lung. Spuse într-un târziu:

— Nu-mi placi, Suveică!

— Pe ce chestie? Asculți ce cârâie șpillerii?

Sile Dragu clătină din cap:

— Nu mi-ai plăcut din prima clipă!

— De ce, dom' profesor?

13

- FUGA -

— Ai ochi parșivi, de codoș! Ochi răi, Mitule! A'ncolțit în ei
sămânța dracului... Adăugă apăsat. Cere să te mute în altă odaie,
fă ce știi, dar șterge-o! Altminteri nu ai zile cu mine!

— Mă, nea Ușchitule!

— Ia-ți boscârțele și șterge-o, băiete!

— Dar ce-am făcut?

— Deocamdată nimic.

— Ptiu!

Profesorul nu-l slăbea din priviri:

— Mă furcă degetele și tare mi-e frică să nu îi le proptesc în
gât. Acum nu mai contează, tot anii ăia...

Hoțul își strivi lacrimile între pleoape:

— De ce nu m-ai strâns, Doamne, când eram bun de căciulă?!

De când mă știu toți că la mine cordiș, ca la necuratu'! O vorbă
bună n-am auzit! Unu' nu m-a-ntrebat ce-o fi în sufletul tău,
frățioare? Ce-o fi-n inima ta mă, ăla micu'? Șuți și presari, o apă
și-un pământ: nu le plac ochii mei! Nu mă crede neam să jur pe

mormântu' mamei! Nici când dau din gură, pe drepte. Mâna frate-miu lovelele din casă, la plimbare, și ăl bătrân tot pe mine mă mardea. „Tu ai furat Dumitre, îți citesc în ochi!” Ce-oți fi citind mânca-v-aș sufletu'? Ce scrie?

Își luă capul în mâini hohotind înfundat. Lui Sile i se moldoveni inima. Îi puse mâna pe braț:

— Lasă, Mitule, poate că nu-i dracul chiar atât de negru... Ia aici, o țigară.

Hoțul îl privea subțire, printre gene, ascunzându-și zâmbetul.

„A ținut!”

Mai picură două lacrimi, să fie masa bogată. Nu se auzea decât liniștea nopții. Ușchitu întrebă, cu o undă de tristețe în glas:

— De când furi?

— De la paișpe ani. Ai mei au mierlit-o... Rămăsei drumaș.

— Înțeleg, te-a furat strada.

— Am mai dat și eu cu palma, nu zic nu... P-ormă, două luni frai, zece la pârnaie... Își ridică ochii: Ai încredere în mine, dom' profesor, și n-o să-ți pară rău. Adăugă în șoaptă. Lasă-mă să te ajut.

— Ce s-ajuți?

— La carăbăneală! Știu că vrei s-o roiești din colivie, am văzut frânghia...

Lui Sile îi trecu rece prin inimă. Se rezemă de zid.

14

- COSMA BRAȘOVEANU -

Hoțul șoptea precipitat:

— Știu, dom' profesor, te-am mirosit dintr-un ochi... Ia-mă de om, pui și eu cricul, mă fac luntre și punte să te văz afară!

— Te-a apucat, așa, dintr-o dată dragostea...

Pungașul își plecă privirea:

— Vreau să afle toți că nu-s Iudă.

— Numai pentru asta?

Litruță se repezi într-un duh:

— Numai, suflete! Cum să-ți spui, umblă vorba că unde calc se lasă cu vânzare... Peste tot șnorării bagă strâmba. Nasol, pricepi? Nu intru bine la mititică și-s gata, vopsit. Toată cisla şuților calcă cu fereală... Până și 'mneata...

— Adevărat, până și eu.

Hoțul oftă:

— Dac-ai ști câtă cerneală e-n mine! Ai încredere nea Ușchitule,

suflă cataroilor că țin tira și de n-o ieși pe bune, au ăia grijă să-mi bage burghiul.

Sile Dragu nu-l slăbea din ochi.

— Dacă mă vinzi, știi ce te-așteaptă!

— Clar! Ți-am văzut carabele... Să-ncercăm, Mitule!

Suveică îi prinse mâna și i-o sărută. Ușchitul simți un fior din creștet până în tălpi. Parcă l-ar fi atins un șarpe. Două cuvinte i se zbăteau în cerul gurii, deși limba refuza să le articuleze:

„Sărutul Iudei!”

Capitolul II:

MIC Ș-AL DRACU’

Bătrânul își scoase ochelarii și îi

șterse surâzând:

— *Bine dar e simplu: Omul ăsta minte!*

Luna semănase o miriște de lumină. Plopii desperecheați, cinci lumânări stinse, își țeseau în tihnă umbra. Sile Dragu se desprinse de fereastră:

— Dormi, Mitule?

— Nu, nene, răspunse hoțul ridicându-se într-o coastă. Mă gândeam.

- FUGA -

— Menajează-ți picioarele, dragul meu, o să mai ai nevoie de ele.

Litruță surâse amar:

— A dracului bulibășeală și viața asta! Să-ți bați copiii, auzi?

— De ce să-i bați?

— Cum de ce? Înțelese: Lasă-mă, nene cu bancurile! Mi-adusei aminte, aveam drag de una, Jeni. Nici la Maica Domnului nu mă gâmbeam ca la ea!... Spăla fustele în lacrimile mele!

— Femeia fatală...

— Iederă!

— Nu mai spune!

— Buruiana lui Sarsailă! Astea-s de spaimă! Năpădesc românu' îl strâng, îl seacă până îi halesc comândru'! Te vâra-n draci, pe cîntea mea! Rupeam patul cu ea!

— Cred, cum ești dumneata solid...

— Cum, necum, vorba e că-mi luase mințile, pațârca...

Umplusem gura de aur, umblam numa-ncliftat...

— Uite unde era sare-garduri!

— Eu cred că-mi făcea cu ulcica, dom' profesore! Arunca găini

negre-n cuptor!

— Să te țină aproape...

— Păi?

— Să nu piardă frumusețe de mascul!

— Râzi 'mneata, râzi.

— Nu râd, Mitule.

— De la astea c-o coastă minus în inventar te poți aștepta la orice... Băgăm în ea ca-ntr-un spital: inele cu sclipici, brățări... Am dat gaură la un draibăr să-i iau scutece. Tolomac...

— Te-au arestat?

— Ăla micu oftă:

— Urgent.

— Cât?

— Doi jumate. Eu dam din buză la pârnaie și mișauca mă aiurea c-un zulitor din Dudești, unu' Șpilcă.

— Îl știu.

— Pân' la urmă a'nfundat și ăla gherla. Conchise scârbit: Rea de muscă nene, îi lătra cățeaua...

Ușchitu scoase pachetul de țigări:

— Ai un foc?

Noaptea își istovise culoarea. Printre jaluzele se zăreau vitraliile
răsăritului, cireșii, aburite de răcoarea dimineții.

16

- COSMA BRAȘOVEANU -

— A intrat bălana în sat și nici n-am băgat de seamă...

Litruță privea zorile. Trase adânc, cu patimă din țigară
adăugând:

— Te-ai cioșmolit toată noaptea, să-mi vinzi sau nu cioaca...

Este?

— Fii serios.

— Este, neamule! Ți-e târșă să nu-ți întind vreo clapcă...

— Tocmai tu, omul meu de încredere?

Profesorul prinse chiștocul cu buricul degetelor. Fumul subțire
desena arabescuri albastrii:

— Câți ani ai, Suveică?

— Patruzeci și patru bătuți pe muchie acu' de ziua femeii... își
aduse aminte: Ptiu! Tocmai atunci își găsi și mama să mă scoată
în lume!

— Suntem vârsteni.

— Cum adică?

— Patruzeci și patru împlinesc și eu de Crăciun.

Pungașul izbucni în râs:

— Tată să-mi zici, carabă! Ești brudiu rău...

— M-au condamnat la zece ani, Mitule și n-am făcut decât șase.

Socotește și tu...

— Aoleu, suflete! Dacă te înhață scapi taman bun de pensii.

Parcă te văz în trei picioare, cu iaurtu'n plasă...

Sile Dragu îl priponi în priviri.

— Măine încerc să ies de aici.

Pleoapele hoțului coborâă. „Puteam pune pariu!”. Adăugă

privirii un amestec de surpriză și teamă:

— Să-ți ajute Dumnezeu, dom' profesor!

— Până la Dumnezeu ai să pui tu umărul. Parca așa te lăudai.

— Pui, neamule! Stinse chiștocul, apăsându-l îndelungat. Spuse încet, cu căldură: Mă, nea Sile, măi frățioare o fi bine?

— Bine, rău, asta e. Nu mai pot Mitule, mă îmbolnăvesc!

Verdele ochilor i se îndulcise, umezit de o boare. Hoțul își trecu mâna prin păr. Cicatricea îi zvâcnea:

— Știu suflete! Dar mai știu că de la ultima cărăbăneală vântură caralii lumea după matală.

— Dacă nu-mi văd copilul, înnebunesc!

— Te cred!

— Mă usuc, Mitule! Simt coliva în piept!

— Crude de aur, nene! Își mușcă buzele: Mi-e să nu dai iar cu

17

- FUGA -

oiștea-n gard.

— N-ai nicio grijă, am calculat totul. Tu să vrei...

— Gata, nene!

Ușchitu se aplecă mult peste patul hoțului:

— Am o frânghie solidă de peste treizeci de metri. Un prieten de-al meu va defecta mâine noapte lumina în tot cartierul.

— Aha!

Litruță scotoci prin buzunare. Ochii obosiți își recăpătaseră strălucirea,

— Mai ieși c-o țigară? Eu îs la zar da' le topii...

— Poftim.

Zorile trudeau din greu. Fumul se-ntindea gros, să-l tai cu cuțitul, să umpli banița. Fața Ușchitului, numai colțuri, părea turnată în plumb, a lui Suveică suptă, alburie. Un craniu cu

cicatrice.

— Și zi așa, nea Sile...

— Așa, Mitule!

— Începe pe bune... Da' p-ormă? Până jos sunt... A! Pricep, frânghia... Clătină din cap: Bați pironul în perete cu buretele, dom' profesor! Jos, te umflă paznicul de la materiale cât ai zice pește.

Sile Dragu clipi șiret:

— Păi nu cobor. De ce să cobor? Trec pe partea cealaltă.

— Care parte?

— Stiva cu blăni din curtea școlii.

— Peste varniță?

— Peste varniță și peste gard.

Șuțul se cruci:

— Sunt douăzeci de metri pe puțin!

— Douăzeci și cinci.

— Cum să-i faci?

— Pe frânghie. Ajung dincolo, tu-i dai drumu' și eu o trag. O mie de ani nu prind șiretlicul. Râse: Ai rămas cu gura căscată?

— Rămăsei frățioare! Îl privea ca pe pehlivani, la bâlci. Ai cap de mahăr neamule, îți umblă mintea nu joacă! Pricep... Hârzobu îl

priponește de stivă pretenaru...

— Chestia e să-l prindă.

— Auzi ce-i bubui mansarda!

Ăla micu' nu mai contenea cu minunatul. Uitase că n-are țigări
și scoase un pachet.

— Îi iei în piept, hubăre, ascultă vorba mea!

18

- COSMA BRAȘOVEANU -

— Să sperăm.

— În cofă-i bagi! Râse: Mare față ești, dom' profesore! Păi pe
lângă 'mneata Gică Lapte Gros e prunc de țată!

— Lasă prostiile!

— Nou născut, neamule! Icră! Când a roit-o-n '45 de la secție
săriseră gășcarii cu șişurile. Doi comisari au lăsat pe jos: Da' așa,
de unul singur, pe drepte...

— Nu chiar de unul singur, frânghia tu o desfaci. Tase Popescu
v-a încerca în timpul ăsta să atragă atenția oamenilor lui Dașcu
transportând o ladă suspectă.

— Oricum, suflăte, oricum, trăi-te-ar Dumnezeu!

Profesorul respira precipitat. Pornirea şuțului îi aprinsese

sângele.

— Ce înălțime ai, Mitule?

— Unu cin'ze's'unu.

— Și la pantofi?

— Paș'pa!

Râdeau amândoi. Șuțu puse bocancii cap la cap și se prăpădea de răs.

— Gineală gaibarace, neamule!

— Stai pe picior mare, ăsta micu...

— Mic și-al dracu', e bine? Când eram mânzoc mă luau carditorii în prăduieli să le dășchiz. Prin gaură de cheie intram, prin crăpătură. Chestia era să-ncapă țurloaiele. P-ormă îmi mânjeau șmecherii ochii c-un pol, doi... Nu-mi pare rău, am deprins meserie.

— Dar ai deprins?

— Doctor, nene, tata hoților! Simț de la o poștă unde-i rost de cârpeală, pe cinstea mea! Dau gaura și stau țeapăn, nu m-arunc în biștari, ca proștii ăștia de umplu pârnăile. Că așa îi înhață.

Umblă puterele prin baruri cu ochii ca sarmaua: „De unde ai bani s-arunci cu miile, mă, nea cutare?”

— Cam târziu ți-ai amintit, Mitule.

Șuțu se 'ntunecă:

— Dacă nu-l luam pe ăla în șuriu...

— E prima oară când ucizi? se interesă profesorul privindu-l subțire.

— Hm, pui niște întrebări...

— Pun.

19

- FUGA -

— Prima, suflute. Prima și ultima...

Sile Dragu legă frânghia coardă de țeava caloriferului și clanță.

Șuțul îl privea nedumerit:

— Ce-ți veni?

— Trebuie să m-antrenez, douăzeci și cinci de metri în mâini
nu-i glumă!

Încolăci frânghia cu picioarele, o prinse-n palme, alunecă până
la capăt.

Litruță ținea socoata.

— Nouă. Înc-o tură, dom' profesor și ești om făcut!

— Nu mai pot!

— Agață-te-n dinți. Așa! Scutură mâinile. Hai acu, odată! Asta e, neamule, n-ai treabă!

Sile se rezemă de zid icnind. Sângele-i pătrunsese în bulbul ochilor.

— Greu al dracului!

— Mâine-o să fie mai ușor, îți spui eu, poimâine, umbli ca circarii.

Avusese dreptate Suveică. A treia zi parcurse distanța fără efort.

— Merge, Mitule?

— Merge mânca-te-ar neica! Și eu care te credeam gubav! Îi împunse toracele: Stofă de mardeiaș, la cinci sute și-un pol! De unde-o luași, suflete, poate se-nțolește și mandea?

— O să râzi, dar vinde numai cu metru...

Pungașului îi rămaseră ochii la frânghie.

— Ții zece cuie de coșciug că fac și eu figura asta?

— Ești copil...

— Ții?

— În regulă. Să te văz!

Suveică prinse odgonul. Luneca lipit, ca șarpele.

— Bravo, Mitule!

— Mergi la pace pe-o turtă-n plus?

Făcu încă două, apoi sări în fața Ușchitului:

— Ce zici, dom' profesore, trec clasa?

Șuțu își mușca buzele privind în gol. Sile Dragu îl măsură curios.

— Ce ai, Suveică?

20

- COSMA BRAȘOVEANU -

— Nimic...

— Lasă prostiile, ce ai?

— Mă gândeam... Dac-ai vrea matale...

— Ce să vreau?

— Cum să-ți spui când bagi ochii ăia-n mine? Parcă-s cuțite.

— Spune!

Pungașul surâse stingher. Șopti, într-o doară:

— La o adică, ziceam că, unde merge mia, merge și suta...

Adăugă hotărât. Ia-mă cu 'mneata, nea Ușchitule!

Sile Dragu făcu un pas înapoi. Ochii verzi împrôscară venin.

— Ce?

— Alta-i treaba-n doi, mai ales în cărăbăneală.

— Așa!

Profesorul se apropie amenințător. Litruță feri spre ușă.

— Nu da, nea Sile!

— Aici băteai, domnule Suveică? Umbli după ghelir?

Litruță sta ciocan pe capul Ușchitului, gata să-i cadă la genunchi:

— Ia-mă, nea Sile, ia-mă, suflete! Rob mă fac! Slugă! Câine să fiu dacă nu te servitoresc a'ntâia!

— Leoarba!

— Ce pierzi dom' profesore? Ba din contra. Vorba ala: Unde e doi puterea crește...

Adică unu și jumătate...

— Unu și-o litră. Bagi litruța-n buzunar... Apeși pe buton și sare băiatul. Ponturi grubă!

— Ce să fac cu ele, Mitule! Pentru asta am evadat, să mă pun pe tâlhării?

Hoțul rămase descumpănit.

— Da' pentr'ce?

— M-am lămurit! N-ai să ostenești niciodată gândind...

— Cum zici mata și după aia mâncăm... Oricum, ai trebuință de

un ogeac? Ai! Un' te-ascunzi? Pui la bătaie covru meu, stai în el o viață, nu te știe nici vântu' nici pământul! Singur te-ncurci cu vreo fufă, tragi la ea că așa fac toți ușchiții și pân'la urmă o'nbulinezi...
Ce făcuși în andante rânduri când' ai roit-o?

— Îmi porți de grijă...

— Păi cum altfel dom' profesor? Mata ești om cu carte, dășchis la minte, eu țin tira. Cooperativă de lux. Întoarcem lumea cu

21

- FUGA -

lopata, pe cinstea mea!

Sile clătină sceptic din cap:

— Cinstea ta...

— Aoleu, iar o luăm de la Adam? Ascultă vorba mea, nea Sile:

Ale mai cinstite femei sunt ale'ncepute! Trei Dește a luat de muiere, pe vremuri, una de aia... Sfântă, guriță! Lacrimă! Nu-i mai trebuie... Așa și cu mine. Oi fi făcut, n-oi fi făcut, nu mai fac! Frate de cruce, nea Sile! Rup cu dinții, pentru matale!

Ușchitu râse:

— Care dinți, băiețaș? Cel de bază s-a lipit de pumnul vreunuia.

— Mi-au rămas măselele de minte...

Profesorul se apropie de fereastră, privi lung în noapte. Spuse

într-un târziu:

— E o treabă riscantă, Mitule.

— Știu.

— Oricând se poate întâmpla o nenorocire.

— M-am gândit. Dașcu poate ține geana pe casa japului până la ziua de apoi! Ori aici ori la pârnaie tot un drac. Fac ciubuc popii dar îl fac naibii liber! Ia-mă, nene și n-o să-ți pară rău!

— Aș vrea s-o cred... Se întoarce: Te iau Mitule, dar să nu uiți că tu m-ai rugat! Tu ai vrut-o!

— Să-ți dea Dumnezeu sănătate și brânză-n pască!

Lăcrima de bucurie. Ușchitu repetă:

— Să nu uiți, Mitule!

Capitolul III:

FUGA

Nu, ragazzi, s-a grăbit! A acceptat

prea repede! spuse Antonio și ieși.

Litruță nu-și mai găsea liniștea, măsura odaia în lung și-n lat

țocăind din blacheuri. Sile rezema zidul:

— Mai stai naibii la un loc! Ai viermi, ce-ai?

— Mă, nea Ușchitule, mă mânca-ți-aș gura ta, azi e!

— Azi.

— O fi primit ăla semnu?

— Ia ghici?

— Eu zic că l-a primit. De ce adică să nu-l primească?

22

- COSMA BRAȘOVEANU -

Cerșea asigurări. Sile Dragu juca nepăsarea, dar ochii spuneau altceva. Lumina lor verde, concentrată, schimba tonuri întunecate.

Pocitania sta sub stăpânirea ăluia cu cornițe.

— Ce mașină are?

— *Dacia.*

— Merge. Numai să fi primit semnu... Hm? Ce zici dom'?

profesor?

— Zic să stai locului, că m-ai înnebunit!

— Nu pot, nene, nu pot trăite-ar Dumnezeu! Uite, scot bocancii.

— Doamne ferește, vrei s-adorm? Îi scoți la apropo...

Hoțul izbucni în râs:

— N-au văzut gioalele apa de la revelion. Să n-am spor dacă nu-ți culcă tot județu'. Trei zile soilesc ne-ntorși...

Aprinseră țigările. Suveică mușca din ea cu dinții:

— Numai de s-ar năsuli timpul.

— Mda.

— Totdeauna pe lună o sucesc strâmb. Îmi poartă sâmbetele cățeaua!

Profesorul se apropie de fereastră:

— A început să sufle vântul.

— E bine, nene!

Tăcură un timp. Hoțul bătea darabana eu degetele:

— Eu zic că a primit semnu.

— Ești de groaza lumii! Se răsuci fulgerat de un gând. Am încurcat-o, Suveică!

— Aoleu!

— Cine ne dezleagă frânghia după ce ajungem la stivă?

Litruță își astâmpără bătăile inimii.

— Pen' ce? Dacă vine ăla cu mașina...

— Și? Peste două minute se aprinde lumina. Exclus să n-o repereze careva. În jumătate de oră ne-au prins!

— Depinde.

— Esențial e să nu știe unde ne aflăm.

— Până la urmă se prind ei...

— Da, dar eram departe. Tase Popescu iese din discuție. Va fi probabil deja la soră-sa cu lada. Oftă: Numa' hangarale am cu tine, mă, ăsta micu'! Nu se poate, vezi și tu...

— Să nu mă lași nene! Ai zis că mă iei.

— N-aș mai fi zis!

— Mortu' de la groapă nu se mai întoarce. Găsim noi ceva.

23

- FUGA -

— Găsește!

Hoțul fremăta:

— Să vorbim cu Trei Dește?

— Nu, Mitule, n-am încredere.

— Nici eu, dacă-l iei pe bune... Altminteri ziceam. Bag pretcaru'...

— Adică?

— Cântă el, cânt și eu.

— Îl ai la mână?

Litruță zâmbi:

— Sub unghie, nene, acelea! Numa' o vorbă-i șoptesc și-i miel!

— N-aș crede, Mitule. Individul e periculos...

— N-o fi mai al dracului ca mine!

— Nu. Ca tine nu-i!... Cum i-ai deschis tainița?

— Ochiu și urechea, ale mai faine șperacle din lume! Clipi șiret:

Când sunt frai, umblu mai mult după ponturile vârgaților, să am de cheltuială la întristare... Ce zici, schimb suta?

— Vezi să nu te păcălească la rest...

Litruță pătrunse în odaia lui Trei Dește sucind țigara. O aprinse de la chiștocul spărgătorului șoptind:

— O fi dat iarba în grădina lui Lingurică?

Omul tresări.

— Ce-ți pasă?

— Mă gândeam c-ar trebui netezită movila aia... Trece vr-un

presar și mai crede dracului c-ai dosit ceva, știi cum îs ăștia...

Trei Dește cântări privirea hoțului:

— Cântă!

— Ține aproape și uit unde șade!

Ploaie pânzeșă, plăpândă. Țesătura s-a destrămat repede, norii
s-au retras pâlcuiți, luminând fruntea cerului. A apărut luna,
limonie, vlăguită. Are coapsele dezvelite, sânii scăpați din
strânsura mătăsurilor.

Mitu Suveică îi aruncă o privire otrăvită, o spurcă înfundat:

— Căteaua dracului, acu' te-ai găsit să faci trotalu?

Șutul își stăpânea greu nerăbdarea. Ochii de viezure alergau în
toate părțile, mâinile trebuiau fără rost. Alături, Trei Dește
surâdea...

Înserarea linse petele de lumină aninate de acoperișuri. Noaptea

24

- COSMA BRAȘOVEANU -

își vărsa păcura, îngroșând umbrele, ștergând depărtările. Sigiliul
luceafărului sclipea stins.

S-au aprins becurile pe șantier și la depozit. Trei Dește șopti
pungășește.

— În regulă profesore, mergi pe mâna mea. Cât mai e?

— Jumătate de oră.

— Baftă!

Suveică oftă:

— Luna... Or să ne gimbească...

— Mai taci, cobe! făcu Sile printre dinți, apoi către Trei Dește:

Uite cu cine m-am încurcat!

Furau cu coada ochiului spre cerul înstelat. Undeva, către apus
norii se furișau hoțește spre Calea Laptelui. Luna își mlădia boiul,
surâdea ademenitoare. Suveică fierbea:

— Se fâțâie farfuza!

— Dacă-n zece minute nu sporește vântul, calculă Trei Dește,
ați rupt mâța în două.

Litruță scuiă cu obidă:

— A dracului ghină! Care ești mărășin, mânca-i-aș sufletul?

Sile Dragu respira precipitat:

— A trecut un sfert de oră!

Norii tăvăleau luna într-o îmbrățișare turbată. Brusc se stinse
lumina. Frânghia!

O legară de pat chitind stiva de după gard. Un muc de țigară

sfredelea întunericul. Chipul Ușchitului se minună:

— Semnalul!

— La fix!

Trei Dește cerceta depozitul:

— Mai repede, bă, mai repede!

Profesorul făcu frânghia colac și o aruncă. Țigara desemna în
noapte semne mari, neliniștite. Litruță își mușcă buzele:

— N-a prins-o! Trage-o 'napoi și lasă-mă pe mine.

Ușchitu înjură îndesat:

— Și-a pus dracu papucii de-andoaselea... Ptiu!

Odgonul arunca lumini alburii.

— A trecut prin varniță, observă Trei Dește.

— Ei și?

— Or să v-alunece carabele. V-adună cu fărașu', mă tată mă!

Sile Dragu își privi mâinile.

25

- FUGA -

— Ce zici, Mitule, încercăm?

— Cercăm!

Zvârli frânghia.

Zarva era în toi. Se cerea lumină.

— Băgați cărbuni, fraților, că vin presării!

Frânghia sta întinsă, coardă. Trei Dește le strânse mâinile:

— Baftă!

Ușchitu își făcu semnul crucii și încolăci odgonul, lunecând repede. Primii zece metri îi străbătu ușor, frânghia era uscată. Se opri. Simțise în palmă varul. Litruță îl ajunse din urmă.

— Dă-i bătaie, jarcalete!

— Nu merge! Lunecă a dracului. Înapoi!

— Ești dilimac!

— Știi cât e până jos?

— Treizeci de metri.

— Dar ce-i dedesubt ai văzut? Țevăraia, Mitule! Țevile rezemate d-ampicioarele. Trec prin noi!

— Mână măgaru'!

— Eu zic că-i mai sănătos să ne întoarcem.

— Lasă vraja și mână!

Profesorul înainta cu inima ghem. Palmele refuzau să facă priză, degetele scăpau. Fâșii subțiri de lumină spintecau întunericul, îl hăcuiau mărunț.

Litruță scoase un țipăt de groază. Ușchitul întoarse capul și
inima i se opri. Hoțul atârna agățat într-o singură mână. Spaima îi
aprinsese în ochi licuricii morții. Gemu răgușit:

— Nu mă lăsa, nea Sile!

— Ține-te bine!

Apucă frânghia în încheietura cotului, își înfipse dinții în ea și
întinse mâna dreaptă. Îl prinse încolăcit de mijloc. Litruță tremura
ca apucat, plângea cu sughițuri, bolborosind, fără noimă:

— Mă nea Sile, mă, frățioare!

— Ține-ți îngerii, chiștoc!

— Mă, mânca-ți-aș sufletul, m-ai salvat de la moarte!

Sile vru să-i spună că peste un minut, două se vor prăbuși.

Renunță. Ce rost avea să-i înnegrească ultimele clipe?

Șuțu măsura din ochi distanța până la stivă:

— Cinci metri! Anafura ei de ghină! Să te îneci la mal, ca
țiganu'...

26

- COSMA BRAȘOVEANU -

— De, Mitule, dacă nu m-ai ascultat.

— Zi nene, și te-ascult. Acu nu ies din vorba matale.

— Acum e prea târziu! Frânghia-i mâzguită înainte și-napoi...

Degetele nu mai ascultă.

Litruță făcu ochii mari:

— Vrei să spui că tre' să ne dăm prinși?!

— Nu văd altă soluție!

Litruță începu să râdă. Râs nervos prevestind criza. Trebuia pocnit, dar Sile nu îndrăzni să-și elibereze mâna.

— Nici nu le trece prin minte presărilor ce aproape suntem de Șerif. Mă și văd în fața hubărului de sus: „Ascultă, japule, cum ai făcut împărțea la hoiturilor? Pen'ce m-ai croit, bă, scundac, la unu cin'zeci și unu? Scot suriul la el, pe ochii mei! Face'n pantaloni, cât o fi gagiul de mahăr...

Râdea cu sughițuri. Sile îi pocni un cap în gură.

— Ai de gând să te potolești?

Litruță oftă adânc. Criza trecuse.

— Și acu'?

— Dă cuțitul.

— Ce-ți trebuie?

Profesorul își încleștă dinții. Odgonul îi secase puterile, ăla micu părea de plumb.

— Tai frânghia.

— Aoleu!

— Suntem la cinci metri de stivă. Poate și mai aproape. Dacă ținem zdravăn capătul scurt, trecem peste zid și ne izbim în scânduri. Pricepi?

— Pricep neamule, pricep, trăi-te-ar Dumnezeu. Mă, nea Sile, ce cap ai!

— Lasă!

— Ce să las! Fără 'mneata mă luau de jos cu fârașu', în rate.

— Agață-te-n dinți aici! Așa. Acu scoate șisu. Fii atent, să nu-l scapi că te trimit după el!

Șuțul tremura de încordare. Desfăcu mâna de pe frânghie, încet, cu grijă și trase cuțitul din buzunar.

— În regulă! Ține-te bine!

Căutătura unei lanterne urcă. Zări odgonul și înaintă spre cei doi, prinzându-i într-o roată de lumină.

— Atenție! Tai!

27

- FUGA -

Ușchitul reteză frânghia. Desenară un arc de cerc și se

prăbușiră peste scândurile stivuite în piramidă.

— Mai trăiești, Litruță?

— Os de mitocan, cocoș, ține la tăvăleală.

Auziră în apropiere un glas șoptit.

— Sile?

— Am sosit, vericule!

— Bine c-a dat Dumnezeu. Ce dracu ați făcut atâta?

— Sucirăm babaroasele.

Mitu Suveică își regăsisese umorul. Apucă brațul profesorului.

— Ascultă acilea, bă, ăsta prostu'! De-acu înainte, eu duc steagul!

Cu toată încordarea ultimelor clipe Sile izbucni în râs.

— Piteala-i meseria șuților, adăugă Litruță. Clar?

— Clar.

Coborâră. Lângă stivă se deșira un ochelarist slăbănog.

— Pe aici!

O luă înainte în pas alergător. Litruță îndemna din spate.

— Cărel poteca, flăcăi, că ne prinde ploaia!

Îi aștepta o Dacie cu motorul încălzit. Ochelaristul trecu la volan, Sile și Litruță în spate. În oglindă se holbau ochii GAZ-ului.

— S-au prins, nea Sile, vin!

Hoțul dispuse:

— Calc-o pe coadă!

Mașina țâșni ca din pușcă mărind distanța. Lângă geam erau rânduite haine noi, pe măsura profesorului. Ușchitu se schimbă în viteză. Litruță da cu gura înainte:

— Dacă-mi ajută Maica Precista și scap...

— Roagă-te la alții, Mitule, știi că n-ai trecere la dame...

— Dacă scap, mă las! Mă pui pe pălătuială! Fă stânga!

— E interzis.

— Hai că-mi plăcuși! Ce facem noi acu e pe bune...

Strada era îngustă, în repeguș. Nu se vedea țipenie. Stradă lăaturalnică, de provincie. Ferestrele luminate întindeau în noapte basmale portocalii.

Suveică fremăta:

— Mă dau la rindea, Ușchitule, mă păpușesc, harem îmi fac, pe cinstea mea! întâi...

GAZ-ul venea strigând ascuțit. La porțițe năpădiseră câinii și cumetrele. Ușchitu' înjură cu năduf:

- COSMA BRAȘOVEANU -

— Se țin râie de noi. Mașină puternică, șofer bun...

Pocitania se chircise tot, îndesa la cruci.

— Dă-i, Doamne, o muscă-n ochi! Apoi către ochelarist: Trage tare, guriță!

— Părerea mea, nea Sile...

— Lasă părerile și mână!

— Asta-i tot!

Cauciucurile mușcau caldarâmul, coteau scrâșnind. Litruță se uită la profesor.

— Ești fugaci, bă moacă?

— Da.

— Luăm tramvaiul 11, altfel ne-nhață cavașii. Ascultă, ochelaristule, la primul colț o domolești, să putem sări. P-ormă îi dai înainte spre șosea...

— Or să mă prindă... Ce le spun?

— Că ai matolit și ți-a fost frică de amendă. ăsta prostu, tu umfli bocceaua cu trențele vechi. Cămașa lepădată e de-a vărğaților.

— În regulă! spuse Ușchitu.

Dădură colțul. Ochelaristul frână.

— Succes!

Săriră din mers și se înfundară într-o grădină.

Capitolul IV:

GOANA SUB CLAR DE LUNĂ

Privea pe fereastră cu ochii subțiați:

— *Au scăpat ușor...*

L-am întrebat:

— *Important e c-au scăpat, nu crezi,*

doctore?

Noaptea purta în păr flori de ciulini și busuioc, amețea fugarii
cu farmecele ei de codoașă.

Se strecurau șerpește printre cerdacurile de lalele, două umbre
încovrigate, mute. Luna le arunca în cale poteci de lumină. Silueta
măruntă se opri, înălțând amenințătoare pumnul spre cer...

— Ai aruncat bocceaua, bă ăsta prostu’?

29

- FUGA -

Ușchitu își mușcă buzele:

— Am... Am...

— Ai uitat-o în mașină?

— Am uitat-o.

— Ptiu! Fir-ai ai dracului de pidosnic!

— Cântărește-ți vorbele, Suveică! spuse apăsător profesorul. Sari peste cal și nu e bine!

— Dar că ne iau presării urma e bine?

— E asta-i! Cel mult o să aibă vărul-meu necazuri.

Hoțul îi dădu cu tifla.

— Bagă câinii și ne oblicesc cât ai zice pește. Din pământ din iarbă verde ne scot!

— După miros?

— Păi?

Litruța pășea înainte mârâind înfundat. Sile venea din urmă lipăind.

— Calcă-ncet, gloabă! Hm! Uite hal de ușchit!

— Mă gândesc la vărul-meu, ce-o fi făcut?

— Gândește-te ce facem noi, cu ăla-i limpede, s-au prins că-i șafăr.

— Cum naiba am uitat boccea! Parcă mi-a luat Dumnezeu mințile.

— De mult, gulie! L-ai dat prin pârlitură! Acu las-o așa...

Profesorul vru să spună ceva, dar Litruță îi duse mâna la gură:

— Ascultă!

Își lipi urechea de pământ. Desluși tropăit de cizme și se ridică speriat:

— Ne-au luat urma!

Se puseră pe mâitură, se topiră în noapte.

*

Câinele smucea lesa. Sergentul se lăsase într-un genunchi, citea cu lanterna tiparul pașilor.

— Astea-s!

Maiorul Dașcu întrebă privind intens întunericul:

— Ce avans au?

— Cel mult o jumătate de oră.

— Dați-i drumul!

30

- COSMA BRAȘOVEANU -

*

Văiuga era streșinită de salcâmi. Florile aninau policandre pe lujerii subțiri. Răcoarea nopții le da târcoale, le căuta gura în

săruturi lungi. Sile rupse din fugă un ciorchine, îl mestecă hulpav.

Ochii i se aburiră de bucurie. Se opri, își umplu buzunarele.

Privirea îi rămase agățată pe cerul suratic. Undeva departe clipea timid o geană de lumină.

Mitu Suveică îl ajunse din urmă, gâfâind:

— Ușchială, Ușchitule!

— Vin?

— N-auzi câinii?

Se înfundară în sihlă. Încălțările zdrobeau cu zgomot osemintele pădurii. Litruță îl fura cu coada ochilor:

— Sclipuiși ceva crăpelniță, văd că mesteci?

— Vrei și tu?

— Auzi vorbă! Adă-n'coa!

— Așa, fără față de masă, fără șervețel?

— Azi fac excepție, nu mă vede guvernanta...

Ușchitu îi întinse o mână de floare. Suveică se uită paliu.

— Nu-ți place?

— Bine, bă, ce-s eu iapă?

— Nu, măgar! Iei sau nu iei?

Litruță își făcu semnul crucii și porni înainte.

— Când m-oi vedea păscând să știi că s-a dus dracului tagma
hoților.

Goneau ca tăunul cu paiul. Din depărtare răzbătea înfundat
primejdia, călca îndesat, sigură de biruință.

Pe Litruță îl cuprinse poxia:

— Dacă nu dăm de-o apă se țin puterile de noi până la capătul
pământului!

— Crezi că apa o să-i oprească?

— Aiurește câinii, nu mai au zăvozii putere asupra noastră, s-a
terminat.

Ieșiră la un drumeag. În față sclipea șina ferată.

— Vine trenu'. Fă dreapta, gloabă!

— În dreapta-i gara.

— E bine. Suflanie gărlă, pleacă mitocănimea în petreceri de
Paști... Picăm la fix. Ne pierdem în mulțime și am halit șireția
câinilor.

31

- FUGA -

Abia la lumina felinarelor își văzură țoalele. Sile purta costum
de craidon, cu umerii lotcă.

Răsuflară ușurați când trenul luă viteză. La celălalt capăt al peronului apăruseră hăitașii.

Litruță se crispă.

— Maiorul Dașcu. Un an m-a ținut în focuri... Cap'eș rău! Nu și nu că să scuiț fasolea.

— Adică?

Șuțul o coti:

— Iordane d-a lor... Oftă: Țsta nu se lasă până nu ne înhață!

*

Trenul dispăruse în noapte. Maiorul Dașcu se întoarse spre sergent:

— Au urcat?

— Da.

— Cheamă mașina!

*

Pe culoar, în compartimente sodomă de omenire, care cu papornițe, care cu damigene, ca tot omul plecat la neamuri.

Mirosea a cozonac cald și-a friptură.

Litruță pipăia cu ochii pachetele, gura-i lăcrima.

— Ascultă, Mitule, să nu te-mpingă necuratu' cumva!

Pocitania se strâmbă:

— Ce să împingă?

— Știi tu...

— Mă jignești, profesore! Păi ce, eu sunt găinar de ăia de ciordește prin trenuri?!..

— Dar de care ești?

— Pentru asta am ucenicit la Colivaru' și Tache Cric?! Să sperii cotletele fazanilor?! Îmi pare rău!

— Lasă, lasă...

— Credeam că ai o părere bună despre mine.

— Așa credeai?

Își inventarie buzunarele: Actele, bani, țigări. Hoțul rânji:

— Lucră frumos ochelariștu'...

— Preciș l-au prins! Îmi vine să mă iau la palme.

32

- COSMA BRAȘOVEANU -

— De, cocoș!

— Pesemne că nu degeaba îmi zici, tu bă ăla prostu'...

Litruță clătină din cap:

— Așa e, așa e! Ce-nvârte?

— E magaziner la aprozar.

— Atunci e-n regulă. Tot la gros ajungea.

Sile se întunecă:

— De-abia ieşise...

— Cică e o țășnitoare în Italia, care-o vede se întoarce iar. Râse:

Așa și cu pârnaia...

Ușchitu scoase pachetul de țigări. Litruță întinse mâna.

— Atinge-mă cu-n tabacioc, bă frige-linte.

Fumau privind în noapte. Șoseaua pândea calea ferată, ținea aproape. Farurile înfingeau în întuneric țăpușe de lumină. Sile întrebă încet:

— Care o fi mașina miliției?

— Ne-așteaptă la prima stație... Până acolo, mai avem o oră bună... Pune-te pe gândeață, neamule, și născocește un șpil să coborâm înainte. Fenta cu alarma nu ține.

Ochii îi rămaseră stâlpiți într-un compartiment. Trei mocani vârtoși cu muierile, trei tălănițe nurlii cu șezutu' cât roata morii, mușcau din copane rumenite, duceau sticlele cu zaibăr la gură.

Șuțul înghiți în sec:

— Așa o fi și pe lumea ailaltă? Scurpă cu năduf: Focul Gheenei

o să vă arză, scârbelor! Mâncați de fruct în săptămâna mare...

Nu-l auzise neam. Trăgeau tare cu chiolhanul lăudându-și

bucatele. Ăla micu fierbea:

— Dacă necinstesc suferințele Domnului, ciocnind ouă roșite le sar de gât!

— Ești bisericos rău, Mitule!

Suveică suspină.

— Mă seacă foamea...

— Mai am niște flori de salcâm...

Se opri. Chipul hoțului era luminat de un gând.

— Suveică!

— Lasă-mă!

— De prostii îți arde? Mă supăr, pe onoarea mea!

— Nu te repezi ca mireasa, gulie, stai să vezi!

Îi șterpeli pachetul cu țigări și deschise ușa compartimentului:

— Bitte schön...

33

- FUGA -

Făcea semne că are trebuință de un foc. Gorobeții înghițiră cârligul:

— Germanschi?

— Ia, ia...

Se repeziră, care mai de care, ca românul cu inima cât o pâine.

Şmecherul împărţea la zâmbete cu nemiluita. Arătă spre damigeana:

— Alzo, Waser?

Mocanii se scărpinau la ceafă:

— Ce zice?

— Dracu-l ştie? I-o fi sete, măi oameni buni. Merine, dă tu cana aia, dă tu cana.

I-o umplură. Litruţă mirosi vinul, îl gustă expert, apoi o goli.

— Zer gut!

— Uite mă că-i plăcu! Îi plăcu, auzi? Desfaceţi, fraţilor, merindeaţa să nu creadă neamţu' că suntem brânză-n sticlă!

Uşchitu se foia pe lângă uşă doar, doar s-o lipi. Ăla micu nimic, mort în păpuşoi! Pupa geambeţii pe frunte, se băga în muieri.

Miroseau sănătos, a curat. Oierii aveau cămăşile clătite în zer, doapele fuste creţe, fierte-n busuioc. Pocitania rase doi pui, un chil de molan şi cânta de mama focului, legând singurele cuvinte nemţeşti pe care le ştia. Mocanii şuşoteau între ei:

— Țsta să tot povestească în nemție...

— Să afle și ăia ce oameni suntem! Ia mai umple, Sandule, mai umple. Scoate, muiere, mielul' ăla...

Sfârșitul pământului! Stârpitura se puse pe mesit, băgă-n el ca-n batoză. Sile răbda înjurând printre dinți.

Brusc trenul se opri. CINEVA coborî fereastra.

— Gara?

— Aș, semaforul.

La un semn al Ușchitului, Litruță se ridică. Spuse din ușă:

— Bine bă, mocârțanilor, n-ați dat și voi o țuică înainte?

Fraierii rămaseră cu gurile căscate. Până să se dumirească, pungașul sărise din tren mistuindu-se în noapte.

Capitolul V:

HOȚUL PRĂDAT

— *A fost o întâmplare, de acord,*

34

- COSMA BRAȘOVEANU -

dar dă-mi voie să nu-mi placă.

Cu un braț de pelin sub cap, fugarii mușcau lacomi din mămăliguța somnului. Pădurea le păzea odihna, umpluse aerul cu

miros de sulcină: verde crud, proaspăt. Murmurul frunzelor avea dulceață, vântul molatic pași de catifea. Ziua-și sporise lumina, întindea năvoade albe de mătase, departe spre orizont...

Ușchitu privi buimac în jur. Ala micu își scosese încălțăminte peste noapte. Picioarele slinoase otrăveau văzduhul. Dormea adânc, cu gura întredeschisă. Obrajii i se umflau ritmic, cicatricea vineție sta gata să plesnească.

Sile se înfundă în pădure. Adună în piept răsuflarea florilor, aburul pământului copt, răcoarea culmilor nu-i ajungea ca să cuprindă atâta frumusețe. Ar fi strâns-o cu mâinile și-ar fi umplut buzunarele. Se tăvălea prin iarba, o săruta.

— Ce ai, mânca-te-ar neica, te lovi strechea?

Litruță îl privea dintr-o parte, clipind des, nedumerit.

— Am scăpat, mă! Suntem liberi! Liberi!

Ecoul prinse cuvântul, îl repetă: *Liberi! Liberi!*

— Dacă nu ne-au ajuns cât am dormit...

Abia atunci se dumiri hoțul. Sări în picioare săltând din dulige până sus deasupra capului, într-un joc bezmetic.

— I-am fentat, neamule ca pe prunci!

— Este?

— Este, nea Sile, este mânca-ți-aș gura ta!

Dansau cu copacii, se îmbrățișau râzând.

Dezbrăcat până la brâu, soarele se scălda în albastrul cerului.

Întins pe tăpșan, cu un pai în colțul gurii Litruță asculta șoapta
vântului. Profesorul țintuia depărtarea. Orele se târau grele, bete
de atâta lumină.

— Și zi așa, nea Ușchitule, ținu! Al dracului ești, frățioare.

— Lasă, nici cu tine nu mi-e rușine.

— Eu să ți-o spui pe a dreaptă până n-am dat de apă, nu
credeam. Mă și matolisem...

Profesorul își aminti:

— Ascultă, pogârjitule, cum a fost azi-noapte-n tren? Uitaseși de
mine, nu mă cunoșteai! Frați de cruce...

— Gândeam că postești.

— Așa!

35

- FUGA -

— Ori că ai trecut laăștia, la ierbivori... Râse. Ce să-ți fac, n-ai
muian de Occident.

— Tu ai! Mă mir cum nu s-au prins, tăietura aia miroase a

Ferentari de la șapte poște! Cine te-a aranjat?

— Unu’...

— Lucrare veche?!

Șuțu zâmbi unui gând. Clătină din cap cu înțelepciune.

— Cum trec anii, fratele meu! Parcă ieri era de-o șchioapă.

Întind mâna și-l ating pe ăla micu.

— Între timp ai crescut gogeamitea lunganul.

Litruță privi mult timp undeva în inima pădurii.

Dar ochii vedeau altceva. Casa șuie, croită din chirpici într-un cot al mahalalei, glodul uliței, crâșma lui Dragomir cu miros de spirtoase... Era în afaceri cu un șlepăr din Taica Lazăr, când topeau amărății paralele vindea rachiul pe trențe. Muierile pândeau la geamuri, trimeteau copiii să-i tragă acasă. Ș-odată se umplea maidanul de țipete: „Săriți, mă omoară!” Până nu-și pisa creștinul zdravăn nevasta, nu sărea o babă. Cotoroașele se hlizeau după garduri, salivau de plăcere... În coasta casei, umbrea verile un salcâm. L-a păpat țuica lui Dragomir...

Când hoțul începu să vorbească, Sile îl măsură surprins. Avea în glas o asprime pe care nu i-o cunoscuse:

— Copil făcut la beție! La trei ani ca s-adorm îmi dădeau țuică.

Cădeam trăsnit și ăia râdeau, povestea frate-meu, Gheorghe.

Troscăiau de dimineața până seara, p-ormă se luau la poceală.

Învățasem toate alea... Alături era tractir, noaptea mă gimbeam la ferești. Lucra și soră-mea. Ai mei umflau parnosa, im asta beau...

— Mânia pământului!

Ușchitu scupă scârbit. Litruță își aprinse țigara:

— Jigodii. Prin a doua primară, legai aritmetica de gard. Nu s-a sucărit neam. Suceam arșicele pe maidan, țineam de șase la zulitori, tot felul de drăcării. Râse: Aveam un fix — să-i ud la picioare pe ăi de stăteau la cozi. Mă spurcau mahalagioaicele, dădeau în mine... Bă, câtă mardeală am mâncat eu, n-a încasat satu' ăla cu popă cu tot. Barem la școala de corecție...

— Ai ceva studii...

— Academician, guriță! Pe unde nu mi-au sticlit ochii! Oftă: '44, ăl bătrân a mierlit-o în șisu' unuia, Silvestru, mama la bombardament.. Pe Gheorghe l-au umflat la armată, soru-mea prin spitale... Am rămas de izbeliște.

36

- COSMA BRAȘOVEANU -

— Greu al naibii.

— M-a luat ucenic Colivaru, de păgubea în Lipscani.

— Ăla cu gura de lup?

— Ăla. Meseriaș a-ntâia, neamule! Își mângâie obrazul tăiat:

Atunci m-a cujbit, Gustărică din Lizeanu, la bal la Romeo. Caft ca-

n Texas, frățioare, golisem salonul în trei inși, eu, Miluță și Gică

Os. Două salvări umplurăm, pe cinstea mea! M-au aninat

comisarii și direct la corecții.

— Câți ani aveai?

— V-o paișpe. Cățelandru rău. Aruncă chiștocul expert, din

arcul degetului mijlociu: Chestii trecute, nu ș' ce-mi veni să-ți
spui...

— Spune.

Litruță se așeză într-un peș, cu capul sprijinit în căușul mâinii:

— Știi cum îmi ziceau comisarii? „Mic și-al dracu!” Rupeau

carnea de pe mine, mă-ntindeau pe cărbuni și nu deschideam

gura! Uite așa de-o ambiție.

— Măi să fie!

— Nu crezi?

— Oi fi tu mai cu coarne ca alții?

Litruță ridică din umeri. Aprinse un chibrit și potrivi flacăra pe

dosul palmei:

— Cască ochii, gulie!

— Ce faci?!

Pielea începu să sfârâie. Suveică zâmbea liniștit. În ochi îi
licărea batjocura. Sile îl privea înmărmurit.

— Maica ta, Isuse!

Chibritul arse până la capăt. Aprinse altul:

— Fii atent la felul doi!

A trebuit să-i dea peste mână, să-i ia cutia.

— Clar! Nu ești întreg, mă băietule! Îi cercetă arsura: Nu te doare?

— Ba mă doare.

— Atunci?

— Șpilul e să poți răbda. Eu pot. Mă cuprinde un fel de
amețeală, o căldură pe dinăuntru și începe să-mi placă. Când
începe să-mi placă, s-a terminat. Mă faci mărunțele, mă pui la
saramură, îmi smulgi unghiile, și mi-e bine. Comisarii se cruceau
nu alta, huidumale de la corecții jurau că-s Nichipercea.

— Păi să știi că ești!

Litruță îl privea în luminile ochilor zâmbind. Un zâmbet care

- FUGA -

nu-i plăcu Ușchitului.

— Facem o baie, Mitule?

— Tțț! Dacă mă spăl scad din greutate.

— Hai că nu dai cu săpun. Uite colo balta. Pe zece țigări care ajunge primul?

— S-a făcut.

Hoțul câștigă la distanță. Îl băt看 pe umăr:

— Ești trandafir!

Se dezbrăcară într-un tufiș. Litruță era obidnic rău, îi numărai coastele. Avea umerii înguști, pieptul scovergă, pielea cusătură lângă cusătură, în câteva locuri purta semn de cuțit. Râse:

— Bungțială, trup de amant!

— Ți-ai greșit meseria, flăcăule, actor trebuia să te faci!

Pocitania îl privi pișicher:

— Păi mai artist ca mine... O să-ți povestesc odată cum m-am cărăbănit de la corecții. Gorobeții de se strâmbă pe pânză, îs de haiul lumii. Să-i învețe tata meserie!

Înotară spre mijlocul iazului la întrecere. Litruță zbura săgeată pe deasupra apei.

— Hai, gloabă!

— Al păcatelor ești, pipiric, toate le știi!

Șuțul luă o gură de apă și-o trimise jet subțire în ochii profesorului.

— Stai, măi, nebune!

Se băgau la fund, se stropeau, lumea era a lor. Ziua era pe săvârșie, se scurgea spre apus trăgând de mână umbra obosită.

Un soare roșu cât banița se-neca în păpuriș însângerând zarea.

— Mi-e o foame, Litruță, e o leșuială-n mine de văd albastru înaintea ochilor.

— Ia cu flori de salcâm...

— Mai faci și bancuri! Azi-noapte i-ai ucis pe mocani, măntrebam unde intră atâta... Puteai să bagi în buzunar o ciozvârtă că nu era foc.

— Adicăte! Mă poftesc oamenii la masă și eu să pui și-n straiță pentru ăla prostu'?! Păi nu-mi crăpa obrazu' de rușine?

— Uitasem, ești un tip rușinos...

— Fată mare, profesore!

Ieșiră. Răcoarea serii se lipea ventuză de trupurile ude. Litruță purta izmene sinilii, c-o palmă mai jos de genunchi. Sărea într-un

picioar cu degetu'n ureche să scoată apa.

38

- COSMA BRAȘOVEANU -

— Aruncă și mie cămașa aia, nea Sile, că-ncepu să strângă.

— Unde ai pus-o?

— Lângă a matale.

Profesorul se uită împrejur:

— Nu-s!

— Caută-n tufiș.

Căutară amândoi. Nimic. Hainele dispăruseră.

Litruță spurca de mama focului tagma borfașilor

— Țștia merită 'mpușcați, pe cinstea mea!

— Este?!

— La zid! Rași de pe fața pământului! Cum vine asta, frățioare,
mă lași tu de bezmetic în pustietăți fără-o treanță?

Ușchitu făcea haz de necaz:

— Ți-au lăsat izmenele...

Țla micu se olicăia, blestema țigănește, profesorul încerca să-l
liniștească:

— Te necăjești degeaba.

— Adică tocmai pe noi și-au găsit să ne strujească?

— Ei pe noi, tu pe alții... Asta-i viața.

— Să-ți vie rău, auzi! Să'nebunești!

Se plimba de colo-n coace, cu brațele încrucișate pe umeri.

— Și-aveai și lovele!

— Aveam.

— Cât?

— O mie opt sute.

— Ptiu! Trăsni-v-ar Dumnezeu și Maica Domnului!

— Mai rău e că am rămas fără acte. Ne-agață în doi timpi și trei mișcări.

Mitu Suveică făcea cuie de știță. Își mușcă buzele otrăvit:

— Așa-mi trebuie dacă mă iau după capu' husănilor! Nu mai puteam de baie...

— M-am gândit că nu ți-ar strica, Mitule.

— Te-ai gândit! Trebuia să te gândești că trece vreun șmecher și rămân îmbrăcat pistol.

Profesorul zâmbi subțire:

— Scuză-mă, mi-ai spus că tu duci steagul...

— Ești răzăreț, ai?

Pielea i se făcuse glaspapir, tremura de frig și de draci.

Pe fața bălții apăruseră broaștele. Cârâiau trăgând seara de

39

- FUGA -

poale. Litruță începu să arunce în ele cu bolovani.

— Hoo! Cobeale dracului!

Sile îl lăsa să-și verse otrava. Privea pădurea întunecată, plină de taine, cum își pierde verdele. Apăruseră stelele. Carul mare lăsa urme adânci în glodul cerului.

Litruță oftă din rărunchi:

— Și-acu'?

— Zi tu că ești mai îmbrăcat.

— Hai la drum, poate trece, vreun geambăț.

— Și dacă trece?

— Îl lăsăm teacă. Să facă plajă...

Ușchitu clătină din cap:

— Nu e bine, Mitule! Prind țărani de veste ies cu furcile.

Adăugă apăsător: Și-apoi să-ți intre în cap un lucru, cât ești cu mine nu te atingi de nimeni și de nimic!

Hoțul dădu din mâini a lehamite.

— Să te văz la noapte tăind piroane.

— Tragem în pădure, frunziș, una alta, ne oploșim noi.

— Chestia asta o citiși în viața sfinților sihastri. Du-te, bă, dacălea că ești făcut grămadă!

Urcă pe un dâmb și cercetă roată împrejur, mâna streășină la ochi.

— Fă-ncoa', bă, ăsta prostu. Vezi petele alea albe la buza râpei?

— Le văd.

— Ce-or fi, mânca-te-ar neica?

Profesorul se ridică pe vârfuri:

— Niște albituri puse la uscat.

— În regulă, neamule, se usucă pe noi...

— Fii serios, Mitule, sunt ale țiganilor, uite șatra.

— Au fost!

Se apropia hoțeste. Sile încercă să-l oprească:

— Suveică!

— Salutare!

— Nu mă supăra, Mitule! Când te-am luat cu mine...

— M-ai luat îmbrăcat!

— Stricăm cooperativa!

Ultimii metri hoțul îi făcu de-a bușilea. Chiti o cămașă cusută-n
arnici, întinsă pe un tufiș. Aici a fost greșeala. Dacă lua alta,
oricare, de pe margine poate scăpa. Se auzi un țipăt scurt într-o
limbă neînțeleasă. Țigani răsăriră ciuperci cu cosoarele-n mâini.

40

- COSMA BRAȘOVEANU -

Litruță o rupse la fugă:

— Ușchială, neamule, că-i prăpădenie!

Alergau din răspuțeri, balaoacheșii veneau ciotcă puși pe omor.

— Mână, jărpane!

— Te-am avertizat, Mitule!

— Taci dracului și mână! Dacă ne-ajung harapii, am pus-o de
mămăligă. Ne hăcuie, piftie ne fac!

S-auzea din ce în ce mai aproape răsuflarea șatrei. Pirandele
strigau ca din gură de șarpe. La cotul drumului apărură alții
înarmați cu topoare. Litruță se orientă repede:

— Stânga!

Singură scăpare era un smârc bâhlit într-o viroagă. Hoțul se
înfundă în păpuriș. Apa i-ajungea la șolduri.

— Intră repede, gulie! Tot ai vrut baie...

Țigani înconjuraseră bahna și-i spurcau după tipic:

— Arză-v-ar manganu' de prăpădiți!

— ...'n casa și-n norocu' vostru! Umblați după ciordeală, ai!

Puneți mâna pa bulgări fraților!

Începură să zvârle cu pământ uscat, pietroaie nu alta. Litruță căuta adăpost în spatele Ușchitului.

— Aștia-s puși pe snopeală.

Profesorul era civit la obraz, ochii îi scăpărau de mânie:

— Gura!

— E groasă, nene, dacă...

Ușchitul îl privi iute și hoțul amuți.

Cei de pe mal își îngroșară rândurile, năpădiseră și puradeii.

Ridicau deasupra capetelor torțe făcute repezeală și nu mai conteneau cu gura:

— Ieșiți bă, nehaliților, să vă vedem la muie!

— N-aveți coraj, ai?

— Spurcăciunilor!

Mlaștina trăsnea de miros, tântării năvăleau în roiuri. Litruță rupea pielea de pe el cu unghiile:

— E bine... Cât nu intră după noi e bine...

— Da-ți-ar cel de sus numai bine din ăsta! Mă, tu ești piază rea,
nu om!

Pe apa stătută, luneca greu lotca lunei. Litruță scuiță gros:

— Ptiu! Târfa! Ea-i cu nenorocirea!

Se auzi o voce groasă ocărind țigănimea de pe mal:

— Mă faceți de șugubină, bă, zbanghiilor? Ce-aveți cu rumâni?

41

- FUGA -

Era un munte de bărbat îmbrăcat în pantaloni de catifea cu
ținte la vipușcă, vestă înflorată și chimir bătut în argint. Lui Sile îi
veni inima la loc:

— Bulibașa!

— Ăl de sus l-a adus!

Muierile prinseră să cârâie ascuțit. Bulibașa își plesni cizma cu
o nuia:

— Hanța! 1 Luați puradeii și valea!

Se topiră ca prin farmec. Tartorul le făcu semn:

— Pofțiți oameni buni, să stăm de vorbă, să ne-nțelegem.

Ieșiră, uzi, plini de mâl și de mușcăturile țânțarilor. Bulibașa îi
scoase la drum, apoi țipă:

— Pa ei, fraților!

Șatra năvăli flămândă, învârtind reteveiele...

Capitolul VI:

CAIAFA

— *Cum ți-ai dat seama?*

— *Mi s-a părut nefiresc,*

prea întindea vorba...

Flăcările mângâiau coapsele ceaunului. Aburul de mămăligă
urca încet ațâțând pofta. Stăteau împrejurul focului. Figuri
ascuțite de umbre și roșul jăraticului, statui săpate în granitul
noptii, cu ochi negri, adânci, de nepătruns. În preajma corturilor
trupuri de manechin plimbau fuste înfoiate, aurul din păr sclipea
dulce într-o tainică chemare.

Bulibașa înțelesese dandanaua cu hainele furate.

— Asta-i mâna lui Dumitru, paznicu' colectivei. Cum prinde
tovarășii că spurcă crescătoria dă pește, cum le umflă țoalele.

Dacă vin golași în sat, le dă 'napoi. Om sucit...

Litruță căpătase cămașa ochită, Sile una de baică, înflorată,
lăieții îi omeniră cu două gioarse de pantaloni. Așezați într-o rână,
ascultau tananaua. Cântecul răscolea inimile ȝiganilor, le aprindea
sângele.

Ușchitu zâmbea unui gând. Era într-o vacanță la bunică-sa. În

1 Gura! (țig.)

42

- COSMA BRAȘOVEANU -

capul satului s-aciuiseră spoitorii de tingiri, o căruță cu coviltir și paisprezece suflete. Puradeii purtau izmene cu pachiașcă, umblau desculți, cu pânțele gol. Sile, în costumaș de „marinel”, privea fermecat munca țăganilor. Într-o seară făcuseră borș. Adulmeca mirosul fierturii, îi lăcrăma gura nu alta. L-au poftit la masă. Tocmai ducea lingura la buze, când a apărut maică-sa. L-a luat pe sus: „Să nu te mai prind că-ți lungesc urechile! Ăștia gătesc din mortăciuni”.

Nu era adevărat. Văzuse cu ochii lui când au sucit gâtul găinii.

Sunt 35 de ani de-atunci și încă n-a mâncat borș ca ăla...

Ațipiseră și stelele.

Bulibașa își potrivi tutunul în lulea, o aprinse cu un ciot și le făcu semn să-l urmeze. Se așezară pe șanțul drumului. Cataroiul îi stăpânea cu privirea.

— Când v-ați ușchit?

Litruță înlemnise. Sile făcea fețe-fețe:

— Cum... adică...

— Să moară mama dacă nu v-ascundeți!

Ăla micu trăgea cu jurămintele, sta gata să bată mătânii.

Bulibașa îl opri.

— Luați-o din loc fraților! Noi suntem țigani nomazi, n-avem nevoie de buclucuri...

Diminicioara clătea iarba cu rouă, o lumină subțire culca
întunericul pe haturi.

Fugarii ieșiră la șosea. Călcau cocostârcește pietrișul ascuțit,
nedeprinși cu mersul în picioarele goale.

Litruță zări turla bisericii înălțându-și capul peste un pâlc de
copaci și spuse:

— O fi bine, nea Ușchitul? Să nu dăm de bănuț... Văzuși,
tartoru' s-a prins urgent.

— Pentru că ai ochi de codoș, Mitule, ți-am mai spus-o.

— Scoate-i, bă!

Umbla cătrănit, cu mâinile în buzunare. Sile se opri nehotărât.

— Vorba ta, o fi bine?

— De...

— Fără acte, nici o săptămână nu răzbim.

— Nu întrebi de ele, abia atunci intră la idei. Cum o-ntorci e

albastru. Hai să dăm cu banu'!

43

- FUGA -

Rupse două vreascuri, unul lung, altul scurt și le piti în palmă.

— Ți-am mare încercăm, ăi mic, stânga-mprejur. Trage!

Sile trase bățul lung. Litruță oftă:

— Asta este! Dă-i bătaie!

— Fii atent, nu scoți o vorbă, auzi?! Cum deschizi gura...

— Se simte pârnaia. Gata, nene.

— Și mai cu seamă nu zâmbi! Să nu-ți vadă dinții.

— Scribe pe ei că-s şuț?

— Scribe, Mitule. Pe ăla lipsă...

Lui Litruță nu-i prea venea la socoteală:

— Ce-ar fi să te-aștept acilea?

— Mână!

Comuna îmbrățișa șoseaua, îi întindea pe margini covoare de narcise și nu-mă-uita, și zarzări năpădiți le floare, și case cu obrazul alb și ochii ferestrelor' albaștri. Roua dimineții lăcrima printre urzicile răsărite sub garduri. Gospodinele scoteau așternutul pe cerdac, bărbații trebăluiau la grajduri. Mirosul iute

de bălegar rânit umplea satul.

În fața Sfatului un moșneag uscat, numai noduri, mătura pavajul, cu răbdare, și grijă, să nu lase muc de țigară printre pietrele drumului. Purta cușmă ostenită de ani, cămașă de tort închisă până sus la ultimul bumb, laibăr de pănură și berneveci peticiți la șezut.

— Bună-dimineța, moșule!

Omul duse mâna la ureche:

— Ha?

— Bună-dimineța! repetă profesorul ceva mai tare.

— Bună să-ți fie inima!

Vorbea răgușit. Cuvintele se strecurau înăbușite într-un hârâit asmatic, prelung.

— Dar ce faci matale aici?

— Ha?

— Ce faci aici?

Moșul puse din nou mâna pe mătură trăgând cu credință:

— Scarchin chetrele!

Pe Litruță îl umflă râsul. Profesorul întrebă strigând:

— Nu-i nimeni la Sfat?

Moșneagul se așează pe banca rostuită lângă gard, desfăcu o basma cât un cearșaf, își șterse fruntea apoi obrazii năpădiți de barbă, apoi nasul.

44

- COSMA BRAȘOVEANU -

— Cum să nu? Sunt toți în păr, și preșădintele colectivei și inginerul agronom și...

— Văd că-i încuiat!

— Ha?

— Văd lăcata pusă!

— Păi munșesc bieții oameni. Două rânduri de lăutari au schimbat până amu...

Litruță ciuli urechea. Auzi zvon înfundat de vioară, chiote, chemări. Pe ușa dosnică din spate curgeau bistriță bucatele cele bune învelite în prosoape: miei rumeni, ieșiți din frigare, stive de plăcinte, damigene cu vin. Cheful era în toi.

— Șiocnesc cu artiștii, c-o fost asară fteatru...

— Pe matale nu te-au poftit?

— Ha?

— Nu te-au chemat?!

— Ba da, m-au chemat...

— Și de ce stai pe-afară?

Moșul scoase un pachet ponosit de țigări, își alese una, o umezi cu limba:

— M-au chemat să alung sătenii care suduie pe la ferești.

Oameni proști, țărani... În loc să se bucure că domnii artiști le fac cinstea să guste, înjură preșădintele, că se înfruptă din avutul colectivei.

— Păi. Se cam înfruptă...

— Ha?

— Se cam înfruptă!

— Ferească Dumnezeu! Ia zdravăn, cu banița.

Chipul lui Sile se luminase. Îi plăcea moșneagul. Bătrânul fuma cercetându-i pe sub sprâncene.

— Da 'mneavoastre cu ce trebuință pe la noi?

Profesorul povesti tărașenia de la iaz, adăugând:

— Suntem cercetători de folclor...

— Ha?

— Adunăm cântece, zicători...

— Dacă numa' atâta adunați îi bine... Cei de anul trecut s-au

căptușit cu icoane, au lăsat săracă biserica. Dădu fumul pe nas încet, cu chibzuință. Apoi de-amu trebuie să așteptați oleacă până vine Dumitru, jitaru.

— Așteptăm.

Se așezară pe bancă. Moșul le întinse pachetul de țigări.

45

- FUGA -

Litruță sta pe ghimpi. Luă una, văzu că-i Națională și o puse la loc.— Nu-ți plac, flăcăule?

Hoțul rânji mânzește, pe-o parte, să nu i se vadă dintele lipsă.

— Nu prea...

— Dar de care fumezi matale?

— Snagov, Amiral...

Ghiujul scoase a doua băsmăluță legată la un colț Desfăcu ticăit nodul și îi întinse o pitacă de 25 de bani.

— Ia, tată, diferența să nu fii în pierdere...

Sile se veselea grozav, pe ăla micu îl mânca limba să i-o întoarcă ca-n Floreasca. Se stăpâni.

— Amu, amu trebuie să pice și Dumitru. Râse: O fi crezut că sunteți rubedenii de-a președintelui de v-a mătrășit hainele.

— Dar ce are cu el?

— Ha?

— Ce-are cu președintele?

— Bate război mare! Din toamnă numai într-o judecată o ține...

Nu și nu, că a lui e dreptatea, 'Mneavoastră cum socotiți?

— Știu și eu?

— Ha?

— Nu știu, moșule!

— Așa-i, n-aveți de unde ști. Se așeză gospodărește la vorbă. Tot

năcazu' o pornit de la o cotigă de popâșoi încărcată din lanu'

gospodăriei. Când să intre în sat, hop președintele. Ceala c-o

furat, celălalt nu. Ce dai bă, nu știi să-njuri, da' tu de ce-ai dat...

Mă rog, ca oamenii, au ajuns la judecată. Îi privi limpede în ochi.

'Mneavoastră cum socotiți? Cine câștigă?

— De, moșule, dacă l-a prins...

— Ha?

— Se cheamă furt din avutu' obștesc.

— El zice că nu. O țâne sus și tare că are patalama la mână.

— Ce fel de patalama?

— Gazeta județeană. Scribe oameni buni, negru pe alb, că ai

noștri au strâns toată recolta până la 1 octombrie...

— Foarte bine.

Moșul prinse să râdă încetișor:

— O fi! Numai că Dumitru o încărcat cotiga cu păpușoi, la 15, după două săptămâni... Care va să zică, n-avea de unde fura...

— Uite-al dracului! șopti Litruță.

46

- COSMA BRAȘOVEANU -

— Amu se judecă la București. 'Mneavoastră ce ziceți?

— Mi se pare că jitarul o vrut să ajungă la judecată, observă profesorul.

— Așa socotesc și eu. Oftă: Iese el undelemnu' deasupra apei!

Să pătimească cine o trimăs la gazetă adevăru' strâmb! Știm noi cine...

— Dacă o fi având pe cineva la spate... se îndoi Litruță.

— Are. Văru' președintelui e la procuratură...

— Clar!

— L-au luat la șerșetări...

În odaia din spatele primăriei izbucniră chiote. Ciubote grele

bătuceau podelele, lăutarii să-și rupă diblele... Moșul oftă și puse

mâna pe mătură.

Litruță se foia neliniștit:

— Se cam lasă așteptat paznicu'...

— Ha?

— Întârzie!

— Vine el, vine! Aveți oleacă de răbdare. Amu' chică...

Sătenii prinseră să curgă pe șosea. Dădeau binețe aruncând priviri nedumerite asupra celor doi, în straie de căpătuială.

Moșneagul opri pe unul:

— Bine, bre Ilie, n-ai vinit și tu asară la fteatru să vezi artiștii...

— Dă-i în șeara mă-sii! M-au mai fript ei odată, mi-ajunge.

— Mergi spre moară?

— Aha.

— Dacă-l vezi pe alde Dumitru Chiperi, spune-i să vină grabnic, că-l așteaptă tovarășii cu pocinogu'.

Țăranul măsură încă o dată fugiții și plecă. Sile se întoarse spre ăl bătrân.

— Matale ai fost la spectacol?

— Fost.

— Și ți-a plăcut?

Ghiujul își sticli dinții. Lăsă mătura și scoase țigările.

— Plăcut. Când îți ia zăce lei de cușmă poate să nu-ți placă?

De-amu comedia trebuia să-nceapă la trii, da' până au bătut cu păru' în porți să scoată oamenii, până s-o dat cu boie de buză și funinjine la ochi, nevasta preșădintelui — 'mneaei dă, e dragă doamne, cucoană — s-o făcut de chindie. Măiculiță, unde au prins să sufle-n trube patru mangosiți de băietani, așa de țințurliu că baba me, mai slabă de înger, o și zbughit-o pe ușă afară...

47

- FUGA -

Goblizanu' cel cu toba, dac-o văz't că n-o poate sparge, s-o apucat să hâțâne doi bostanei...

— Spectacol muzical, observă amuzat Ușchitu.

— Ha?

— Spectacol muzical!

— Așa scrie la ușă... Dar să nu-mi uit vorba. Alde Dumitru

Chiperi, jitaru, i-o zis atunci dirijorului: „Nu faci nimic cu bețâgașu' cela bre, pune mâna pe-un șiomag!”

— Asta-i ăla de ne sperie țoalele? întrebă Litruță.

— Ha?

Ușchitu îl fulgeră cu privirea.

— Nimic, zi înainte moșule, că-i zici bine.

— Și iaca, urcă pe scândură o zgâtie de copchilă, cu păru' de culoarea curcubeului ș-o blăniță de tigru pe șali. Dumitru Chiperi să nu tacă: „Bre, zice, oare câți lei mănâncă tigru ista?” Apoi către ficioru-său: „Nu te uita, dimone, că-i o fimeie dizbrăcată!” O cântat 'mneaei cum o cântat, ferească Dumnezeu de mai rău, și de-amu vine rându comicului să spună ghidușii. Șuguiește 'mnealui cale de-un ceas până ce moșnegii au prins să horăie de nu mai putea nimeni să doarmă...

— Cum îl chema?

— Ha?

— Întrebam cum îl chema?

Moșul ridică din umeri:

— Întreabă-mă să te întreb! Unu' înțărcat în postu' mare...

Litruță își pierduse răbdarea, cerceta cu ochii lungul șoselei.

Sile se veselea grozav:

— Asta, cu artiștii mi-a plăcut moșule! Adăugă: O s-o scriu...

— Am eu și altele, stihuri și cimilituri, dar nu m-o auzât nimeni din cauza ușii...

— Cum asta?

Moșneagul își trecu basmaua pe sub cușmă, umezi încă o țigară:

— Suntem doi în sat care umblăm la condei, eu și Vărzaru, socotitoriu. Amândoi lucram la canțelarii, intelectuali, care va să zică... Vărzaru avea masa în fața ușei, eu, cu hârtoagele în spatele ei. Bun! Cum venea cineva de la oraș — ca 'mneavoastră de-o pildă — să adune folcloru', preșădintele se și arăta în prag. Îl vedea pe Vărzaru, pe el îl chema... Uite așa cale de v-o trei ani...

— Trebuia să schimbați locurile.

48

- COSMA BRAȘOVEANU -

— Ha?

— Să schimbați locurile!

— Păi le-am schimbat.

— Și?

— Amu o lună, vine din nou preșădintele și zice: „Pe 'mneata aista din față te-am tot chemat... Ieși bre tu cela de după ușă...”

— Adică tot Vărzaru... Ai ghinion, moșule.

— Așa spunea și nepotul preșădintelui.

— Care nepot?

— Ha?

— Care nepot?

— Vărzaru...

Profesorul râdea în Hohote.

— Lasă moșule acum ești om făcut. Scriu numa' despre matale.

— Dar cu grijă, flăcăule, să nu jignim preșădintele, mai cu samă
că m-o avansat...

— Nu mai spune!

— Da. Mi-o luat condeiul și mi-o pus în mână măturoiul...

Sile îl văzu pe Litruță măcinându-și dracii.

— Ce-i, Mitule?

Ala micu' șopti cu ochii la bătrân:

— Nu-mi place ghiujul!

— Cine-ți place ție?

— Nimeni, dar ăsta și mai puțin! Întinde vorba, așteaptă parcă
pe cineva... Pui mâna în foc dacă n-are receptoru' mai bun ca noi!

— Moșul?

— Pe sănătatea mea!

— Fii serios!

— Ascultă ce-ți spun! Zi-i că plecăm, dar zi-i pe șoptite’.

Se ridicară. Sile întoarse spatele moșneagului, spuse încet:

— Văz că nu vine jitaru’...

— Vine el, vine...

Auzise!

În ochii japului ardea neliniștea.

— Poate c-o și venit. Trimăt pe careva să-l cheme...

— Lasă, ne întoarcem noi mai târziu.

— Ha?

— Te-ai lămurit, bă, ăsta prostu’. Bagă-n marșalier.

— Stați oamenii lui Dumnezeu, mai stați oleacă...

Litruță cercetă împrejurimile. În livada din spatele primăriei

49

- FUGA -

pășeau tupiluș doi milițieni cu puștile în mâini.

— Poterele, Sile!

O rupseră la fugă prin grădini. Caiafa scutura măturoiul

strigând:

— Săriți! Ocnașii!

Capitolul VII:

SICRIE PENTRU FUGARI

— *Nu în orice împrejurare există*

soluție, scumpă doamnă!

Femeia tuși, plictisită. Tânărul avea

prostul obicei să dea sentințe.

Țăranii puseră mâna pe furci, le tăiau potecile, din spate veneau
hăitașii. Se târau zguliți de-lungul unui gard. Sile gâfâia speriat:

— Ai avut dreptate, Mitule. Ce ticălos!

— Taci și mână!

— Încotro?

Pungașul se rezemă de un salcâm. În față se înălța o casă nouă
șindrilită la jumătate. În ochii Ușchitului pâlpâi nădejdea:

— Cotește-o spre sediul miliției.

— Ești dilimac!

— Dacă ajungem în pod, i-am păcălit.

— Să n-ajungem iar în dungi. Vezi că lași urme, calcă după
mine.

Sile socotise bine. Patru ore au scotocit țăranii satul, au
cercetat palmă cu palmă, dar unuia nu i-a trecut prin minte că

fugarii au luat drept ascunzătoare podul miliției.

Amorțiseră întinși pe vintre însă nu îndrăzneau să se întoarcă.

Dedesubt, în biroul șefului de post, fruntașii satului discutau aprins. Nu se vedeau, în schimb auzeai fiecare vorbă.

— Să fi ajuns la pădure?

— Fugi bre, că doar n-or hi duhuri! La poalele comunei șad înșirați flăcării, nici un guzgan nu le scăpa. Dacă vreți să știți 'mneavoastră, eu unul cred că-s în iaz, cu stuhu-n gură.

— Se poate, se poate.

— Așa o scăpat după război, Cerna banditul. Pân' în miezu'

50

- COSMA BRAȘOVEANU -

noptii o supt aer dintr-o chișcă. Pe urmă...

— Lasă, bade Ilie, istoria asta o știm noi, spune mai bine cum ai oblicit că-s tâlhari?

— Apoi oameni buni și dom' șăf, iaca mă trimete azi-dimineață fimeia me la alde nașu Florea să-i cer droșca. „Ascultă, bărbate, zice...”

— Aracan di mine și di mine, aista-i Pepelea! Dac-o luat-o din fașă ne-apucă cântatu' cucoșilor! Sai peste fimeie, gură bogată!

— De-amu' ajung eu în fața primăriei, și ce să vezi: Moș
Dumitru Chiperi, jitaru', sta la taclale cu doi ulițarnici tunși
chilug. O fărâmură de om croit la obraz și cu niști ochi spurcați
să nu te întâlnești în puterea nopții...

Litruță strivi o înjurătură între buze.

— Celălalt bucățică tăietă din tine, vere Gligore, mai tăntălău el
așa, ca un haidău boieresc...

— Du-te, băi...

— Moșu' cu sămânță de vorbă: Dac-am fost la fteatru, încotro
mă duc... Ș-o dată numai ce clichește hulpește și zice: „Dacă-l vezi
pe Dumitru Chiperi, zice, mă rog matale, spune-i să vină la Sfat
că-l așteaptă cei cu pocinogu'.” Ei, chitesc eu în mintea me, care
va să zică ghiuju' mă trimete să-l cat tot pe 'mnealui, înseamnă că-
i cu cântec. Cum am dat cotu' la şușă, m-am și repezit la miliție.

Noroc că dom' șăf lăsase un om...

— De, așa a fost să fie.

— Se putea și altfel.

— Dar unde-i jitaru'?

— Caută, răscolește...

— Căpos rău moșu'! Dacă nu-i prinde face gălbinare.

În curte pătrunse o mașină. Litruță privi prin deschizătura
hulubăriei. Șopti la urechea Ușchitului.

— Maioru' Dașcu!

Coborâse un civil deșirat cu obrazul pământiu. Ochii, doi bumbi
negri, opaci păreau indiferenți, dar Mitu Suveică le cunoștea
puterea, nu-l mai înșelau.

— E al dracului? întrebă încet Ușchitu.

— Uliuuu! Se uită la om de zici că nu-l vede ș-o-dată i s-aprind
felinarele. Lasere, neamule, burghie! Te-apucă bătu cât ai fi de
malac.

Sprâncenele Ușchitului se adunară:

— Ascultă, Mitule, după evadați aleargă alții, este?

51

- FUGA -

— Este, nene...

— De ce-o fi cerut ăsta să conducă urmărirea?

Hoțul coborî privirea, spuse fără convingere:

— Știu eu? De un' să știu?

— Nu știi, Mitule?!?

— Ce-s Mafalda? O fi având beguin la matale...

— Sau la tine... Ziceai că s-a ținut de capul tău patru luni.

— Am spus eu așa ceva?

— Nu?

— Cruce de aur! Oi fi visat... Sst! Uite-i că intră.

Sile îl măsură lung, apoi lipi urechea de bârnele tavanului.

Țăranii plecaseră. Șeful de post da raportul:

— ...Ăsta-i năravul jitarului: le ia hainele și îi așteaptă să intre
goi în sat... La vreo patru ceasuri după ultima ispravă am primit
circulara. Le-am cercetat
actele. În regulă, priviți și
dumneavoastră.

Urmă o pauză lungă apoi se auzi vocea maiorului:

— Da, așa par...

— Mi-am zis că n-ar fi rău să-i văd la față. Dacă se simțeau cu
musca pe cușmă, nu mai veneau după haine, așa că ne-am
deplasat să le tăiem calea.

— Și totuși au venit.

— Au venit... Dumitru Chiperi, jitaru i-o ținut de vorbă și ne-a
trimăs sămn printr-un om din sat... Era gata, gata să-i înhățăm.
S-au mistuit în ultima clipită.

— Păcat!

— Dacă-mi îngăduiți, eu gândesc că departe tare nu-s. Flăcări pândeau haturile, n-aveau cum să treacă. Ai noștri cred că s-au oploșit în iaz și așteaptă întunericul.

— Mda... Ce naiba întârzie?

— Cine mă rog?

— Sergentul cu câinele.

Litruță își încleșta mâna de brațul lui Sile. Șopti:

— Am încurcat-o! Dulăul ne oblicește urgent.

— Ce propui?

Suveică își frecă bărbia pe gânduri:

— Să spargem urgent hora.

— Cum? Dacă era întuneric...

Nu mai continuă. Ochii suțului se îngustară:

— Ssst! Caiafa! Să știi că japul a mirosit ceva!

52

- COSMA BRAȘOVEANU -

Rezemat de ușorul porții Dumitru Chiperi privea cu luare-aminte podul clădirii...

Peste coșmelii treceau nori grei, mustind de apă. Vântul

smulgea iile florilor de cireș întinse pe ramuri, le tăvălea prin bătăături.

În coasta cârciumii oprise un camion. Sub prelată se zăreau trei sicrie. Litruță clipi cu înțeles:

— Te fac o înmormântare, neamule?

— Îți arde de bancuri?

— Aiurea, sunt pe bune!

Sile îl privi nedumerit. Hoțul se ambalase, turuia cu sufletul la gură.

— Pardesiile mierliților, scăparea noastră! Dacă ne strecurăm sub capace, îi tragem în piept, marț îi facem!

— Adică?

— Tot n-ai priceput, ghijoagă? Bunghială la numărul mașinei, nu-i din județ... Ăla bea ce bea și bagă chioșcu' în viteză. Cine stă să caute morții de buletin?

— Ar putea fi ceva...

— Este!

Verdele din ochii Ușchitului se luminează.

Picături grele, rare, băteau șindrila acoperișului, înfingeau cuie ude în colbul uliței. Apoi se dezlănțui urgia, într-o clipă satul fu

năpădit de apă.

— Acu’! spuse Litruță.

Săriră furișându-se pe lângă garduri. Ploaia întindea perdele groase, nu se vedea la un metru.

Din câteva salturi fură sub prelată. Litruță ciocăni capacul coșciugului.

— E voie?

— Moartea pe noi cât capra și tu te ții de prostii, mă ăsta micu?!

Intră naibii odată!

— Ne vedem pe lumea ailaltă...

— Mușcă-ți limba!

Camionul gonia din rășputeri, cauciucurile gemeau la curbe.

Ușchitul ridică capacul:

— Litruță!

Hoțul scoase capul.

53

- FUGA -

— Ce-i, gloabă, ți-e frică?

— Mă, ăsta ne bagă în spital!

— Acolo încă n-ar fi rău... Să n-ajungem dincolo, unde nu-i

durere, nici întristare, nici suspin.

— Lasă tâmpeniile, Mitule, individul e iresponsabil.

— Aș! E machit.

— Și mai grav. Eu îi bat în geam!

— Ce, ești plecat? Încă n-am ieșit din strânsoare, mai așteaptă.

— Să nu fie prea târziu!

Camionul frână și fugiții dispărură sub capace. Urcară doi precupeți încărcăți de papornițe. Văzând coșciugele își făcură creștinește semnul crucii:

— Dumnezeu să-i odihnească!

Se așezară lângă oblonul din spate, vorbind ca oamenii care se știu singuri:

— Fii atent, sub patru poli, nu dai găștele!

— N-ai nici o grijă, tată!

— Aia e că am! Ceri suta s-o poți înmuia. Și fii atent la rest. Dai numa' cinci lei întâi...

— Știu bre, știu! Cât mă scobesc eu prin buzunare poate uită...

Bătrânul fura cu ochii la coșciuge, comentă clătinând din cap:

— Ce ți-e și viața asta?! Te zbați, strângi să fie, să ai și uite cu ce pleci! Câteva scânduri acolo... Ouăle le scoți la urmă Nelule,

când se subțiază piața. O începi cu un franc jumate... Ia vezi sunt înăuntru?

— Sunt.

— Nu ouăle, prostule, morții!

— Au, păcatele mele!

— Uită-te!

— Nu mă uit bă tată, să mă pici cu ceară! S-a uitat Tilică și i-a luat vederea! Umblă cu mâna întinsă la mila oamenilor.

Bătrânul îl privi scârbit:

— Școala mă-tii! Radio-șanț! Îi dădu cu tifla: Motântocule!

— Zău? Dar cu Pribău din Ciocănești cum a fost?

— Cum?

— A pus pariu că intră noaptea-n cimitir să înfigă cuțitul în mormântul lui soacră-sa. Baba îl chinuia și după moarte, se făcuse stafie.

În privirea celuiilalt licări interesul:

— I-auzi! Și?

54

- COSMA BRAȘOVEANU -

— Era o-ntunecime să-ți scoți ochii. A tras o jumătate de

șliboviță de-un coraj și a intrat.

— Singur?

— Singur. Dimineața ăilalți trebuiau să găsească cuțitul în
movilă semn că s-a ținut de pariu. L-au găsit prăbușit alături, cu
păru' alb, numai bun de legat.

— I-auzi, bă!

— Înebunise de spaimă! Cică după ce a înjunghiat mormântul
s-a auzit un geamăt. A dat să plece și-o dată a simțit că-l ține
cineva de fâș...

— Ptiu, drace!

— Acu' trage după el un galoș, la Central.

Litruță asculta zâmbind. Cunoștea întâmplarea, flăcăul
înfipsese cuțitul prin poala surtucului...

Un gând trăsnit îi trecu prin minte. Ridică încet capacul,
strecură mâna afară și-i bătu pe genunchi.

Precupeții încremeniseră, părul li se făcuse măciucă. Văzând
brațul ieșit din coșciug săriră din mers, peste oblonul camionului,
cu un urlet de groază...

Grota deschidea o gaură neagră, urâtă în coasta muntelui.

Poalele brazilor și grohotișul împlinit cu stânci mari, prăvălite de

curând, ascundeau ochiului intrarea. Din cazanul văii ceața își înălța aburii, o ploaie deasă, mocănească tăia pieziș umbrele serii. De un sfert de oră și mai bine, Sile freca două bețe în nădejdea că va țâșni flacăra. Ala micu' privea cum se canonește. Erau uzi până la piele, răceala pietrei se făcea tot mai simțită. Când Ușchitu aruncă lemnele înjurând, Litruță scoase chibritul din buzunar:

— Încearcă chestia asta, cocoș.

Lui Sile să-i vină rău:

— Bine, zgaibă, mă lași să muncesc de nebun?

— Dacă nu întrebi...

— A dracului inimă ai, Mitule!

Hoțul zâmbi:

— A lui sunt totul!

Ațâțară focul. Flăcările înghițeau lacome întunericul grotei, se zbânțuiau pe pereți. Fugiții priviră jur-împrejur. Era o scobitură îngustă și joasă, subțiată la capăt, în stare să adăpostească la nevoie trei-patru oameni. Fumul se strecura printr-o crăpătură, tras de răsufierea muntelui.

Litruță umblă prin papornițele precupeților. Se aplecă în fața

Ușchitului:

— Cu ce vă putem servi?

— Ce-mi recomandați?

— Telemea de oi, ouă răscoapte și găscă la frigare...

Trențele se uscaseră, focul răspândea o căldură molatică, aveau bucate berechet. Era bine. Țla micu' povesti pentru a doua oară întâmplarea din camion.

— De când mama m-a făcut n-am văzut așa muiane!

— Nebun ești, Mitule!

— Ca din pușcă au sărit, cu capetele înainte, pe cinstea mea!

Râdeau să se prăpădească.

— Să nu fi pățit ceva.

— Aș! Au rupt-o la fugă peste câmp. Haios ar fi să-i ia puterile de ușchiți, în locul nostru...

— Să mai doarmă și ei prin secții...

Lui Litruță îi dăduseră lacrimile, se ținea cu mâna de foale.

Sile îl bătu pe spinare:

— Mă ăsta micu'! Mă, n-auzi! Mă, fii atent, mori naibii de-atâta râs!

Litruță sucise gâtul la trei găște. Găman, avea ochii mari.

Răsese una, vârând în el cu amândouă mâinile ca un apucat.

Acum stătea într-o rână cu pânțelele bute.

— Parc-aș fi în luna a șaptea...

Sile aruncă osul în foc, își șterse mâinile de nădragi.

— Ești lacom.

— Trag la lucru bun, neamule.

— Obişnuința, Mitule, la maică-ta...

— Numa' gheață friptă gloideam.

Se scobea în dinți cu unghia degetului mic. Profesorul găsi în fundul buzunarului un chiștoc de țigară. Îl făcură poștă trăgând cu rândul.

— Zi, cât pe ce să te aiurească japul, bă, ăsta prostu'!

— Trebuie să recunoști că era formidabil!

— Zexe! Eu cum l-am mirosit? Simt cât ai clipi unde se lasă cu vânzare!

— Cum Dumnezeu?

Ala micu zâmbea focului. Răspunse într-un târziu:

— Mă împunge Sarsailă cu cornițele. „Litruță, fătul meu — zice

- COSMA BRAȘOVEANU -

— fii atent, ăsta-i caiafă!” Îi simt înțepătura, s-a terminat, ochii ca sarma! După ce-am roit-o de la corecții...

— Ascultă, ziceai că-mi povestești și mie.

— Eh! Chestii nasoale...

— Zi.

Hoțul scuipe subțire:

— Lasă altă dată.

— Te pomenești că ți-e rușine?

— Pe dracu.

— Atunci? Povestește, Mitule, tot n-avem ce face.

Noaptea își căra întunericul prin desișul ploii, săgeți de foc străpungeau rar luminând tulbure. Litruță răscolea cu un băț jăraticul, îl privea adânc, concentrat.

— În caftu' din Lizeanu au mierlit-o doi, Titi Spânu și Agarici, carditori de meserie. Comisarii grămadă pe noi, m-au aninat urgent că aveam muianul tăiat. La o săptămână mă scriau în catastife la școala de corecții.

— Văz că ți-a priit, te-ai îndreptat, nu-ți fie de deochi...

Mitu Suveică zâmbi cu amărăciune:

— Să n-am noroc dacă ăle mai spurcate figuri nu acolo le-am deprins! Păi la pârnaie e rai, sânul lui Avraam! Știi cu ce ne mardeau? Uite-așa ditamai vergile de oțel cât țigara, unde se lipeau crăpa pielea. Nu mai prididea felceru' să coasă! Sfânt să fi fost bă, și tot te croiau huidumele! Ai oftat, jap! Ai râs jap! Te-ai sucit, jap!

— De spaimă!

— Pe mine m-au băgat la tâmplărie, cu Trei Dește, Sandu Zarafu, Pripon și doi zulitori din Galați, de-i călcă trenu' acu' cinci ani...

— ăia care spărgeau mărfarele?

— Frații Pârțulete. Numai ce se terminase războiu, venise și seceta, directoru' zulea din potol. La Auschwitz era mai multă iarbă ca-n curtea școlii, pe cinstea mea! De-atunci nu mai sufăr verdeața. Mâncam frunzele din copaci, frățioare, scoarța!

— Hai să fim serioși!

— Să mor eu!

— Păi, ce vă dădea?

— Dimineața supă de chimion, la prânz supă de chimion și trei barabule fierte, seara supă de chimion. Uite așa cale de opt luni!

Mi se-apleca numai când îl vedeam, m-apuca jîtia. Şcoala lui

57

- FUGA -

peşte! Marmeladă şi supă de chimion. Unu' n-a trecut după aia pe cumînţenie, toţi cuţitaşi şi şuţi, au umplut pârnăile...

— De acolo îl ştii pe Trei Deşte?

Litruţă zâmbi strâmb, înclină din cap. Se canonea su-şi facă şiş frecând de-o piatră lama cuţitului găsit în paporniţă.

— Cu ce-l ţii la mână, Mitule?

— Pontu' meu, ce te bagi?

— Ai dreptate...

— Odată-ntr-o iarnă, am spart magazia caraliilor. Haleală a-nţâia, grubă, să sature o mahala. Umplusem salteaua cu salam şi glojdeam pe-nfundatele. M-o fi turnat careva, s-or fi prins cânerii, nu ştiu, chestia e că a şi început poceala. Patru scârbe de haidamaci m-au lucrat în schimburi. Pica unu' vitruit, lua ălălalt vergeaua şi dă-i! Cădeau bucăţi din mine şi eu mă zâmbăream. ăia să înnebunească, mă rugau să zic gata. Rânji schimonosindu-şi faţa: N-am zis!

— De ce?

— Îmi plăcea. În priviri i se aprinseseră lumini albastrii. Cu cât mă pui pe frigare cu atât mai abitir îmi place, ți-am mai spus...

Sile îl privi subțiindu-și ochii:

— Așa e, mi-ai mai spus... Ascultă, Litruță, tu ești sigur că maică-ta a fost femeie? N-ai luat așa în glumă chip de om?

Hoțul dădu din mâini a lehamite.

— Asculți bă sau nu?

— Zi!

— Două luni m-au cârpit la fermelie, intraseră la gânduri să nu dau ortu' popii. Ailanți, paradiți, toți zulitori de mici, fiecare pe partea lui. Unu' m-a învățat una, altu' alta, cu ce deprinsesem de la Colivaru și Tache Cric, când m-am pus pe picioare eram doctor.

Spre primăvară mi-a intrat fixu' s-o roiesc. Greu al dracului, puterile băteau dealurile călări. De cinci ori m-am cărăbănit, de cinci ori m-au prins.

— Și dă-i și omoară-l pe ăla micu!

Litruță rânji cu satisfacție:

— Pân' la urmă tot i-am aiurit... Mă dădui sonat.

— Și te-au crezut?

— E bine?

— Cum naiba?

— Întâi le-am luat maul cu haleala de Paști trimisă de bogătani.

Ce-a picat din sită era pentru noi, câte două ouă roșite de căciulă.

58

- COSMA BRAȘOVEANU -

Râse: Le-am băgat' sub fund și-am prins să cotcodăcesc... S-au gimbit huidumele la mine, au șușotit, tot timpul mă țineau în faruri. A doua zi le-am servit felul doi. Băgai mâna în sobă după cărbuni aprinși, chipurile să ațâț focul... La desert au chemat salvarea...

— Să nu-mi spui c-ai stat și la nebuni!

Hoțul râse:

— Nu, trăi-te-ar Dumnezeu, pe drum m-am topit. Lăsase bariera la Tâlmaci, lângă Sibiu, și ăi de mă păzeau s-au dat jos să-și facă nevoile. Noapte, întunecime, salutare și bonjur!

Sporovăiră până târziu. Lui Sile i se închideau ochii. Căscă de-i trosniră fălcile, puse o paporniță sub cap și se lungi lângă foc.

Capitolul VIII:

LITRUȚĂ GHICEȘTE CURSA

— *Nimeni n-ar adăposti doi fugari!*

Medicul zâmbi:

— Te înșeli, dragul meu, există oameni

și oameni...

Profesorul se trezi mahmur. Plouase toată noaptea. Cerul își vărsa leșia, umplea dimineața de mazăgă. Pereții grotei plâneau cu lacrimi reci, mirosea a frig, a pustietate.

Litruță se zbuciuma în somn, mușca papornița, clătina din cap încăpățânat rostind vorbe fără șir.

Sile vru să aprindă focul, dar chibritele nu-l ascultau, gămălia se sfârâma umedă. Renunță și porni cu mâinile în buzunare pe cărările întortocheate ale gândului.

Prin fața ochilor îi defilau imagini vechi îngălbenite de ani, cărți poștale ilustrate la care nu se uită nimeni, nu interesează pe nimeni, pentru că timpul le-a șters culorile, nu se știe cui sunt adresate, iar expeditorul a murit demult...

...Angela asculta fără să-l audă. Era clar. Surâdea mult, convențional. Așa începuse sfârșitul. Pereții casei deveniseră dintr-o dată apăsători, reci.

„La ce te gândești, Angela?”

„Poftim”?

„La ce te gândești?”

59

- FUGA -

„Firește, la tine...”

Avea sentimentul că vorbește din altă cameră. Orice-i povestea, amuzant sau trist, oricât de formidabilă era noutatea, surâsul ei rămânea același... Apoi pauzele acelea penibile... Pentru obișnuitele plimbări de seară era prea frig sau prea târziu. Stătea ore întregi cu cartea în mână uitând să întoarcă pagina.

„La ce te gândești, Angela?”

Inima profesorului se strânse. Un cuib de rândunică părăsit...

Litruță se trezi:

— ’Mneața, bă, ăla prostu!

Sile nu-i răspunse. Continua să privească urzeala ploii.

— Ce ai, ghijoagă, nu ți-s boii acasă?

— Spune, Mitule, și-n somn te muncesc dracii?

Hoțul tresări.

— Am dat din gură?

— Discutai cu maiorul Dașcu...

— Și?

Stătea arc, în ochi îi încolțise panica. Ușchitul clătină din cap.

— Ai tu ceva dosit în tine!

— Aiurea... Se întinse pârâind din încheieturi. Nasoală zi, să-ți bați copiii!

Sile continua să-l privească și hoțul se răsuci agasat.

— Ce te tot bunghești la mine, n-ai mai văzut om?

— Om ești tu?

— Uite ce-i, cosoru' moșului, dacă te-ai sculat strâmb paște măgaru pe dreapta. N-am chef de bancuri. O suci: Nu vezi, bă, că s-a stins aragazul? Dă-ncoa' chibritul să pui cafeaua...

Ușchitul i-l întinse, Suveică strică câteva bețe apoi renunță.

— Ptiu. Toate-s de-andăratelea. Și-acu ce facem? Stai ca țoapan târg...

— Aștept, Mitule.

— Ce?

— Să mergem la adăpostul tău.

— Care adăpost trăi-te-ar Dumnezeu?

Ochii Ușchitului sclipiră. Spuse stăpânit:

— Ascunzătoarea de care mi-ai vorbit la Tase Popescu. Acolo unde nu ne știe nici vântul nici pământul, parcă așa ziceai când

m-ai rugat să te iau cu mine.

— Am zis eu așa cevașilea?

— Nu te juca cu focul, Mitule!

60

- COSMA BRAȘOVEANU -

Hoțul răscolea cărbunii stinși. Aruncă bățul ridicând palmele:

— Bine așa, dom' profesor?

— Nu te juca cu focul, atâta-ți spun!

— Mă, nea Sile...

— Mergem?

— Mă mânca-ți-aș gura ta! Luase distanță, gata s-o rupă la fugă: Te-am trombonit.

— Ce?!?

— Ce-am zis, am zis de hohă.

Ușchitu se ridică pământiu cu pumnii încleștați. Ăla micu o zbughi în ploaie. Sta după o stâncă pândindu-i mișcările:

— Ține minte, Mitu Suveică, de mâna mea o sfârșești!

Era learcă, tremura din toate încheieturile, dar nu îndrăznea să se apropie:

— Iartă-mă, nene, dacă nu umblam la iordane nu mă luai.

— Dar că-mi pun pielea la saramură pentru tine te-ai gândit?

— Eu...

— Că era să mă prăbușesc când ai scăpat frânghia ai uitat?

— Eu, nene? Așa ceva nu se uită!

— Pentru ce-am făcut toate astea, Mitule? De ochii tăi frumoși?

Să-ți miros picioarele noaptea? Va să zică eu țin vaca și tu o mulgi?!

— M-oi plăti eu într-o zi, dom' profesore, n-ai grijă. Tot ce prăduiesc e a matale. Stai ca un bimbașă, nici capul nu te doare!

— Litruță, Litruță!

— Altă scăpare n-aveam, înțelege și 'mneata. Acu-s ififliu, dar mă pui eu pe picioare. În aur te-mbrac, pe cinstea mea, numai o gaură să dau.

— Ești și prost pe deasupra!

— De ce, nea Sile? Fără parale o-ncurci, urgent o încurci! Din ce să trăiești? Peste tot, trebuie uns mângă-n dreapta, mângă-n stânga...

Ușchitu rămase pe gânduri. Ăla micu simți momentul, se repezi cu gura:

— Nu știi să șutești, asta-i meserie grea, îți trebuie un zulitor.

Spune dacă n-am dreptate?

Sile îi întoarse spatele:

— Intră dracului înăuntru!

— Da' nu dai?

61

- FUGA -

— Spuneai că-ți place bătaia.

— Mi-e că nu ții măsura carabelor și acilea rămân. De mardit poți să mă mardești. Bate-mă'numa'nră...

— Intră. Rupe paporniță aia și pune-o pe spate.

Litruță se apropie încet, cu precauție.

— Avem nevoie de lovele gârlă, neamule! Gazda tre' luată de șafăr să nu ciripească, țoalele, țoale că după ele te așează pe cântar, șmecherii de rostuiesc acte false îți iau și cămașa de pe tine...

— Ziceai că te lași.

— Câte nu zice omu'... M-aș lăsa, dar cu ce? Doar să-mi dea ăștia o pensie...

Sile clătină din cap.

— O viață 'ntreagă ai furat, Mitule, și degeaba!

— De, nene.

— Nu s-a lipit nimic, tot golai ai rămas!

— Blestemul hoților să moară-n sărăcie, parcă 'mneata nu știi?

Stătea ud și pricăjit într-un colț. Ușchitu își frecă bărbia:

— Ai aflat pentru ce am fost condamnat?

— Nu.

— Ba da, ți-a spus Trei Dește: am ucis, Mitule.

— Se întâmplă.

— De când e lumea se tot întâmplă... Am ucis, Mitule, pentru că... mă rog, așa a fost să fie, șase ani am stat printre hoți și bătauși, am deprins câte nu înveți într-o viață, dar cinstea mea de om mi-am păstrat-o.

— Ce-i aia cinste? Nasulia asta nu-ți ține de cald ascultă-mă pe mine. Șnorării cârâiau că ești om carte. Poți s-o legi de gard, nu iei un franc pe ea!

— Găsesc eu ceva de făcut.

— Ce? Peste tot ți-au trimis poza, te-agață urgent!

— Stau la fund un timp, am prieteni, colegi. Pe urmă oi vedea.

Litruță ridică sceptic din umeri:

— Să-ți ajute Ăl de Sus!

- Așa că din clipa asta tu faci dreapta, eu stânga.
- Adică stricăm comperativa?
- Fiecare cu steaua lui, Mitule, fiecare cu drumul lui.
- Dom' profesor!
- Ale noastre nu merg alături.
- Nu e bine, dom' profesore! Pân' nu ne așeză nu e bine! În doi

62

- COSMA BRAȘOVEANU -

stăm de sprijoană unul altuia, patru ochi văd altfel. Dacă nu eram eu te vindea caiafa cu măturoiu'? Te vindea! Pân' la București e cale lungă cum s-ajungi în Țoalele Țiganilor? Te iau puterile la fix, nici un ceas de drum nu faci. A, acasă pe Rahovei, altă viață!

Suflanie câtă frunză și iarbă mai poți s-o cotești.

Ușchitu se muie:

- Poate că ai dreptate.
- Să știi că am!
- Facem drumul în doi și-n Gara de Nord nu ne mai cunoaștem. Dar până acolo nu te atingi de nimic, Mitule! Scapi degetele în buzunarul cuiva, ți le scap și eu în gât.
- În regulă, dom' profesor, trec la sfinți.

Ploaia încetase, dar norii pândeau cu vrăjmășie în drumul fugarilor, gata să se năpustească la loc deschis. Patru picioare goale călcau buza râpei, lăsau urme adânci. Ușchitu luneca mereu, cădea de-a rostogolul. Atunci brazii îi întindeau câte-o mână și Sile o apuca cu nădejde scuturând-o de apă peste creștetul lui Litruță. Hoțul înjura:

— Stai dracului, ghijoagă, că m-ai făcut ciuciulete!

Șoseaua își întindea plumbul pe firul văii. De o parte și de alta lucea tabla acoperișurilor. Era un târg de munte, cu casele gospodărite din piatră.

Se opriră. Ușchitu măsură lung turnurile bisericii, ața unui râu năpădit de puhoaie.

— Ăsta-i. Numai să fie acasă.

— Cine, neică?

— Profesorul Istrate, un coleg de-al meu. Vezi vila aia cu olane roșii la margine? Unde te uiți? De la biserică în dreapta...

— O văz.

— Acolo șade. În timpul studenției eram ca frații, trebuie să ne ajute.

Șuțul își strâmbă zâmbetul:

— Ar trebui...

— Crezi că-mi trănțește ușa în nas? Alecu?! Nu-l cunoști!

— Poate.

Fugarii sorbeau lacomi cafeaua servită în cești mari,
pântecoase.

Îmbăiați, rași, păreau alți oameni. Gazda le pusese la dispoziție

63

- FUGA -

garderoba. Sile purta un costum ușor de tergal, Litruță o uniformă
de elev, rămasă de la fiul profesorului.

Alecu Istrate era un om îndesat și greoi, avea gura tăiată
iepurește în formă de inimioară, un început frumușel de pânțec și
țeasta pleșuvă. Stăteau într-o încăpere ticsită de agoniseală:
mobilă multă, de prisos, covoare, cărți... Așteptă până când Sile
puse ceașca pe blatul mesei și spuse:

— Mi se pare literalmente fantastic!

— Da, dragul meu, răspunse Ușchitu obosit, de șase ani trăiesc
un coșmar, am învățat pentru a doua oară să merg pentru că
drumul pe care pășesc e minat și ce-i mai trist, nu duce nicăieri...

— Și totuși îl parcurgi.

— Iluzia, Alecule, iluzia efemeră de libertate și poate speranța nebunească într-o indulgență de ultima clipă a destinului.

— Deci, încă speri?

Ușchitu surâse:

— Firește, toți sperăm...

— Hm, mă cutremur numai când mă gândesc. Pentru o femeie... Crezi că merită?

— Ce copil ești! De obicei astfel de întrebări se nasc după... Îți doresc din toată inima să nu ai prilejul. Eu l-am avut.

— L-ai căutat!

— Asta-i bună!

— Franțujii, dacă nu mă înșel, au un proverb: „Când nu poți să închizi ochii, uită-te în altă parte.” Am tot respectul pentru Nora, nevastă-mea — n-o cunoști — și cu toate astea nu mă întorc niciodată acasă inopinat. Tehnica ne-a pus la îndemână un mijloc excelent de a evita situațiile penibile: telefonul. Îți anunți sosirea și vii după cel puțin zece minute, ca să se poată retrage presupusul...

Ușchitu îl privea surprins.

— Tu vorbești?

— Imaginează-ți.

— Tu care în anul II o conduceai pe Cela acasă și pândeai câteva ore să te convingi că nu iese din nou?

— N-a ieșit niciodată pentru că presupusul locuia un etaj mai sus. Am aflat cu o săptămână înainte de a ne căsători. Nina, prima soție, părea o sfântă. Oricând mă întorceam era acasă. Asta n-o împiedica să trăiască cu un student de-al meu din ultimul an.

Evident, știa toată grupa... Să-ți povestesc cum s-a sfârșit a doua

64

- COSMA BRAȘOVEANU -

căsnicie? Înainte de a face al III-lea drum la Sfatul Popular, mi-am propus să renunț la orice curiozitate și mai cu seamă la întoarcerile intempestive...

— Și? Ești fericit?

— Extrem de fericit, dragul meu. Am o casă confortabilă, mașină, o femeie frumoasă pe care n-o întreb unde se duce și de ce a întârziat, în vacanțe mă ocup cu grădinăritul, băiatul a intrat la facultate... Ce mi-aș putea dori mai mult?

Sile lăsă ochii în jos:

— Într-adevăr, ce ți-ai putea dori mai mult...

Litruță ar fi avut chef să-l scuipe pe fericit, lat, între ochi. Se stăpâni. Stătea chinuit pe o margine de fotoliu, uniformă îl făcea să semene cu Bulă elev la patruzeci de ani.

Profesorul îi surprinse privirea:

— Și, domnul, tot...

— Tot! N-avea telefon.

— Vrei să-mi spui ceva, Alecule?

Ghifuitul ezita:

— Să nu mi-o iei în nume de rău... Nu știu cum să procedez cu nevastă-mea, cum s-o avertizez. E un om de treabă firește, un caracter, totuși s-ar putea să i se pară bizară povestea asta.

Ușchitul râse:

— Fii serios, omule, doar nu-ți imaginezi că o să rămânem pe capul tău.

— Sigur, nu-i nici o grabă. Nora se întoarce de la București abia mâine dimineață...

— Am înțeles. Mâine la prima oră am plecat.

Hoțul se ridică:

— Eu zic să plecăm acu'...

— De ce?

— Să nu pice cucoana. Sau și ea telefonează înainte?

— Niciodată n-a venit mai devreme, spuse profesorul Istrate zâmbind. Mai târziu, da... Se întoarse spre Ușchitu: Regret, Vasile, crede-mă.

— Asta-i bună! Și așa ai fost deosebit de amabil.

— Față de ce-ai făcut tu, ai tăi, pentru mine, nu știu zău cum o să mă plătesc vreodată. Explică hoțului: În ultimii trei ani de facultate am locuit la el. Masă, casă, spălat, fără să dau un ban.

— Prostii.

65

- FUGA -

— Adevărul e că o duceam greu, foarte greu, tu știi...

— Bine că acum e bine!

— Slavă Domnului! Mâine scot niște bani de la C.E.C. s-aveți de drum. Râse: Nora nu știe de ei, economiile mele...

— Ești drăguț.

Profesorul respiră ușurat:

— Ei atunci vă las să vă odihniți. Mai vorbim noi dimineată, la cafea. Noapte bună!

— Noapte bună, Alecule, și încă o dată îți mulțumesc!

Litruță îl urmări cu privirea până când ușa se închise apoi

reteză firul telefonului. Profesorul sări speriat:

— Ce-ai făcut, nefericitule?!

— Ssst!

— Extraordinar! Ești... ești...

Nu-și găsea cuvintele. Hoțul rânji:

— Sunt fript, nene! Nu-mi place tipul!

— Alta acum!

— Nu-mi place tipul, nea Sile, repetă Litruță încăpățânat! Câte ieșiri are casa?

— Două.

— Hm! Nasol! Se apropie de fereastră. Culcă-te, eu stau de șase.

Stinse lumina. Ușchitu ridică din umeri și începu să se dezbrace bombănind:

— Ce-i spun mâine omului când o vedea firul tăiat?

— Că am un fix.

Litruță urmărea umbrele nopții.

Deodată, încălecă fereastra și dispăru în întuneric.

Sile privea tavanul răsucind vorbele lui Alecu. „Tehnica ne-a pus la dispoziție un mijloc excelent a evita situațiile penibile:

telefonul”.

Telefonul...

În ultimul an de facultate făcuseră o excursie prin țară cu profesorii. La sosire, în Gara de Nord, Stamatiu, conferențiarul, scosese din buzunar un pumn fise: „Dați un telefon înainte, domnilor, e mai bine!” Mai în glumă mai înadins a luat fiecare o monedă. Singur Holban, prodecanul, s-a întors pe nepusă masă. A descuiat ușa și văzând ce se întâmplă în dormitor s-a năruit.

Infarct.

Sile se cutremură. Își aminti o altă întâmplare. Fusese trezit la patru dimineața. Suna telefonul. Un bărbat întrebase încet, cu

66

- COSMA BRAȘOVEANU -

lacrima în gât: „Samy, nevasta mea e la tine?” I-a trântit enervat receptorul. Din oră în oră a sunat omul, nu-i venea să creadă că-i atingere ori că greșește numărul. Pe la 8 a izbucnit în lacrimi:

„Samy, spune-i să vină acasă, că o iert...”

Ușchitu închise ochii.

Profesorul pășea grăbit, arunca în spate priviri neliniștite. Hoțul ținea zidurile, la distanță, fără să-l slăbească din ochi. Răcoarea

muntelui umbla în pe străzile pustii, îmbrățișa cu mâini de gheață
trecătorii întârziați.

Alec Istrate se opri în fața unei clădiri. Ezita. În cele din urmă
se strecură înăuntru.

Litruță citi firma și scăpă o înjurătură.

Profesorul intrase la sediul miliției.

Capitolul IX:

SOARTA UNOR BANI FURAȚI

— *Nu numai îngerii sunt candizi,*

observă pastorul.

Îi strigă de la fereastră:

— Dos la față, nea Sile! Vin poterașii!

Ușchitu tocmai ațipise. Sări ars, în picioare.

— Ce-i? Ce s-a-ntâmplat?

— Te-a vândut pretenaru', întins s-a dus la presari!

Sile se dezmetici. Adună în grabă boarfele și sări pe fereastră.

Alergau bezmetici prin pădure, izbindu-se de copaci. Noaptea

ștersese orice urmă de lumină, nu se vedea la un pas. Sile mânios

Dunăre, măcina draci. Măselele îi jucau drăgaica sub piele:

Se opri. Hoțul îl măsură cu teamă.

— Ce-ți trece prin cap, Ușchitule?

— Eu mă întorc, mă ăsta micu, mă duc să-i pun mâna în gât!

— Ești mameluc, pe cinstea mea! Păzește calea!

Își confirmară alergătura. Ușchitu era pământiu la obraz, ochii îi luminau licurici. Nu reușea să înțeleagă trădarea profesorului.

— Cum adică, tocmai mie să-mi întindă cursa?! Tocmai mie?!

— Ți-am spus că-i Iudă? Altă dată să nu ieși din vorba mea.

67

- FUGA -

— Ce jigodie! Și pentru ce? Pentru ce, Litruță, spune și tu? Că numai bine i-am făcut.

— Pen'ce te ținea în bongoase japul așteptând sergenții? Așa-i viața asta! Stai nițel, nea Ușchitu să-mi trag sufletul.

Se opriră la marginea pădurii. Țăla micu se lungi pe spate, respirând greu. Sile bătea pe loc ca armăsării:

— Auzi, lepra dracului! Ptiu, trăsni-l-ar Dumnezeu și n-ar mai ajunge ziua de mâine!

— Dacă nu vedeai puterile venind grămadă, nu credeai.

— Cum să crezi mă, e de crezut?

Litruță fuma privind catranul cerului. Întunericul rece le da

târcoale, li se strecura hoţeşte în suflet. Uşchitu scui pă scârbit:

— Bine-a zis cine-a zis, fereşte-mă Doamne prieteni...

— Acu degeaba te cacioleşti, asta este! Noroc că ne-a înţolit înainte.

— Ca să ne aiurească, bineînţeles! Să nu-l bănuim. Te caut eu într-o zi, frate Alecule! Nu scapi tu, mă, ăsta fericitul, fără să-ţi mulţumesc.

— E adevărat ce zicea, l-au ţinut ai matale prin şcoli?

— Trei ani, Mitule, de dragul meu. Stam nopţile să înveţe că-i putoare, purtam aceeaşi cravată, la întâlniri pleca cu hainele mele.

— Şi n-ai simţit jigodia-n el?

— Nu!

— Când eu zic că eşti fazan... Ei, îi dăm bătaie?

În vale se zăreau aninate în noapte luminile Ploieştiului.

Coborau măsurând din ochi distanţa.

— Cât să mai fie? întrebă hoţul.

— Doi-trei kilometri.

Întunericul îşi istovise puterea, da semne de moarte. Păseau alături cu mâinile în buzunare. Ăla micu tremura, îl ajunsese oboseala.

— Și zi așa, Mitule, iar te-a înțepat Sarsailă cu cornițele de-ai mirosit vânzarea.

— E bine?

— Mă, tu ai făcut legământ cu el!

Litruță se opri o clipă. Spuse încet:

— Îl port în mine, gulie. Barem știu pe ce, nu mă lasă de izbeliște.

Își spălară pantofii într-un ochi de apă. Din mahalale răzbătea

68

- COSMA BRAȘOVEANU -

cântatul cocoșilor.

— Încă puțin și se luminează.

— Ce zici, nea Sile, intrăm?

— Dacă ai pe cineva, altminteri ne agață primul sergent.

— Hai spre gară poate ne oploșim în vreun marfar.

— Și dacă o ia în partea cealaltă? Las pe mine, le știu rostu’.

Atinseră primele coșmelii adâncite în somn. Case de gospodari

mărgineni, cu răsaduri de ceapă înșirate sub geamuri și zăvozi

ținuți în lanț să le apere chiverniseala. Dintr-o coastă a mahalalei

țâșnea glasul tremurat al unui acordeon, se auzeau strigături și

chiote de zaiafet.

Nările hoțului fremătau:

— Nuntă, de zarzavagii, neamule, acolo-i de noi! Aștia-s stup de bani, vând usturoiu' cu trei fire la leu. Hăis, gloabă!

— Cum să intri, Mitule, în casa omului pe nepusă masă, fără să te cunoască?!

— Toți sunt pulbere, acu duc paharu' la ureche. Ne lipim pe blăteanu.

— Ne scot în pumni...

— Aiurea! Chestia e să faci pe matolu', să te bați pe burtă cu gorobeții. Dacă întreabă mirele zici că ești din partea miresei și invers, dar nu întreabă neam, ți-u pariu pe ce vrei.

— Ai tu un dar de a intra în încurcături...

— Până una, alta matale aiuriși ghemu' și eu l-am descurcat.

Se apropiară, lipiți de garduri.

Masa era aranjată în curte sub un salcâm. Masă lungă să încapă toată suflarea părților, încărcată de bunătăți. Litruță avusese dreptate. Nuntașii atinși de rachiu scăpaseră capul în blide, nu știau cum îi cheamă. Două becuri aninate în crengi vărsau o lumină untdelemnă, aproape că nu vedeai să duci la

gură. Lăutarii trăgeau de scule să le rupă. Moglanii își scoaseră hainele, jucau cu cămașa ieșită din brăcinări, muieri dabile, turnate în lame, lepădaseră pantofii.

Fugiții se furișară într-o latură unde nu bătea becul.

Litruță își începu lucrarea, golind paharele ca un apucat. Băga mâna în farfuriile creștinilor, la nimereală, fără să aleagă. Sile era numai ochi:

— Mă, ăsta micu, mă fii atent!

Hoțul rânji cu gura plină:

— Mișto crăpelniță! Vezi-ți de treabă, neamule, îndeasă la raft.

69

- FUGA -

Nașul luase rău purceaua de coadă, răcni dogit în capul mesei:

— Perinița!

— Să mor eu dacă nu pup mireasa! spuse Litruță ridicându-se.

— Fii serios!

— Pariu?

— O iei razna, Mitule, și nu e bine.

Dar Litruță sfeterisise deja o batistă, o-nvârti deasupra capului, se duse înfipt la mireasă și-o îngenunche. Nu-l întrebă nimeni de

sănătate. Colbul stârnit în vălmășeală, înnegrea muierile balcâze,
asudate la subțiori.

Sile își domoli spaima. Gusta molanul rotindu-și privirea jur-
împrejur.

Nașul, om în puterea vârstei, un munte de român cu obrajii
rumeni, era pus pe blăstămății. Alegea trufandaua, fete crude,
aproape copii, le rupea de mijloc, căutându-le gura. Litruță
grămadă la coptură, cele sărite de patruzeci ale lui erau. Doape
îndesate cu chisea, mai în glumă, mai în serios, umblau leșinate
după govia hoțului. Râsul lumii...

În capul mesei, mirele, un firțângău titirit la șapte ace ducea din
când în când mâna la buzunarul hainei. Prin stofă se ghicea
purcoiul de sute, darul poftiților.

Ai casei împărțeau potroacele cu ochii la joc.

Litruță se prăbuși lângă Sile:

— Îți place, neamule?

— Numai să se termine fără scandal.

— Dacă nu-și sparg capetele, n-au petrecut.

— Să nu ni le spargă nouă...

Ciorba acrită din belșug mergea unsă. Hoțul goli trei farfurii

sorbind zgomotos.

— Nu fi târlă, mă, ăsta micu, mănâncă frumos!

Rămase cu lingura în mână. Proptită de cerdac, o babă îi privea lung.

— Litruță, bătrâna a prins mișcarea, șopti Ușchitu.

— Care? Aia smolită, numai piele și os, soacra mare?

— Da. Nu ne slăbește din ochi.

Pocitania râse, plescăind din limbă:

— La mine se uită, cosorel, poftește la bărbat tânăr.

— Ptiu! Are cincizeci de ani cu bătaie, mă!

— E bună!

Lăutării trecură pe învârtită, mesenii dansau fiecare în legea lui.

70

- COSMA BRAȘOVEANU -

Sile se ridică neliniștit.

Mitu Suveică se furișase sub pat, în odaia mirilor.

În ochii miresei stăruiau lacrimile. Bărbatul lua pentru a treia oară banii la numărât, bombănind:

— Unșpe mii jumate! Ptiu! Nu știu ce m-oi fi mirând: Patru mârłani a cărat după el numai unchi-tu pentru trei sute! Păi să

nu-l iei la pumni? Ce faci, fă, acolo?

— Nimic.

Mirele mai înjură un timp, apoi băgă banii în buzunar și puse haina cu grijă pe spătarul scaunului.

Litruță strângea în pumn teancul de hârtii rupte pe mărimea sutelor, zâmbind drăcește...

— Unde-ai fost? întrebă Ușchitu.

— Unde se duce omu' singur, toate vrei să le știi!

Zorile trudeau din greu să măture urmele întunericului. O lumină cenușie murdară stăpânea curtea. Vioristul mesteca crâmpenie de romane la urechea nașului, prăbușit, cu paharul în mână. Nuntașii se răriseră, cei rămași priveau cu silă bucatele sleite.

Lângă pridvor socrul mare se spurca înfierbântat, cu părinții fetei:

— Asta fu masă, bă, mitocanilor?

— Mitocan ești tu cu tot neamul tău!

Bătrânul apucă un sifon. Babele începură să țipe ascuțit.

— Săriți!

— Îl omoară!

— Nu da, Dumitre!

Oaspeții făcură repede cerc împrejur. Litruță șopti Ușchitului:

— Cărăbăneală, neamule!

Săriră gardul ieșind într-o uliță dosnică. Sile măsura din ochi buzunarul hoțului:

— Ce-ai acolo?

Litruță tresări, apoi începu să râdă:

— O ciozvârtă de pasăre... Pentru zile negre.

— Lacom mai ești, Mitule!

— Sunt!

O porni înainte mulțumit de întorsătură.

71

- FUGA -

Litruță mototolea suta între degete. Când Ușchitu răsuci capul aruncă bancnota ghem, în față. Sile o zări dintr-un ochi:

— A! Uite mă! Uite ce-am găsit!

— Ptiu! Prost să fii, noroc să ai!

— Tocmai acum când n-aveam un ban!

— Bravo, profesore!

— Nemaipomenit! Asta zic și eu baftă! Să-i dea Dumnezeu

sănătate ăluia care-a pierdut-o!

— Amin! Dai și tu o cafea?

— Dau, cum să nu dau! Facem suta pe din două, frățeste. Să știi că s-a-ntors norocul, Mitule!

— Ne-a cântat cucu în față...

— De-acum numai așa o ținem.

Nu-și mai încăpea în piele. Litruță zâmbea subțire.

Intrară într-un bar de zi, comandară cafele cu zahărul pe dreapta și țigări.

— Ochii ca sarmaua, gulie, nu-i ridica din podele, poate mai gimbești ceva!

Hoțul stătea domnește, picior peste picior cu țigara în crăcanul degetelor.

— Ei, cum o mai sucim?

— Păi să luăm un tren. Mergem cu a-ntâia, uite așa de-ai naibii ce suntem.

— Nu e bine, Ușchitule. Poterașii patrulează vagoanele... Hai la săru' mâna pe șosea.

— Când ți-or vedea ăia figura bagă o sută optzeci la oră...

— Ce vorbești, la nuntă cum fu?

— Erau praştie, Mitule, îi doborâse molanul. Ridică din umeri.

Încercăm. Îndeasă şi tu naibii bascul şi mai cu seamă...

— Să nu zâmbăresc.

Ieşiră la şosea. O oră au tot dat din mâini şi nimic. Şmecherii o ţineau drept, nici nu-i băgau în seamă. Hoţul făcea spume, era ugilit rău.

— Răsări-v-ar Dumnezeu un copac în faţă! Cui în cauciuc, huidumelor!

— Ți-am zis eu? Urlă puşcăria în tine.

— Lasă-mă dracului în pace!

Opri totuşi un Fiat cu număr de Neapole.

— Tot italienii săracii! spuse Litruţă alergând după muşină.

Rezemat de volan, aştepta un tip brunet, o cadra de bărbat, cu

72

- COSMA BRAŞOVEANU -

părul negru smoală şi-o dantură de cinema. Prin cămaşa desfăcută se vedea un medalion de aur şi crucea pieptului năpădită de păr.

— Le ştii vorbele, nea Sile?

— Cât a uitat bunicu...

— Profesorul lui pește! Ptiu!

— Am și greșeli. Mitule...

Hoțul explică prin gesturi c-ar vrea să meargă până la București, Ușchitu scoase banii de ciubuc. Ș-o dată începu napolitanul să-i zică, de jurai că se bat calicii la gura lui. Îi pofti să urce. Ăla micu se înfipse în față, Sile în spate. Italianul să scoată sufletul mașinii, conducea c-o mână, cealaltă o întinse fugiților.

— Io sono Alfredo Panciotti di Napoli. Tu?

— Litruță.

Se repezise ca mireasa la așternut. Sile îi scăpă un cot.

— Sst! Ia-o ușurel.

— Pe ce chestie?

— Asta-i nume de şuț, mă!

Italianul măcina îndesat, zâmbind larg. Observă repede că băieții îs tufă și-o lăasă mai moale, trecu la semne. Împunse hoțul cu degetul, făcu același gest spre el.

— România, Italia... Frateli!

— Frateli! Frateli! repetă fericit, ăla micu'. Ai priceput, gulie?

— Ce să spun...

— I amico?

Ușchitu se recomandă născocind la nimereală:

— Liviu Ionescu, profesor.

— Profesore! Io, patrone... Ristaorante. Capito?

Litruță dădea din cap încântat că le rupe:

— Ighen!

— Mă ești de spaimă! Taci dracului!

— Te oftici că nu știi o boabă, îți spui eu!

— Așa e, dar taci!

Napolitanul scoase o sticlă de whisky, băută aproape în

întregime și-i pofti. Ăla micu repede cu ea la gură

— Toarnă în capac, mocârțane!

Mașina înghițea kilometrii cu polonicul. Trecu printr-un sat.

Casele rânduite la marginea șoselei arătau șoldurile de cărămidă acoperite cu vișă. Soarele bătea în porțile albe, văruite de curând, întindea pe asfalt umbrele duzilor.

73

- FUGA -

Italianul opri în fața unei grădini de vară. Coborî împingându-i gălăgios spre bar.

— E pus pe rele, observă Litruță.

— Numai să nu ne bage-n șanț. Fii atent, zâmboc, nu-l trage la băutură.

— Aștia dacă se matolesc, dau și cămașa de pe ei.

— Cum să nu...

— Latini, guriță, nu freacă francu'! A tras o drojdie, i-apucă dărnicia. Gimbeală, fâșu' ăla îmblănit, al meu e!

Comandară Cinzano alb. Napolitanul nu mai contenea cu prietenia. Îl îmbrățișa pe hoț, pipăia admirativ toracele Ușchitului, turuind:

— Bravo! Bravissimo!

Litruță șopti fără să miște buzele:

— Auzi, nea Sile, n-o fi cumva d-ăla, cum îi zice, spatist? Prea se bagă-n mine...

La al doilea pahar italianul începu să cânte tare:

— *O sole mio...*

Consumatorii aplaudară numai așa, să întindăercul. Ușchitu se întoarse către hoț:

— Mă, ăsta-i nebun, adună satul! Scoate-l naibii, văd că ai trecere.

— Cum se zice hai să mergem?

— Lasă, ia-l de mână.

Litrută își dresă glasul.

— Amigo, volio... plecare. Idiom!

— Hai c-ai nimerit-o!

— Lets gău!

— Uite ce dă din ăsta micu!

Italianul păru o clipă descumpănit. Mai trase la repezeală o canțonetă, apoi se hotărî:

— Și! Și! Andiamo!

Aruncă barmanului suta și se îndreptă spre ieșire ținând fugiții de umeri. Când să pornească mașina motorul mut. Mai încercă de câteva ori apoi sudui pe limba lui:

— Mama mia! Com e possibile?

— Uite că se poate! Treci la împins, gloabă spuse Litrută coborând.

Își proptiră mâinile în port-bagaj opintindu-se pe ruptelea.

Mașina demară brusc și fugiții căzură pe burtă. Abia când Fiatul

74

- COSMA BRAȘOVEANU -

se pierdu pe șosea, în mare viteză, înțelesesă fenta.

Hoțul pipăi reflex buzunarul.

Banii dispăruseră.

Mult mai târziu aveau să afle că „italianul” era zulangiu din Constanța, unul Gică Oancea. Mașina o furase de la un localnic, numărul și-l ciocănisese singur. De-o lună vântura țara în lung și-n lat prăduind fraierii...

Capitolul X:

FIRELE SE ÎNNOADĂ

Bătrâna surâdea enigmatic:

— *Posibil nu înseamnă și obligatoriu!*

Așadar, încă o greșeală.

Sile observă că-i lipsește restul la suta cu noroc.

— Al dracului! M-a lecuit de bani...

Ăla micu să moară și alta nu. Peste unspreze mii, darul nuntașilor, se duseseră pe apa Sâmbetei. Nici măcar nu putea s-o spună de frica Ușchitului. Aduna în el otrava și-o dată izbucni:

— Ce face miliția, domnule? Cum nu-i strânge?!

— Chiar... Blestemul mocanilor din tren, Litruță. Ți-aduci aminte cum i-ai aiurit?

— Ptiu! Trăsni-l-ar Ăl de Sus și n-ar mai duce lingura la gură!

— De astă dată te-a uitat Sarsailă, trebuie să recunoști.

— Uliuu! Nu mi-o pica el în mână?!

— Prea te omori și tu pentru câțiva lei acolo!

— Câțiva lei, ai? Scrâșni înfundat: Dar la mândria mea de șuț te-ai gândit? Adică să mă fenteze pe mine, manglitor târnosit prin pârnăi, un ăla, un amărât de zulitor, cu cașu' la gură?!

— Ai îmbătrânit, Mitule! Vin din urmă alții, mai șmecheri.

— Intră oftica-n mine, Ușchitule!

— Cred.

— N-am liniște până nu-i plimb șuriu' pe dinăuntru!

Amiaza somnoroasă dormea pe pârlouage, sâcâită de muște. Nu se clintea o frunză. Pe luciul asfaltului fata morgana întindea pânze de apă ademenitoare.

Mergeau toropiți de căldură. Ușchitu căscă lung, gospodărește:

— Aș face o baie...

75

- FUGA -

— Iar? Mai avuseși odată idei din astea și rămăserăm în izmene.

Hai 'napoi să bem o bere.

— Cu ce?

— Ți-a umflat tot?

— Tot.

Începu din nou să spurce lumea șpilorilor. Sile aruncă fără urmă de glumă:

— Lasă mă, poate găsesc altă sută...

— Găsești pe dracu cu descântu'! Cum nu m-am prins, frățioare, nu-mi iese din cap și pace bună! De tine nu mă mir, că ești făcut grămadă, dar eu? Îmi vine să mă iau la pumni... Auzi al dracului cu ce iordane umbla! Whisky, mașină a'ntâia...

— La urma urmei tot el s-a păcălit. A plătit la bar o sută și s-a ales cu optzeci.

Litruță îi aruncă o căutătură urâtă, sări șanțul și se așeză sub un dud.

— Zi mersi că ne-a lăsat țigările, făcu Ușchitu apropiindu-se.

— N-ai văzut ce fuma, spurcăciunea? Numa' d-alea americănești. Țol, țol, aur pe el ca la turci...

— Cheltuielnic.

— Vorba matale, nea Sile, vin din urmă alții, cu altă brânză-n straiță...

— Legea progresului, Mitule!

— Legea dracului!

Oftă din rărunchi ațintindu-și ochii departe, la marginea
Bucureștiului. Sile văzu primele case, pete albe tivite cu verdeață
și inima i se strânse:

„Acum începe greul!”

Fumau tăcuți, fiecare cu gândurile lui. Într-un târziu Litruță
aruncă chiștocul, scui pă birjărește după el și se întoarse spre Sile:

— De unde ești, gulie?

Ușchitu arătă spre oraș.

— Bucureștean născut sau d-ăștia făcuți pe puncte?

— Bunicul ținea pe vremuri o crâșmă în Dudești, *Mai ceva ca la
Paris*, trebuie să fi auzit de ea.

— Cum să nu! Lângă cruce, în capu' străzii... Zi asta era a lui
bunelu?

— A lui.

— I-auzi, bă! Atâtea lovele să am eu câte drumuri am bătut pe-

76

- COSMA BRAȘOVEANU -

acolo. La numărul 4 avea tractir Jeni.

— Una blondă, subțire? întrebă Sile.

— O știi?

— Păi cine crezi că-i căra vinul și mezelicurile când dădea petrecheri?

— Zău, mă? înseamnă că-l știi și pe Ticluială.

Ușchitu zâmbi:

— Ticluială zis Gheb...

— Era fratele meu de cruce, profesore!

— Ca să vezi ce mică-i lumea! Îl știu, cum să nu-l știu. A murit în cârciumă, la bunicul.

— Așa e, bă! S-a luat în șişuri cu unu', Zâne, din Colentina... Îl bătu pe spate. De ce nu spui, suflete, că ești de-al nostru?

— Sunt și nu sunt. În '46 m-am mutat în Sfântu Gheorghe, tata lucra la poșta centrală, eu învățam la Matei Basarab... Ridică din umeri: Șaisprezece ani de toceală aiurea-n tramvai, la ce-mi folosește?

— Când zic că-i pierdere de timp... Bătuși aceeași smântână cu ăla grasu?

— Care?

— De nu-l mai încăpea cotețul. Fericitu'! Caiafa!

Trăsăturile Ușchitului se înăspriră:

— Profesorul Alecu Istrate... Da. Am isprăvit amândoi geografia.

De când eram atâtica visam să tot umblu...

— Unde?

— Prin lume. Să văd cum arată. Știi tu cum arată pământul, mă, ăsta micu?

— Rotund...

— Nu știi, Mitule! Ușchitu clătină din cap: Nimeni nu știe.

Rotund ca un măr, lunguiet, ca o pară ori scobit pe dinăuntru de la un capăt la altul. O mie și una de presupuneri. Și se mai zice că în scobitura aia ar exista altă lume, o altă civilizație.

— ăia cu farfuriile?

— Aia, alții...

— Cum dracu, nene?

În ochii lui Sile ardeau lumini verzi. Se ambalase.

— Închipuiește-ți, Mitule, când vine iarna la pol, animalele în loc să coboare înapoi, spre noi, unde-i mai cald, se îndreaptă într-acolo.

— Aiurea?

77

- FUGA -

— Fapt constatat! Iarna la polii pământului durează șase luni.

Șase luni de întuneric și ger cumplit, și totuși le atrage. Merg ce merg și-odată dispar. Și-acum te întreb eu, unde dispar?

— În scobitura aia?

— Vezi bine. Altminteri nu s-ar duce la pieire, le-ar opri instinctul.

— Așa e fratele meu! Aveam noi un câine tărcat. La cutremurul din '40, c-o zi-nainte, urla de nebun, se smucea să rupă lanțu'. Vorba matală, instinctu'...

— Nu-i exclus deci, reluă profesorul, să existe o grotă de mari dimensiuni, o lume pierdută...

Hoțul se scarpină la ceafă nu prea convins:

— Adică, să n-o fi oblicit neam de-atâta amar de vreme?

— Omul nu poate ajunge.

— Nici cu avionul?

— Nici. Tu ești convins că mergi drept și în realitate faci un ocol.

E — cum să-ți spui eu ca să pricepi — o forță care te îndepărtează.

— I-auzi drăcia dracului!

— Te umflă râsul numai când te gândești! Umblă oamenii prin lună și habar n-au pe ce lume trăiesc! Am văzut harta pământului

desenată cu peste două mii de ani în urmă. Ei bine, de la o anumită înălțime așa se vede! L-au fotografiat cosmonauții.

— Ce vorbești, nene? Adică...

— Stai că n-am terminat! În una din primele hărți ale pământului, e indicată o insulă ținută în spinare de trei pești.

— Așa.

— Acum câțiva ani, Cousteau, mă rog, un francez, a cercetat-o cu batiscaful, o odaie de oțel care poate să coboare la mare adâncime. Închipuiește-ți, insula respectivă e susținută de altele trei.

Hoțul asculta cu sufletul la gură clipind mărunț. Sile înșiră aprins enigmele globului, vorbe despre petele albe, despre misterul statuilor din insula Paștelui, o mie și unu de fenomene fără explicație. Desenă cu un băț, în tină, conturul continentelor, încercuind regiunile în care se mai practică canibalismul. Litruță scuipă îngrețșat.

— Adicătelea dacă pic în mâna lor, mă halesc?

— Pe tine nu, Mitule, s-ar otrăvi... Știi, noaptea până să mă fure somnul, mă gândesc ce-aș face eu ajuns în pustietate, cum m-aș descurca...

- COSMA BRAȘOVEANU -

— Singur?

— Singur.

— Mori dracului. De urât și tot mori.

— Șapte ani a trăit un spaniol — unul Serano — pe o insulă, fără apă, fără o frunză, fără nimic.

— Și ce gloydea, neică?

— Broaște țestoase.

— Aoleu!

— Sângele îi potolea setea, carnea foamea, din carapace și-a făcut colibă. Așa ceva aș vrea...

Litruță îl privea dintr-o parte. Îngână nesigur:

— Șapte ani să halești la broaște?!?

— N-ai înțeles, mă, n-ai înțeles nimic! Există bucuria izbânzii acolo unde moartea pândește la fiecare pas, bucuria locului descoperit de tine, pe care nimeni nu-l bănuiește, nu știe cum arată... Oftă ațintindu-și privirea în depărtare: Am visat să umblu, aranjasem o plecare cu un grup de geologi, tocmai așteptam ne iasă pașapoartele când s-a întâmplat nenorocirea.

Litruță clătină din cap:

— Și 'mneata, nene, prea...

Se opri. Privirea Ușchitului împrôșca venin.

— Tu ce făceai în locul meu?! Să-l găsești frate-tu, Gheorghe, sau cum îl cheamă...

— Gheorghe.

— Să dai de el, în patul tău, cu nevastă-ta?!

— Păi ce eu sunt, fazan să mă însor?

— Zi că erai însurat! Și mai zi că țineai la ea ca la lumina ochilor. Nu ți se urca sângele în cap? Nu-i ucideai pe amândoi?

— Este.

— Așa mi-a fost mie scris, Mitule.

Litruță surâse:

— Îți scrii singur, cocoș! Îți scrie sângele.

Tăcură. Hoțul pândea liniștea Ușchitului. Sile mușca țigara pradă unei dureri vechi, acre, cuibărite în fundul inimii.

Pe marginea șanțului curgeau în șuvoi subțirel Maicile

Domnului, sutanele roșii desenau, printre romanițe, un zig-zag sângериu.

Șuțul rupse o floare și începu să-i despoaie pe petalele.

— Păi să nu-i dai dreptate lui ăla, fericitu’? Douășcinci de bani,
alo, mamă vezi că vin, și nu te doare capul!

79

- FUGA -

— Adică să-mi fur singur căciula?!

— De, gulie, nu făcurăm noi lumea... Ai mulți puradei?

— O fetiță. A luat-o văru-meu...

— Ăla lunganu’ cu mașina? Ochelaristu’?

Sile își aminti pocinogul:

— Îmi vine rău numai când mă gândesc! Cum naiba am uitat
bocceaua?

— Lasă, neică, poate a scăpat... Am eu așa o presimțire că-l
găsești acasă.

— Să te-audă Dumnezeu!

— Nu știi că la barza chioară îi face Ăl de Sus cuib? Ca la table:
joacă agiamiu’ aiurea și tot bine iese.

Ușchitu mergea întins, minat de un gând, Litruță lipăia în spate
des, mărunț, aproape în fugă.

— Nu-i bine, nea Sile!

— Ce nu-i bine?

— Ce vrei să faci. Casa e pândită, știu că o să te răzbească
dorul de fetiță.

— Trebuie s-o văd, Mitule! Mă usuc dacă n-o văd!

— Nu spui eu? Te-anină urgent, asta-i nada! N-are telefon?

— Ba da.

— Bagă-i o sârmă!

În ochii Ușchitului jucau lumini drăcești. Spuse cu căldură:

— A împlinit șapte ani, acum, în aprilie, o fi la școală...

— Studentă în clasa I-a neamule, n-ai s-o mai recunoști.

Adăugă încet: Mă, nea Sile, mă, trăi-te-ar Dumnezeu, nu te repezi
cu oiștea-n gard! Stai să se răcorească sângele. Ia acilea o țigară...

Răriră pașii. Ușchitu își mușca buzele:

— Cum să fac, Mitule, învață-mă!

— Văru-tău e'nsurat?

— Este.

— Dacă l-au priponit o să răspundă nevastă-sa. Clătină din cap.

Nasol! Mi-e că se lasă iar cu vânzare.

— Suntem neamuri...

— Oți fi voi, dar eu unul n-am încredere în fufe! Îți întind clapca
la fix, uite-o așa de-al dracului, darmite când le-ai pricinuit rele...

Lasă-mă pe mine, nu-mi cunoaște vocea.

— Și ce-i spui?

— Că-s de la *Prazul Vesel*. Parcă la aprozar ziceai că lucrează.

80

- COSMA BRAȘOVEANU -

— Da.

Găsiră un telefon la *Parcul Privighetorilor*. Litruță întinse mina:

— Ieși c-o fisă.

— De unde? Mărunțișul l-am lăsat bacșiș.

— Ptiu! Te-apucă dărnicia!

Hoțul intră în local. După câteva minute ieși învârtind între degete 25 de bani. Profesorul se încruntă.

— I-ai furat!

— Chiar așa? Nu știi fenta cu schimbul? Te cauți prin buzunare, până când fraieru' o lasă baltă.

Sile făcu numărul:

— Întreabă de Poșircă.

— Ăsta-i bun de responsabil la vinuri... Își drese glasul: Cu tovarășul Poșircă, vă rog. Răsuflă ușurat. Matale ești? Țăla micu, prieten cu ăla prostu, de uită bocceaia în mașină... Până acilea,

bine...

Ușchitu îi smulse receptorul.

— Sandu? Eu, vere, eu frățioare! De la Băneasa. Aha. Înțeleg, supraveghează casa...

— Ce ți-am spus! șopti repede Litruță.

— Fii atent să nu se ia după tine! În regulă, te aștept la restaurant.

Închise frecându-și bucuros mâinile. Litruță se și repezise la o masă:

— Ospătar! Adă, frate, berica aia, de-o oră aștept!

Sandu Poșircă goli paharul:

— Ca-n filme, pe onoarea mea!

— Da, spuse Ușchitu încheindu-și povestea. Și tu?... Mi-era frică să nu te fi aninat.

Ochelaristul oftă clătinând din cap:

— Prin ce am trecut, nu mă-ntreba! Noroc că venisem cu mașina altuia. Pe-a mea au întors-o în fel și chip, doar, doar or găsi vreo urmă, ceva.

— Dacă nu te-au ajuns atunci...

— S-au oprit, vere, v-au văzut când ați sărit.

— Norocul tău.

— A doua zi, miliția la ușă. Unde am fost noaptea, ce martori am... Patru ore m-au sucit! Mai cu seamă unul...

Litruță deveni atent:

81

- FUGA -

— Unu' pământiu la obraz?

— Cu niște ochi să juri că-s veșnic stinși. Maiorul Dașcu.

— Clar! făcu hoțul oftând.

— Omul tău, Mitule!

— Omul nostru...

Sandu Poșircă comandă mici și încă un rând de sticle:

— De când sunt n-am văzut anchetator mai al naibii. Și vorba ceea, nu-s de ieri, de-alaltăieri... N-a crezut o iotă din tot ce-am spus. A lăsat un sergent pe lângă casă. Te-așteaptă, Sile!

— Știu.

— Până și la școala fetei pândesc.

Ușchitu tresări. Întrebă încet:

— Ce face?

Poșircă lăsase privirea în jos, doborât de ochii fugarului. Sile îi

apucă brațul în menghinea degetelor:

— Bine.

— Ce înseamnă, bine?

— Mă, Vasile, nu mi-o lua în nume de rău.

— Vorbește!

— Fetița nu știe... Nu i-am spus...

— Ce?

— Cine-i taică-său. A crescut la noi de mică...

Hoțul văzu cum fața Ușchitului își pierde sângele. Se repezi cu gura:

— Stai blând, neică! Omu' are dreptate, ce rost avea să rupă inima copilului, s-o amărască de mică: Ia-o înțelepțește! Mai judecă și cu schepsisu' nu numai cu pumnii! Las-o așa, batăr până crește.

Mânia Ușchitului se frânse. Avea ochii împăienjeniți de-o boare.

— Cum arată?

Sandu Poșircă scoase poza din portofel. O fetiță subțiratică, cu codițe și uniformă.

— Am făcut-o astă-toamnă. Prima zi de școală...

Degetele lui Sile, mari, noduroase mângâiau obrazul de carton.

Lacrimi grele, fierbinți pătau șorțul în pătrățele.

Ochelaristul scoase un teanc de sute, îl întinse discret:

— Uite banii ăștia, vere, să aveți de-un început Măine scot alții.

Ușchitu strecură bancnotele în buzunar.

— Cât mai am la tine?

82

- COSMA BRAȘOVEANU -

— Douăzeci și șase de mii.

— Jumătate mi-aduci, jumătate oprești pentru cheltuiala cu fetița.

— Mă vere...

— Gura!

Sandu Poșircă ridică din umeri:

— Cum zici tu, dar nu e bine! Ai nevoie de bani.

— Într-o lună mă pun pe picioare. Poți să ne faci rost de două buletine?

— Vorbesc diseară cu frații Trică, dacă nu i-au arestat. Gazda am aranjat-o.

— Unde?

— La o mătușă de-a neveste-mii, ia studenți cu chirie.

Rubedenie de-a șaptea spiță, n-au cum să se prindă.

Sile se strâmbă sceptic.

— Când i-o vedea mutra ăstuia, frumosu'... Numai a student nu calcă.

— I-am zis că sunteți medici din provincie, veniți îi un concurs.

— Altă viață, observă Litruță. Poate o-mpinge dracu' să mă întrebe de niscăi boli!

Profesorul îl privi iute:

— Apropo, Mitule, fii atent, nu scoți o vorbă!

— Mi-e că scoate ea, știu eu cum sunt babele când dau de doctori...

— Te prefaci că înveți. Bună ziua, bună seara și ochii pe carte.

— Vai de sufletul meu amărât!

Ușchitu se răsuci spre Poșircă:

— Spune-mi, Sandule, nevastă-ta știe?

— Nu. M-am gândit că, oricum, e femeie, o mai scapă.

Hoțul răsuflă ușurat:

— Te-ai gândit bine, neamule!

— Zi adresa.

— Str. Popa Tatu 216. Doamna Alexandra Angelescu.

— Stă cu cineva?

— Singură, vere, păi ce-s nebun să vă bag la comun? Bătrâna umblă cu crucea-n sân, o să vedeți. Dau eu telefon înainte.

Ușchitu se uită la Litruță:

— Trebuie să cumpăr schimburi, cămăși, valize. Acum ești și tu doctor!

— De mult, gulie! Vindec fraierii de lovele...

83

- FUGA -

Sile se juca cu paharul. Spuse încet:

— Diseară vreau să-mi văd fetița.

Ochelaristul se întunecă, ceru din priviri ajutorul hoțului.

Litruță o luă pe de departe.

— Știi ce mă gândeam eu...

— Diseară vreau să-mi văd fetița! repetă apăsător Ușchitu.

— Cum s-o aduc, vere? De câte ori ies cu ea se ia unul după mine.

— Înțelege și 'mneata! completă Litruță.

— Faci pe dracu-n patru și vii cu ea!

— Maică Precistă!

— Mă, nea Ușchitule, vrei iar s-o-nbulinăm? Țsta-i cârligu’
presarilor, punem singuri capul sub evanghelie.

— Tu să taci, auzi! Țși luă tâmplele în mâini. O scoți la plimbare,
în Cișmigiu. Eu stau pitit undeva... Adăugă șoptit: Trebuie s-o văd,
fraților, altmiteri mă desfac!

*

Bătrâna le servise dulceață, apoi cafele, adusese în cameră un
vas cu flori. Casa veche, boierească, strălucea de curățenie, fiecare
lucrușor Țși avea liniștea lui, parcă te aflai într-o catedrală.

Litruță se foia neliniștit.

— Iar ai draci, Mitule? Țntrebă Sile Țndată ce rămăseseră
singuri.

Hoțul Țncepu să râdă.

— Mă simt nasol, frățioare... Vezi tu, toată viața am fost deprins
cu mardeala și Țnjurăturile. Acu’, aici, parcă nu-s la mine acasă,
nu știu cum să-Ți zic...

— Am Țnțeles, nu ești în elementul tău.

— Barem o privire strâmbă, ceva... Când se uită la mine cu
ochii Ția dă miel, mă umflă plânsul.

— Nu-Ți fă griji, te spurc eu!

— Profesorește? Ca la școală? N-ai vorbe...

— Am învățat câteva prin pușcării, nădăjduiesc să-ți placă.

Cumpăraseră schimburi noi, pijamale, scule de bărbierit,
săpun.

— Du-te și fă un duș, Mitule!

— Dar ce, mă, mâine-i Paștele?

Sile ridică plapuma de satin roșu, descoperind cearșaful spumă.

84

- COSMA BRAȘOVEANU -

— Ai văzut așternutul?

— Au! Eu mă-ntind pe jos, să n-am spor! Nu-i de mine...

— Urgent la baie și freacă naibii picioarele cu sârma de podele!

Vezi c-am luat și niște lavandă, dă printre degete.

Hoțul se întoarce după cinci minute:

— Nu știu unde-i lanțu' de la tauletă, nea Ușchitule! N-am mai
văzut modelu' ăsta...

— Cum arată?

— Lunguiață, ca o cadă de copil.

— Cu găurele?!

— Așa, așa...

— Ptiu, fir-ai al dracului! Ai spurcat bideul femeii!...

Înserarea întindea umbre albăstrui deasupra ale lor, îmbrățișa insula într-o lumină molcomă.

Luaseră loc la o masă, mărginașă, aproape de lac.

Litruță își lăsase mustață subțire de crai, purta cămașă roșie, damblaua lui, și pantofi cu talpă triplă. Sile frământa în mână paharul cu bere, pândind bărcile.

— Hai s-o roim, nea Ușchitule! șopti hoțul.

— Nu!

— Se lasă cu jelanie, ascultă-mă ce-ți spui, mă-nțepă Sarsailă.

Dar Ușchitu nu-l mai auzea. Pe luciul plumburiu al apei luneca barca lui Poșircă. Fetița povestea ceva gesticulând cu amândouă mâinile. Sile o mânca din ochi, buzele se mișcau încet, rosteau vorbe neînțelese, bărbia îi tremura.

Hoțul cercetă neliniștit împrejurimile. Văzu a doua barcă venind din urmă. Un tip solid într-o haină scurtă de piele lopăta privind tufișurile înșirate pe mal. În dreptul insulei întoarse capul și Litruță avu impresia că pentru o clipă, vâslele rămaseră neclintite.

— Bă frățioare, ia bunghește-te la ăla trupeșu'! Pui pariu pe ce vrei că-i presar!

Ușchitu nu-i răspunse. Avea lacrimi în ochi. Paharul îi pocni între degete. Continua să frământa cioburile, sângele se prelingea pe la încheieturi. Barca ochelaristului ocoli insula și dispăru. Litruță sări de pe scaun, forfecând cu ochii mulțimea. Omul în haină de piele acostase lângă podeț și se îndreptă glonț spre telefonul public instalat la intrare.

— Șase!

85

- FUGA -

Ușchitu se suci greoi, privindu-l curios, ca și cum atunci îl vedea pentru prima dată. Ăla micu îl zgâlțâi de umeri:

— Roiu, neamule, că potera-i pe noi!

Sile țâșni în picioare răsturnând scaunul. Scopceau printre mese căutând din ochi izbăvirea. Lunganul în haină de piele răsări cu pistolul în mână.

— Încotro, băieți?

Încremeniră. Litruță întoarse privirea. Ospătarii îi înconjuraseră din toate părțile, strângeau cercul.

Capitolul XI:

CATCH AS CATCH CAN LA „MONTE-CARLO”

— *Avea serioase motive să înțeleagă,*

în sfârșit, cu cine are de-a face!

Toată lumea fu de acord.

Verdele de bahnă stătută umpluse ochii Ușchitului. Căuta chiondriș, jur împrejur, cu fața pământie. Venele gâtului răsuceau frânghii. Un regiment de draci și jilavi îi furnicau degetele. Își mușcă buzele adânc, până la sânge și slobozi pumnul.

Izbit în vintre, omul se chirci scăpând arma. Sile făcu vânt pistolului cu piciorul, răcnind:

— Așa, băiete, acum să te văd! Apoi către Litruță: Nu te da prins, ăla micu!

— Nici o grijă, neamule! Asta-i muzica ce-mi place!

Suveică culcă huidumele repezind spițul pantofilor în fluierul piciorului, le fărâma ciolanele. Ghiftuiții, dădură înapoi pe brânci, înjurând de mama focului. Cei tineri, mai sprinteni, încă nedeprinși cu osânda traiului bun, roiau împrejur cercând să-i încolăcească picioarele.

Sile lupta din greu cu omul în haină de piele. Era uns cu toate alifiile. După o clipă de buimăceală ocoli ploaia de pumni prin fente scurte.

Moglanii rămași cu paharele în mână salivau de plăcere,
muierile măcinau gureșe:

— Nu te băga, Alecule!

— Hai acasă!

— Ce face miliția, oameni buni?!

86

- COSMA BRAȘOVEANU -

Chelnerii jucau pete albe în ochii hoțului. Puse mâna pe un scaun și-l roti deasupra capului. Se apropia de Sile, croind în treacăt luminile joase, risipite pe margine. Spate în spate prinseră curaj. Ușchitu pocnea cu pumnii, hoțul cu picioarele și gura:

— Face-ți încoa, bă, jigăniilor! Să vă învețe tata meserie!

— Ăsta-i gata!

— Scoate șișul, nea Sile!

— N-am.

— Sparge o sticlă și dă-le buzunar la beregată!

Ușchitu înțelese repede că nu mai pot răzbi spre ieșire:

— În apă!

Săriră amândoi odată.

Noaptea își slobozise întunericul, umplea lacul de umbre. Se

adăpostiseră într-o beucă săpată în coasta insulei, sub terasa de beton. Milițianul și chelnerii scrutau de-a valma apele negre.

Vocile se întretaiau, fiecare da cu socoteala!

— Tre' să iasă ei!

— Atenție la pod!

— Căutați sub terase!

Câteva lanterne prinseră să pipăie undele, degetele de lumină vânturau apa.

Fugiții nu clintiră. Stăteau la afundiș, scobitura le îngăduia să țină gura afară.

Litruță prinse mâna Ușchitului și-o strânse.

Cinci ceasuri au răscolit parcul palmă cu palmă. Reflectoarele măturau tufișurile, zăvozii mârâiau nemulțumiți.

Treptat, hălălaia se topi. Ridică capul. Erau vineți de frig, vitruiți de puteri. Se târără pândiș, până la stiva de lăzi goale, din spatele magaziei. Hoțul clănțănea zgribulit.

— Altă dată să nu ieși din vorba mea, bă, ăla prostu! Ți-am spus că-i clapcă?

— De, Mitule. Sile oftă privind jur împrejur: Or fi plecat?

— Pe dracu!

Strângea rău. Hainele ude se lipeau de trup, un vânt subțire,
rece, le da târcoale. Profesorul izbucni:

— Cine m-o fi blestemat, Mitule, cu norocul ăsta?

— Norocu' și-l mai face și omu', gulie! Sst!

Un sergent major trecu în fugă pe alee. Sile clătină din cap

87

- FUGA -

lămurit:

— E clar! Trebuie s-așteptăm până dimineața! Lume,
vânzoleală, mai ușor te strecuri.

— Ești fazan rău, frățioare! închid grădina și nu-ți lasă fir de
iarbă necercetat. Singura scăpare e să cărăbănim acu', pe
negreală.

— Cum? Ieșirile-s păzite.

— Sărim gardul la blocuri. Ale vechi au balcoane până jos.

Intrăm în casa gușterilor, schimbăm țealele, și cărel poteca pe
scara a mare.

Ușchitu oftă:

— Să nu scoatem dracului boii fără coarne! Fii atent, Mitule!

— Nici o grijă. Las' pe mine, trag eu scurta. Mă duc s-arunc un

ochi.

Lui Sile nu-i plăcu cum sunau vorbele hoțului. Păreau învățate.

Vru să-l oprească, dar Litruță o și luase din loc aruncându-i peste umăr.

— Stai în priveală!

Apoi dispăru.

Monte Carlo își stinsese firma, personalul pleca acasă, ori prin spitale. Rămăsese doar responsabilul. Înșira pagubele unui individ înalt, ușor adus din spate: două geamuri, patru felinare sparte și trei chelneri în ghips...

Făptura șiștavă a hoțului lunecă printre mese, găsi adăpost în spatele unui stâlp de beton. De acolo putea să vadă orice mișcare.

Se chirci brusc înjurând birjărește.

Îl recunoscuse pe maiorul Dașcu.

Steaua ciobanului se scălda în lac stârnind orăcăitul broaștelor.

Litruță se târa printre tufișuri tresărind la fiecare zgomot. Ajuns la capătul grădinii scui pă cu obidă: gardul era supravegheat.

— E albastru, Ușchitule! șopti hoțul așezându-se lângă profesor. Poterașii stau sub garduri.

— Bănuiam.

Sile Dragu privea abătut un felinar singuratic, năpădit de floare,

Litruță își mesteca neputincios furia.

— Și-acu ce-mi stai soacră?

— Ce-ai vrea să fac?

88

- COSMA BRAȘOVEANU -

— Pune naibii capu' ăla la bătaie dacă tot ți l-a dat Dumnezeu
pe umeri, poate iese ceva. Știi cine dă poruncile? Maiorul Dașcu. E
acilea-n spate...

— Omul tău. Omul dracului!

Văzu un sul de sfoară aruncat într-o cutie. Îl cântări în palmă
pe gânduri.

— Hai să te scoată tata la liman.

— Pe frânghie nu mai umblu, să fim înțeleși.

— Geambăț ești fratele meu!

— Oi fi.

— Ține-mi umbra!

Se furișară printre boschete spre blocuri. Litruță pipăia
întunericul cu ochii și degetele. Drumul era lung, anevoios, trebuia
înconjurat locul, traversate două alei. Profesorul respira greu.

— Sonoru', gloabă! șopti Mitu Suveică. Ține-ți aburii!

Chiti un tufiș de bujori, aflat sub privirea sergenților. Îi făcu semn profesorului să rămână pe loc și se târî spre buchetul de flori căutând locurile stăpânite de umbre.

Sile asculta încordat. Umbletul hoțului nu născocea nici un zgomot. Îl văzu trecând sfoara pe la rădăcina tufei, apoi întorcându-se cu aceeași precauție.

— Felu-ntâi! spuse Litruță la urechea profesorului. Pricepuși ceva?

— Nu.

— E și greu... Cât să fie d-acilea până la tufiș după capul tău ăla prostu'?

— Vreo cinzeci de metri.

— Și până la gard?

— Douăzeci.

— Dar de ventrilogi auziși, gulie? Ochii ca sarmaua! Strigă înăbușit, dar îndeajuns de tare: Atenție, Ușchitule! Poterașii!

Profesorul îl privi solomonit. Vocea lui Litruță venea dinspre tufa de flori. Hoțul smuci sfoara și capetele bujorilor prinseră a se legăna.

— Ți-a picat fisa, cosorel?

— Extraordinar! Cum...

— Sst!

Recuperă sfoara la repezeală. Era și timpul. Doi milițieni înaintau spre tufiș, lăsând slobod drumul spre blocuri. Fugiții se strecurară printre boschete și săriră gardul.

89

- FUGA -

Ușă de la balcon era întredeschisă. Litruță o împinse ușurel și pătrunseră într-o sufragerie de avuți.

— Ești dement! suflă profesorul. Dacă se trezesc?

— Cine? Tata moșu? Husăanii ne-au lăsat vorbă că-s în concedii.

Arătă hârtia albastră de la geamuri — semnal sigur pentru prăduitori că-și pot face serviciul fără grijă — lustra și fotoliile acoperite cu huse. Rostuiește niscai trențe uscate. Alege tu, eu când mulg vaca îi smulg și țâțele...

— Suveică!

Hoțul își bătu exasperat palmele:

— Iar începi, mă?

— Cât ești cu mine nu te atingi de un singur capăt de ață!

— Schimb pe schimb, mireaso! Lăsăm zălog Țoalele noastre, e bine așa? Uite colo dulapul.

Sile Dragu deschise ușa unui șifonier masiv, sculptat cu dichis. Trase două cămăși, vru să scoată o pereche de pantaloni, dar mâna îi încremeni. Degetele întâlniseră nasul, ochii și gura unui chip rece.. Șopti sugrumat:

— Un cadavru!

*

Așezat la o măsuță în apropierea barului, maiorul Dașcu primea raportul subalternilor:

— Sergentul Dima susține că a auzit clar vocea lui Mitu Suveică, ceilalți au văzut tufa de bujori mișcându-se.

— Și?

Locotenentul ridică din umeri.

— Nimic. Probabil a atins florile vreun câine vagabond, că-i plină grădina.

— Probabil...

*

Mitu Suveică croi pârție printre bodroanțe cu amândouă mâinile și începu să râdă,

— Vino să-ți vezi cadavru', gloabă!

Trase afară din dulap o arătare, mărunțică și smolită, speriată de moarte. Profesorul scuipă cu năduf:

— Ce făceai acolo, domnule?!

90

- COSMA BRAȘOVEANU -

— Aștepta tramvaiul 14, răspunse amuzat Litruță. Cântări expert chipul omulețului: Trosnitor?

— Așa și așa...

— Cum îți zice?

— Lică Stănescu, boierule, pupa-ți-aș tălpile. Amărăștean, vai de viețișoara mea.

Litruță se întoarce spre profesor, clătină din cap cu înțelepciune:

— Uite cine a ajuns să strujească bucureștenii! Se duce dracului tagma hoților, Ușchitule!

— Dă-l naibii, era cât pe ce să fac infarct!

— Întâi să-i aud cântarea. Rahovean?

— Ași! Din Găneasa, împărate. Comuna Găneasa.

— Oi fi țăran, ai? Agricultor...

— Plugar, frumosule, ochiosule...

Mitu Suveică râdea subțire. Profesorul cerceta noaptea prin ușa balconului.

— Ia arată tu moșului ce ai prin buzunare.

N-avea decât un șperaclu și câteva fise de cincisprezece bani.

Litruță îl măsură cu disprețul hubărilor.

— Cum ieși, mă, în treabă fără șundrea?

— Au! Se lepădă scuturându-și mâinile. Să n-aud!

— La cine ai ucenicit?

— Sunt un tovarăș cinstit, minca-ți-aș chenzina, am fost și la muncă voluntară...

— I-auzi! Atunci ce căutai prin dulapul creștinului?

— Mă rătăcisem prin Cișmigiu...

— Și-oi luat-o de-a dreptul, completă Litruță. Ascultă, mă, prăpăditule eu sunt şuț de meserie, știu să pui geana. Așa că treci pe ghe dur! Când ai intrat?

— Spre seară.

— Tu aiuriși ușa de la balcon?

— Păi? Când să bag în marșalier mi-a înghețat inima. Încolțise miliția...

— Puteai să ieși prin față.

— Nu văzuși broasca! De cinci ore mă canonesc s-o dășchid.

— O fi lucrul dracului?

— Este.

— Dă-ncoa șperaclu, tolomacule!

Lică Stănescu îi întinse scula. Cât ai bea o cinzeacă, Litruță veni

91

- FUGA -

de hac încuietorii. Deschise larg ușa.

— Roiu!

— Și agoniseala?

— Rămâne aici! Apucă omulețul de guler. Dacă mă vinzi, până

la ziuă te-ntind puradeii pe catafalc! Clar?

— Clar, împărate! Se opri în prag: Dă și mie un bănuț de

tramvai.

— Valea!

— Dar o țigară îmi dai?

— Mă ție ți s-a urât cu binele!

— Spune-mi batăr cât e ceasul...

Mitu Suveică îi făcu vânt pe scară.

— Ai încredere? întrebă profesorul.

— Îl am pe Sarsailă în slujbă.. Stă blând, nu m-anțepat. Ș-apoi frumosul ăla chiar dacă nu cunoaște meserie, un lucru tot a învățat: turnătorii nu apucă revelionul...

Ușchitul strănută înfundat.

— O gripă mi-ar lipsi acum...

— Ete hal de umblăreț prin pustietăți! Bagă gioalele în cadă, și dă drumu' la apă clocotită.

— Lasă, hai s-o ștergem.

— Treci pe prișnițe, gloabă! Nu ține tușitu în cărăbăneală.

Profesorul măsură cu credință poalele grădinii. Șopti:

— E un milițian sub fereastră, Mitule!

— Fă ce-ți spun!

Sile Dragu trecu în baie. Litruță așteptă să închidă ușa apoi căută grăbit în cartea de telefon. Ridică receptorul și formă un număr.

— Cu maiorul Dașcu.

— Cine-l caută?

— O cunoștință. Mitu Suveică.

Hoțul recunoscuse râsul maiorului.

— O veche cunoștință! Mă bucur că m-ai căutat, Litruță.

— Mie-mi spui?

— Iar ai reușit să mă păcălești...

— E bine?

— Deocamdată. Pentru ce m-ai sunat?

— Să-ți fac o plăcere în organism.

— Ești amabil, Mitule. Ei, s-auzim propunerea, pariez că ai o idee.

92

- COSMA BRAȘOVEANU -

Mitu Suveică ascultă atent zgomotul dușului apoi șopti.

— Schimb pe schimb!

— Adică?

— Îmi lași căile slobode și-ți pun profesorul pe fărâș.

— Prietenul dumitale de excursie... Nu s-ar zice că știi ce-i aia recunoștința. Hm! Cam puțin, Mitule, valorezi două milioane de dolari.

Moțul își mușcă buzele:

— Îi facem la jumate!

— Ai dumneata inima asta?

— Nu mă crezi!

— Dacă-ți dai cuvântul de onoare...

— Lasă iordanele, domnule maior, sunt pe bune. Jumé-jumé!

Un milion de dolari!

— E cam mult, Mitule, prea mult pentru un singur om.

— Te norocesc, ai lovele p-o viață, bașca profesorul. Pe Ușchit ți-l livrez acum...

Sile Dragu descoperi într-o debara pantofi pe măsură. Îi încălță.

Văzu în dormitor al doilea telefon, ni derivație și hotărî să-l sune pe Poșircă. Ridică receptorul. În locul tonului auzi vocea lui

Litruță, apoi pe a maiorului.

— Nu te trombonesc, șerifule!

— Sunt încredințat, dragul meu. Dumneata ești om de cuvânt, ai până acum opt crime la activ. Cine urmează?

— Un presar cu galoane! Ține minte, domnule Dașcu, eu ți-s nașul!

Profesorul se crispă:

— Litruță!

— Ai deprins năravul slugilor, gloabă, tragi cu urechea?

— Acum a ridicat al doilea receptor, Suveică. Nici o grijă, nu te-

a auzit, interveni maiorul. Presupun că vă aflați într-o locuință particulară cu două aparate în derivație. Domnul profesor Vasile Dragu, dacă nu mă înșel.

— Vă înșelați. Mă numesc Ușchitu, condamnat la zece ani. Atât! Celălalt nume nu înseamnă nimic...

— Sceptic?

— Resemnat!

— Nu s-ar zice dacă mă gândesc la ultima ispravă. Apropo, m-ar interesa, cu titlu informativ, unde v-ați ascuns după... după

93

- FUGA -

întâlnirea de pe terasă.

— Sub terasă. Există o surpătură.

— Cunoșteți locul?

— Nu. Ne-a ajutat întâmplarea.

Maiorul râse:

— Doamna aceea capricioasă... Mi-aș permite să observ că mizați prea mult pe ajutorul ei.

— Facem și noi ce putem, interveni Litruță.

— Poate-mi spui și cum ați părăsit grădina.

— Mucles, Ușchitule! Nu știi ce ocnă zace-n ăsta!

Maiorul făcu o mică pauză.

— Sfatul nu-i de lepădat, s-ar putea să leg firele. În sfârșit, considerați problema rezolvată, domnule profesor?

— Pentru moment.

— Și pe urmă? Sunteți un om inteligent, mă mir că nu ați înțeles cât de ilară e tentativa dumneavoastră. Prima evadare, vă amintiți, a durat trei zile.

— Am avut ghinion.

— A doua nici măcar patruzeci și opt de ore.

— A fost insuficient pregătită, mă grăbeam.

— De astă dată ați beneficiat de toate condițiile, mă rog, aproape toate plus șansa. Și? Reconstituiți itinerarul: Bulibașa a refuzat să vă adăpostească în șatră...

— Nu mi-am făcut iluzii.

— Din cursa jitarului ați scăpat printr-o minune, Alecu Istrate s-a grăbit să înștiințeze autoritățile.

— Își va primi răsplata!

— Asta-i deja altă chestiune. Vroiam să rețineți că oamenii evită complicațiile, nu-i agreează pe cei scoși în afara legii. Sincer nu

înțeleg ce nădăjduiți, un miracol la fiecare pas?

Ușchitu asculta pe gânduri. Ridică din umeri.

— Ce altceva îmi rămâne de făcut? Să putrezesc într-o celulă pentru că fecioara cu ochii legați se încăpățânează să rămână intransigentă?

— Ați ucis, domnule Dragu!

— Mi-am păstrat demnitatea mea de om! Justiția și-a pregătit răspuns pentru toate încălcările regulilor de conviețuire, dar lasă nesancționată cea mai odioasă ticăloșie: mutilarea sufletului.

— O lacună...

— O crimă!

94

- COSMA BRAȘOVEANU -

— Exagerați, domnule profesor.

Litruță începuse să se foiască la celălalt receptor.

— Bă, nea Sile, bă frățioare, acu te apucă limbarița?

— Gura!

— Umbli după coada prepeliței, să n-am spor!

Maiorul râse.

— Excelent tovarăș de drum v-ați ales! Grijuliu, devotat, de

nădejde, într-un cuvânt un camarad desăvârșit. Adăugă apăsător:

Știți ce mi-a propus adineauri?

Hoțul tresări. O întoarse ca în Colentina.

— Să jucăm geamparalele.

— Să încetez urmărirea și vă pune la dispoziția mea pe fărâș!

În zadar încercase hoțul să întrerupă legătura. O păstra

aparatul din odaia profesorului. Se grăbi să jure:

— Eu?! Să mor eu, nea Sile, să n-am parte de luminile ochilor
dacă am zis așa ceva! Bagă strâmbe, vrea să ne-nvrăjbească, nu-ți
dai seama?

— Fii pe pace, Mitule, spuse profesorul, oi fi tu parșiv, dar nici
chiar așa.

Se auzi din nou râsul maiorului Dașcu.

— Știți pentru ce-l urmărim?

— Știe, e bine?

— Lasă-l să vorbească!

— Umblă cu Iorgu, profesore! Țsta are miere pe limbă.

— Vă ascult!

— Mă, nea Sile, mă frățioare, presaru ține mingea. Avu o idee:

Trimite puterile la telefoane și află de unde vorbim. Ne iau ca din

oală.

— Sunt singur, Litruță. Dacă se apropie cineva auziți zgomotul pașilor.

— Îl crezi? Eu am roit-o!

— Vorbiți, domnule. Maior!....

— A atacat împreună cu frații Zugravu din Brăila duba care transporta valuta pe litoral. Un furt de două milioane de dolari.

— Oho! exclamă profesorul.

— Mint, Litruță?

— Am luat eu banii? M-ați dovedit?

— Nu.

— Atunci? Hai noroc și spor în ramură!

— Acum zece minute mi-ai oferit jumătate din sumă să te las în

95

- FUGA -

pace. Un milion, plus profesorul.

— Tromboane, neică! Vrajă!

— Perfect. Și faptul că ți-ai lichidat complicii tot minciună e? V-am spus toate astea, domnule profesor ca să știți cu cine ați plecat la drum. Aș dori din toată inima să nu vă amintiți prea târziu

cuvintele mele. O clipă!

Se auzi zgomot de pași, apoi vocea înăbușită a maiorului.

— Au reușit să scape. Anulăm operațiunea. Oamenii pot să plece acasă.

— Dos la față, Ușchitule! Caiafa le-a șoptit figura cu telefoanele!

Ușchitul frământa tulburat receptorul în palmă.

— Așteaptă!

— Ne reîntâlnim în una din zilele următoare spuse Dașcu revenind la aparat.

— Dacă spuneți dumneavoastră...

Litruță completă bine dispus.

— A trecut baba cu colacii!

— Ne reîntâlnim, domnule profesor! Ascultați-mi sfatul, renunțați la serviciile amicului Suveică, acum cât nu e prea târziu!

Nu găsiră pui de taxi liber așa că luară străzile de coarne.

Litruță ținea trecătorii în priviri, profesorul pășea măcinat de gânduri. O ață de vânticel alungase miasmele orașului, aducea miros curat de floare prăduit din grădini.

— Ce-i, cosorel? întrebă hoțul măsurându-l scurt, îți așezi murăturile de icter?

— Tu l-ai sunat pe Dașcu?

— Vezi bine.

— De ce?

— A, asta era... Ca să te dau pe fărâș, nu ți-a spus omul?

— De ce l-ai sunat, Mitule? repetă răspicat profesorul.

— Mă tu ești făcut grămadă rău! Ala-i capeș, ținea puterile prin cartier până intra bălana în grădină. Cum să afle c-am roit-o?

— Aha.

— În cărăbăneală îți trebuie și unu care le gândește, gulie, ți-am mai spus. Apasă pe accelerate c-a-nceput să strângă.

Zorile pândeau mahalaua. Mergeau cu mâinile înfundate în buzunare, ascultând vrednicia cocoșilor. Hoțul băgă un cot în șoldul lui Sile Dragu:

— Ți-a plăcut cum i-am fentat?

96

- COSMA BRAȘOVEANU -

Buzele profesorului se lungiră a zâmbet. Prinse să râdă ușurel, înfundat. Râs nervos însoțit de sughițuri. Litruță îl ajunse din urmă. Râdeau amândoi în hohote stârnind javrele cartierului. Un întârziat cu servieta la subțioară îi măsură cu interes:

„Unde dracu or fi găsit ăștia deschis la ora asta?”

Capitolul XII:

UN FURT CA ÎN FILME

Monsieur Laurent decretă:

— *Când te hotărăști să cumperi ceva*

de la un magazin de antichități, treci

indiferent pe lângă obiectul vizat. Ți

se va cere o sumă mult mai mică.

— *Cu condiția ca anticarul să nu cunoască trucul...*

— Ce zici, cocoș, ne ungem pe gât?

— Iar? Numai ce-ai băut trei sticle. Mă, tu ești născut în zodia rațelor!

Litruță își mângâie pânțele:

— Secetă mare!

Intrară într-o grădină mărginașă cu ulucile năpădite de iederă.

Un munte de muiere, nădușită toată, sucea micii pe grătar
ștergându-și degetele roșii, ca niște debrețini de poalele halatului.

Chelnerii, câțiva japi silnici la mers, serveau cu toporul la brâu,
gata să-i apuce pârtagul.

— Parcă ar da de pomană, constată hoțul oftând. S-a suit

scroafa-n copac! Ce luăm, bă, ăsta prostu?

— Tu ce propui?

— Tot pâinea mitocanului.

Berea era caldă, paharele ciobite, masa se bâțâia pe două picioare. Litruță își aminti încăierarea din Cișmigiu:

— Îmi pare rău că nu le-am luat măsura pentru un pardesiu de gips la toți ghiftuiții. Bagă mâna în buzunaru' românului! Și-ai naibii, pe deasupra...

Ușchitu îl asculta zâmbind:

— Bine că mi-ai adus aminte. Cum a fost cu frații Zugravii?

— Eh!

Dădu din mâini a lehamite, schimbând repede vorba. Sile nu-l

97

- FUGA -

slăbea din priviri:

— Ce vă veni, oameni buni, să umblați după dolari?

— Parcă 'mneata nu știi!

— Nu știu.

Hoțul duse paharul la gură, își clăti dinții apoi înghiți.

Ușchitului să i se întoarcă mațele:

— Ptiu! Târlă ești, frățioare!

— Ete! Dacă nu-ți place ia mașină mică.

— Zici, mă, sau nu zici?

— Ce să zic?

Profesorul continuă râzând:

— Chestia cu dolarii.

— Dă-i dracului că numai rele au curs din toată nasulia.

— Cine a avut ideea?

— Zugravu ăl mic, Titi.

Își aprinse țigara la filtru și începu să tușească înjurând. Sile

știa că a făcut-o intenționat. Îl așteptă să se liniștească, apoi zise:

— Cu Titi Zugravu am împărțit celula timp de șase luni. Unul subțiratic, scump la răs...

— A mai a dracului jiganie!

— Să nu-mi spui că a reușit să te păcălească!

— De! oftă hoțul.

— Nu-mi vine să cred! Tocmai pe tine?!

— Se mai întâmplă...

Luaseră loc la o masă pitită după un boschet, în fundul

grădinii. Gardul era mic, în caz de nevoie puteau să-l sară, să se-

afunde în mahala. Litruță cântărea din ochi fiecare nou venit.

Spuse fără să-și rupă plivirea de intrare:

— Ai auzit de unu', Bârliba?

— Nu.

— Strujea pe vremuri husăni în Cotroceni, acu-i sub frunze.

— Țăsta, fratele meu, avea o vorbă: „Nici în Maica Precista să nu crezi, dacă ieși cu ea în treabă!" Gură de aur! O singură dată am mers pe bune, oricum, eram veri, și m-au luat huidumele de geambă!

— Ești văr eu frații Zugravu?

— Am fost.

— Ce înseamnă am fost? A! se dumiri Ușchitu.

— Aha!

Soarele ajuns la răscrucile cerului dădu în clocot. Litruță înfundă scaunul în iederă, la umbră.

98

- COSMA BRAȘOVEANU -

— Ține și tu felinarele pe poartă, bă, ăsta prostu.

— Zi așa, Mitule, s-a isprăvit cu vărsare de sânge.

— Țălor mari le-am mâncat coliva, oftă hoțul, mai rămâne Titi.

Auzi, mă, vine lepra la mine, nu și nu că să pui cricu' în

coperativă. Gaura ce-i drept babană, o căruță de lovele, toată agoniseala de prin shop-uri și hotele. Numai la Mamaia au lăsat nemții vreo două sute de mii.

— Bani de-ai lor?

— Păi? Știau când trece duba spre gară, trebuia numai cotită.

— I-auzi!

— Caralii cu ochii ca sarma. Rostuiește Titi un T.V., geamăn cu mașina băncii, îi vopsește numărul știut și mă urcă la volan. Cu cinci minute înainte să treacă duba, am trecut eu gonind de nebun. Nicu vrăjea gaborii printr-un radio d-ăla micu' să nu mă scape... Râse: Am curățat orașu' de presari, toți alergau după mine... Verii, în țoale de colonei, grămadă, să aresteze paza dubei. Nu zici, c-au sărit și niște răcani să-i ajute?

— Ca-n filme! Și tu?

— M-am ușchit într-un loc aranjat de-nainte, p-o stradă cât trotalu și urgent la împărțeală după cum ne-am înțeles. Se înnoptă la obraz: Zugravii ăi mari, mă așteptau în tindă cu șişurile scoase...

— Pentru ce?

Hoțul izbucni cu obidă:

— Caiafe! Dălcăuci!

— Vroiau toată prada?

— Te cred! După ce, oricum, ei luau smântâna...

— Ptiu!

— Apoi n-avea dreptate cârjaliu' ăl bătrân, Bârliba?

Scuipă scârbit, printre dinți, frunzele năpădite de praf. Ușchitu umplu paharele:

— Și? Nu ți-a făcut semn Sarsailă?

— O fi fost și el plecat în plăceri la vreo fufă! Ține dreapta bă, ăsta prostu'!

— Nu ziceai tu că te-nțeapă când...

— M-a-nțepat Nicu Zugravu. Oftă: Odată m-am trezit cu șîșu între coaste. Tinda îngustă, ăia doi malaci n-aveau un' să-ntoarcă. Și fazani pe deasupra. Prima oară, când dădeau cu cuțitu', nici să-l apuce nu știau. Rânji: Pân' să mă năru i-am dășchis pe amândoi...

99

- FUGA -

— Și Titi?

— A sărit pe fereastră, dus a fost...

Tăcu. Ușchitu îl privea eu luare-aminte:

— Pe urmă?

— M-am dus să mă coase un șnorăr de-al meu, felcer într-un spital. Îl țin de priință când se lasă cu copci. În oraș, sfadălie mare...

— Îți dai seama!

— Toată floarea presărilor vântura județul. Ei p-o parte, eu pe alta, după Titi. Ochii îi sticliră: Să n-ajung ziua de mâine, nea Ușchitul, dacă îmi erea atâta de lovele! Voiam să-i pui ascuțișu' în ombilic și să-l întreb: „Mă neamule, mă văru-meu, mă frățioare, pen' ce-mi făcuși figura asta? Om ești tu, Titi?” Ș-odată să-i întorc fieru'n mațe, uite așa!

Răsuci mâna brusc răsturnând sticlele de pe masă.

— Stai naibii la un loc, se uită lumea la noi!

Hoțul scrâșni:

— De-ai ști cât venin am strâns! Unde mai pui că până la urmă tot pe mine au dat vina. Constanțenii n-au crezut o singură iotă! Oțelul din priviri i se frânse. Adăugă încet: Parcă tu mă crezi? Mă crede careva? M-au vopsit ocnele de câneriu și așa am rămas!

— Ai ochii dracului, Litruță! Să juri că ești Nichipercea, ducă-

se-n pustiu!

Hoțul ridică din umeri:

— Acu' pricepi de ce n-am vrut să-ți înșir toată dosădirea? De la maioru' Dașcu la ultimul şuț, toți bagă mâna în foc că, la dimpotrivă, eu am întins clapca Zugravilor! Să-nebunești, nu alta! Să-ți bați copiii numa-n gură de trei ori pe zi, dimineață, la prânz și seara!

Ușchitu aprinse țigara, fuma pe gânduri:

— De, bă, ăsta micu' nu știi cum se-ntâmplă? Și Titi?

— S-a dat la fund, parcă l-a înghițit pământul. Își mușcă buzele: Dar nu-mi scapă el! Să-mi prindă mie măămăliga coajă și lasă! Până nu-i gust coliva n-am liniște! Mă înăbuș bă, fac boala lui Calache!

Ușchitu privea încruntat fumul de țigară. Hoțul îl măsură zâmbind.

— Ce-i, suflecior, iar ți s-a umflat pipota?

— Nu mi-o lua în nume de rău, Mitule, țin la tine, dar...

— Dar?

100

- COSMA BRAȘOVEANU -

— Cum să-ți spun ca să mă înțelegi?

Hoțul se întristă:

— Am înțeles. Te rod vorbele maiorului!

— Prostii!

— Atunci?

Sile răsucea încurcat paharul:

— De când am evadat puteam să o sfârșesc repede în câteva rânduri, dacă nu erai tu.

— Lasă, lasă...

— Asta-i adevărul, Mitule! Știu că fără tine nu ajung prea departe, n-am nasul tău, ăla cu cornițe nu vrea să m-ajute. Și totuși... îi puse mâna pe umăr: Nu putem găti pe aceeași plită!

Alb la față, Litruță întrebă, abia mișcându-și buzele:

— De ce?

— Într-o oală nu încap două fierturi: și compot și ciorbă. Ori una, ori alta. Am ajuns printre vărğați, dar nu vreau să le deprind năravul. Relele se-nvață repede. Încerc să trăiesc cinstit, Mitule, să nu-mi fie rușine de ce-am făcut. Ori tu, ai altele-n suflet...

— Am pe dracu'!

— Nu ești tu omul care se schimbă peste noapte, nu te supăra.

— Nu mă supăr.

— Așa că...

Ocnii hoțului se împăienjeniră:

— Bine, nea Ușchitule... Dacă zici matale...

— Bine, rău, asta e! Azi mi-aduce văru-meu Poșircă banii, îi împărțim în două și...

— Spală-te cu ei pe cap! Nu-mi trebuie! Puse cheia pe masă și se ridică: Baftă!

— Litruță!

Hoțul părăsi grădina, fără să-l privească.

*

Se înnourase. Un vânt leneș mătura zăduful cuibărit în praful uliței. Țâncii goi până la buric, suceau arșicele sporcându-se după tipicul celor mari. Ciulinii răsăriți prin șanțuri umpleau mahalaua de miros. Ușchitu se opri în vileagul vântului și respiră adânc.

— Vasile Dragu, în numele legii, ești arestat!

Vocea, aspră, autoritară, venea din spate. Rămase neclintit.

101

- FUGA -

— Ridică mâinile!

Simți o împunsătură între coaste și le ridică răsucindu-se încet.

Văzu fapta prizărită a hoțului... Râdea să se prăpădească:

— Să mor eu dacă n-ai făcut pe tine, bă, ăsta prostu!

Ușchitu simți că-l trec nădușelile. Degetele îi plecară spre gâtul pocitaniei:

— Ptiu! Fir-ai al dracului de troglodit!

Ăla micu sări fofează în lături:

— Ți-am muiat gârbița, cocoș?

— Să nu-ți moi eu fălcile! Prea ți-ai luat maidanul! Putea să-mi crape inima, mă, apucatul!

— Etè, mireasa!

Sile porni înjurând spre sugrumătura râpei. Pe partea cealaltă începeau blocurile, o pădure de namile acoperite cu antene. Hoțul venea după el.

— De ce te ții, mă, după mine?!

— De chichi.

Ușchitului îi sări muștarul:

— Ce-mi păzești cărările, Mitule? Ce rău ți-am făcut?

Hoțul aștepta la distanță să-și verse mânia, apoi îi întinse pachetul de țigări:

— Ia d-acilea un cui și p-ormă îți zic.

Fumară un timp privind râpa năpădită de gunoaie. Litruță sta pe vine măsurând din ochi distanța până la blocuri. Spuse oftând:

— Vin hudubăile! Înghesuie mahalaua, îi mănânc comându'...

Păcat!

Sile ridică din umeri.

— Uite ce-l doare pe el!

— Mă doare, nea Ușchitul! Doișpe ani am trăit în casă cu pământ pe jos. Să fi văzut când se împrimăvărau ulițele și bătea pelinul... Odată înfloreau mitocancele, le râdeau dracii în luminile ochilor de nu mai pridideau ăi vârlavi cu lucrările. Acu... Eh!

Aruncă chiștocul. Uite cum stă chestia, frățioare, ți-o place, nu ți-o place, dar eu pe lângă 'mneata rămân!

Ușchitu se răsuci, mușcat de șarpe:

— Ce?!

— Stai jos, și ascultă până la capăt. N-am pe nimeni, știi istoria: ai mei au mierlit-o, plozi n-am apucat să croiesc că eram mai mult prin pârnăi, șnorării sunt puși pe vânzare... Tu ce mi-ai rămas.

Sile își făcu semnul crucii:

- COSMA BRAȘOVEANU -

— Cum adică ți-am rămas?! M-ai câștigat la belciuge?! M-ai luat cu inventar? Maica ta, Doamne! Hoțul amuți. Ușchitu așteptă un timp, apoi întrebă: Ce nevoie ai de mine, Mitule, de te ții sclimpuș?

— Nu răzbesc singur, nea Sile! Cu muianu' meu nimeni nu-mi dășchide o ușă. Am și belitura asta pe obraz... Mata de bine de rău mai aduci a om... P-ormă... Închise ochii strivindu-și lacrimile: Ce stihie o fi în mine, mânca-ți-aș govia, de n-am astâmpăr? Una, două, mâna pe șiș! Că nu e bine, că nu trebuie, mă gândesc după ce-i dau gaură românului. Dacă mă gândesc!

— Am băgat de seamă.

— M-apucă câte-o scârbă când simt cum pute privata în mine, că-mi vine să-mi pui juvățul! Om sunt eu?

Plângea de-a binelea. Sile întoarse capul. Nu suferea lacrimile în ochii bărbaților.

— De, mă, Litruță...

— Cu mata, mai stau dracului în banca mea. Când scot șuriu' văd că-ți pleacă mistria și-l pun la loc.

— Ai făcut progrese, Mitule!

— Păi?

Ușchitu oftă muiat:

— Cu alte cuvinte, vrei, nu vrei, bea Grigore aghiazmă...

— Bem împreună. Poate mă sfințesc și eu.

Cu mâinile înfundate în buzunare Sile hăimănea pe marginea râpei. Țăla micu venea din urmă împăclit, o zdreală de om, numai picioare.

La vărsarea serii atinseră primele blocuri. Gospodarii agățaseră în balcoane ulcele din care curgea verdeța, mușcatele luminau sângerie ferestrele.

Hoțul se apropie:

— Te duci la ciocnirea cu văru-tău?

— Da.

— Să nu te-aștepte presarul, ai grijă!

— Ești nebun, în Poșircă am încredere.

— Nici în tine să n-ai încredere, Ușchitule! Oftă: Mă rog... Crezi că vine azi?

— Trebuie să vină!

În trei rânduri așteptară la locul de întâlnire, dar Sandu Poșircă nu se arătă. Litruță îi da înainte cu presupunerile:

— Să-l fi 'aninat după bulibășeala din Cișmigiu?

— Exclus! oftă Ușchitu. Îl țin de momeală.

103

- FUGA -

Și de astă dată banca era goală. Sile fierbea.

— Mă gândesc să-i telefonez.

— Și dacă dai peste muiere?

— Închid. Ai o fisă?

Găsiră un telefon. Public la capătul tramvaiului. Ușchitu formă numărul privind vagoanele roșii înșirate pe două rânduri. În ochi îi apăruse luminii unui gând:

— Tu ești, Sandule? Ce faci, vere, m-ai uitat?

Sandu Poșircă vorbea cu fereală, aproape în șoaptă:

— Slavă Domnului c-ai sunat! E groasă rău, se ține unul scai după mine, nu pot face un pas.

— Bănuiam. Nevastă-ta-i pe-acolo?

— Este...

— Bine. Ascultă și răspunde numai prin *da* sau *nu*. Peste o oră te înființezi în stația de tramvai de la voi din colț.

— Aoleu!

— *Da* sau *nu*, vere! Ai răbdare. Aprinzi o țigară și te uiți la ceas

ca și cum ai aștepta pe cineva. O să treacă vagonul cu numărul 254. Îl lași să pornească și-n ultima clipă sări pe scară. Asta-i tot.

— Cum adică...

— Asta-i tot!

Închise. Hoțul îl privea nedumerit:

— N-am priceput, figura.

— E filat de la distanță, să nu se prindă. Logic?

— Este.

— Urcă Sandu ultimul, ăluia nu-i rămâne decât să vină din urmă cu mașina. La prima stație, văru-meu coboară...

— Și iar pe urmele lui.

— Da, dar între timp noi ne-am făcut treaba. Ne întâlnim în tramvai.

Hoțul îl privi admirativ:

— Etè ce dete din ăsta prostu'?!

Stăteau pe platformă în spatele unor olteni trupeși, cu palmele cât ceaunul. Sandu Poșircă urcă din mers. Litruță văzu o mașină dezlipindu-se de trotuar.

— Ai avut dreptate, Ușchitul!

— Spune repede ce ai de spus, suflă profesorul, la prima cobori!

Ochelaristul prinse să turuie:

— Miliția... Răscolește Bucureștiul.

104

- COSMA BRAȘOVEANU -

— Știu.

— Mi-am pierdut somnul, vere, cât m-au sucit și m-au învățit.

Nevastă-mea și ea... S-a prins, nu mă slăbește din ochi. Vai de sufletul meu! Îi caută privirea: Hai s-o rupem un timp. Nu te supăra, nene, dar nu mai pot.

— Cred.

Sandu Poșircă răsuflă ușurat. Scoase un pachetel:

— Ai aici inelul, ghiulul, banii și buletinul măsluit de frații Trică.

— Unul singur?

— N-am priceput ce au cu dumnealui, spuse ochelaristul uitându-se curios la Litruță. I-au scuipat poza, parcă văzuseră pe necuratul, numai în înjurături și blesteme o țineau...

Hoțul întoarse capul scrâșnind.

Capitolul XIII

LA UN PAS DE MOARTE

— *Numai în filme poliția află*

totul! observă, gangsterul.

Voiam să-i spun că se

înșală. Am renunțat.

Ploua prin sită. Lipit de geam, Ușchitu privea grădinița titirită de bătrână în coasta casei. Bujorii clătinau din cap cu înțelepciune sub bătaia vântului firetic, lalelele înălțau spre cer potire răsurii.

— Te fac un barbut, bă, ăsta prostu?

Întoarse capul. Litruță meșterise o pereche de babaroase și le suceea în fel și chip.

— Nu știu.

— Nici *La mai mare?*

— Nici.

— Au! Ce dracu' ai păzit șase ani prin pârnăi? Fă-ncoa să te-nvețe tata. Aruncă zarurile pe masă: Gineală cum se învârt. Hai bă, vii?

— Nu.

— Ești nasol!

Se auziră bătăi în ușă. Hoțul ascunse sculele, și apucă repede o carte. Bătrâna apăru în prag, cu o tavă de fursecuri și trei cafele:

105

- FUGA -

— Deranjez?

Sile își pocni palmele. Se ridică în picioare.

— Vai, doamna Angelescu, iar?! Ne simțim prost, zău așa.

Femeia surâse blând:

— Când trăia soțul meu, luam cafeluța împreună. M-am obișnuit...

Se uită la Litruță. Hoțul mărunțea din buze cu ochii pe carte.

— Fă și tu o pauză, Dem, propuse Ușchitul.

— Chiar! Citiți prea mult, domnule doctor.

Ăla micu ridică brațele:

— Concursul!

Era una din puținele vorbe autorizate să le rostească în prezența gazdei.

— Cred că exagerați.

— De!

— Adevărul e altul, interveni repede Ușchitul, prietenul meu

provine dintr-o familie de cărturari pentru care singurul sens al existenței rămâne studiul...

Litruță adoptă subit o expresie de victimă a tradiției, să-ți dea lacrimile. Bătrâna se așeză pe un taburet, în apropierea biroului. Purta o rochie de interior bej, cu guler de dantelă, croită cuminte. Singura podoabă era inelul cu piatră albastră, un strop de cerneală căzut pe deget. Părea desprinsă din cărțile cu poze, o bunicuță mărunță, numai zâmbete, un copil cu părul alb și obrazul veștejit.

— Domnul Dem seamănă grozav cu unul din elevii mei. Acum concertează la Salzburg: Raul Padini violonistul, ați auzit desigur...

— Firește. Ușchitu era pus pe glume. Se întoarse spre Litruță: L-ai auzit și tu cântând nu?

Hoțul zâmbi cât putut mai frumos, clătinând cap.

Minutele petrecute seara cu bătrâna erau crucea lui. Nădușise tot, înghițea cafeaua cu noduri, având mare grijă să nu liopăie.

— Ați fost profesoară? se interesă amabil Sile.

— Particulară. Pe vremuri am cântat sub bagheta lui Enescu... apoi în Europa împreună cu Sarelli. Era cel mai bun interpret a lui Mozart. Pe urmă a început războiul, au venit anii de secetă, cui îi

mai ardea de turnee?

— Într-adevăr.

— N-am avut niciodată o constituție prea robustă. Am petrecut mulți ani într-un sanatoriu...

106

- COSMA BRAȘOVEANU -

— Plămânii? întrebă doct Litruță.

— Nu. O anemie pernicioasă. Surâse trist: Așa s-a sfârșit cariera abia începută...

Ușchitu vru să-și aprindă țigara, dar renunță. În casă stăruia mirosul sănătos de gutui și levănțică. Hoțul își scobeia conștiincios urechea ca-n groapa lui Ouatu, cu unghia degetului mic. Sile îl atinse cu șpițul în fluierul piciorului și ăla micu icni.

Doamna Angelescu întoarse delicată ochii și puse ceașca pe marginea biroului:

— Probabil n-am fost un mare talent. Adevăratul har, sunt convinsă, poate consolida o sănătate șubredă.

— Ați călătorit mult? se interesă repede Ușchitu observând că bătrâna pășește pe un teren alunecos.

— Relativ. Spania, Italia, Austria, țările nordice... Zâmbi: în

timpul bombardamentului din '44 am pierdut casa moștenită de la tata. Era un medic bun. Tratatul lui de chirurgie experimentală se studiază și astăzi.

Se uită la cartea lui Litruță. Hoțul începu subit să tușească:

„Dacă mă pune să dau cu presupusu' am bulibășit-o”

— O lucrare remarcabilă, opină Sile. Colegul meu o apreciază în mod deosebit...

— Merge, merge...

— Soțul meu s-a prăpădit într-un accident de circulație... Oftă.

Vroiam să spun că am pierdut totul, în afară de amintiri. Sunt singurele achiziții pe care nu mi le poate lua nimeni. Turneele prin Europa mi-au adus bucurii din care mă hrănesc și astăzi. Când plouă și nu mă simt bine, și-mi lipsește una sau alta și sunt singură, îmi amintesc ziua când am văzut pentru prima dată catedrala *La Sagrada Familia* din Barcelona, de pildă. Asta se întâmpla în 1932. Era primăvară, tocmai înfloriseră pădurile de lămâi și portocali... Nu vă puteți imagina, domnilor, cum arată Andaluzia când înfloresc portocalii! Purtam o rochiță albă, cu maci... Sau vizita la Capri... Acolo l-am cunoscut pe soțul meu. Râse: Un sfert de oră am conversat într-o italiană aproximativă, ca

să aflăm apoi că suntem amândoi români... Ochii îi străluceau,
devenise dintr-o dată mult mai tânără. Se ridică brusc:

— Vă rog să mă iertați.

— Se poate, Doamna Angelescu! spuse Ușchitul. Ne-a făcut
deosebită plăcere...

— Sunt povești vechi care nu mai interesează pe nimeni.

107

- FUGA -

— Dimpotrivă. Și eu iubesc călătoriile. Când eram mic
adormeam cu atlasul în mână... La zece ani puteam să desenez cu
ochii închiși conturul continentelor, noaptea visam că îmi croiesc
singur drum prin jungla Amazoanelor... Ridică din umeri: Din
păcate nu întotdeauna faci ce ți-ai propus. Viața trasează itinerarii
care n-au nimic comun cu visele, iar dacă se întâmplă să aibă,
intervine soarta și tot acolo iese socoteala.

Bătrâna surâse blând:

— Așa de tânăr și deja fatalist? Crediința în destin se naște de
obicei când ai obosit să lupți.

Ușchitu clătină din cap:

— Se întâmplă uneori să obosești foarte repede... Flutură mâna

ca și cum ar fi vrut să alunge gândul: Într-adevăr, amintirile rămân singurele achiziții în care merită să investești totul. Trist e atunci când începi să le consumi la 40 de ani...

Hoțul sta ca pe spini, cerșea din priviri ajutorul lui Sile. Bătrâna observă. Spuse zâmbind jenată:

— Dumneavoastră aveți de învățat și eu vă țin la taclale.

— Cred că ați înțeles greșit! interveni repede Ușchitu. Doctorul Dem ar vrea să vă roage ceva, dar nu îndrăznește.

— Ce anume?

— Să cântați puțin din Paganini. Adoră Capriciile...

Doamna Angelescu roși violent:

— Cum să vă spun... Sunt câteva luni de când n-am mai exersat.

— Totuși.

— Mi-e frică să nu vă dezamăgesc.

Ăla micu holbase ochii cât cepele, se uita la Sile să-l înghită.

Bătrâna părăsi emoționată încăperea:

— O clipă. Să-mi aduc vioara.

Rămași singuri Litruță se și repezi cu gura:

— Bine, Ușchitule!

— E bine, să știi că e bine! Mai deprinzi și tu câte ceva. Nu vezi, urlă mahalaua-n tine! Fii atent, saradel, urechea ca pâlnia și mișcă naibii din cap, ca și cum ți-ar place.

— Ai cotite? Bine...

— Ș-apoi ar fi nefiresc ca doi intelectuali, medici...

— Te prind eu odată la înghesuială, bă, ăsta prostu! Să mă sictirești dacă nu ți-o place!

— Sst!

108

- COSMA BRAȘOVEANU -

Doamna Angelescu puse pe birou un teanc gros de note.

Hoțului să i se facă rău nu alta. Scoase o țigară, dar întâlnind privirea Ușchitului oftă și o puse la loc.

— Cu ce să încep? Vă rog, alegeți dumneavoastră.

Litruță răsfoi partiturile, se opri la cea mai scurtă.

— Vă place muzica preclasică?

— Mor după ea...

Bătrâna se îmbujoră:

— Mă bucur. Și eu o iubesc.

— Avem o seară întreagă la dispoziție, sugeră Ușchitu.

Doamna Angelescu își acordă vioara. Ăla micu asculta solomonit, da din cap să-și rupă gâtul. Simți o durere ascuțită în fluierul piciorului și se uită la Sile. Ușchitu, îi făcu semn să aștepte.

Bătrâna începu timid, abia atingea corzile. Apoi treptat vioara își vărsă suspinele lungi, zbârlind părul pungașului.

Sile râdea pe înfundate: În ochii lui Litruță clipoceă veninul...

Și deodată, locul bătrânei subțiratică, îl luă Oancea țiganul.

Închise ochii, dar imaginea lăutarului prinse și mai mult cheag.

Era un scripcar din Colentina, cu o droaie de copii, nu mai prididea să-i hrănească. Cânta pe la parastasele celor necăjiți, Nunțile le făcea taraful lui Tătăraș și Borceag, în cârciumi se cereau tartori înclifțați, brudii, să placă cucoanelor, unde să-și găsească loc?

Litruță îl știa de mult. Se-întâlneau noaptea când țiganul se întorcea din cântări cu coliva în paporniță.

„Tragi tare, Oanceo, nu te lași!”

„Ce să fac, dom’ Suveică, puradei mulți...”

Într-un an s-a lipit la un bufet cu spirtoase din Rahova, mai zicea pe la urechile ălor troscăiți, ieșea un ban. Odată s-au luat

zarzavagiii la pumni. Unul, turbat rău, i-a smuls vioara și l-a pocnit în cap pe crâșmar. Praf a făcut-o! Până să vină comisarii, că se lăsase cu omor, huidumele au șters-o. Prinde orbul, scoate-i ochii!

Șase luni a spart la piatră să-și cumpere altă diblă. Muncă grea, ajunsese piele și os.

În primăvară s-a dus Oancea să-și ia vioară. Litruță l-a ajuns din urmă pe maidan. N-a mai apucat țiganul să vadă cine l-a întins.

Când s-a ridicat avea buzunarele goale...

109

- FUGA -

Spre seară vuia mahalaua: Oancea, țiganul, se spânzurase.

Ușchitu privea uluit degetele femeii. Dansau charlestonul pe corzi ori se opreau brusc vibrând din încheieturi. Bătrâna cânta privind undeva în desișul ploii, în ochi îi sclipeau lumini ciudate. „Oare la ce se gândește?”

Poate la ziua când pusese primii ciorapi de mătase Keyser și își ridicase părul, într-o primăvară cu Calea Victoriei ticsită de birje și canotiere ridicate grațios în fața pălăriilor florentine. Peste drum

de *La Bon goût* florăresele întind buchete de lăcrămioare, în colț la Dragomir Niculescu vânzătorii de ziare își laudă marfa: „Crima din strada Bărăției! Miss România propusă pentru Miss Univers!”

Poate la prima plimbare în gondolă pe sub Ponte Rialto când roșise pentru că italianul îi măsura insistent decolteul...

Poate la scena plină de lumini și flori... Pentru a zecea oară e scoasă la rampă, iar ovațiile nu mai conținesc...

Inima Ușchitului se chirci. Îi păru rău că propusese circul.

Bătrâna se retrase copleșită de mulțumiri. Ăla micu fierbea:

— Ai chestii de astea?

— Să nu-mi spui că nu ți-a plăcut!

— Vin eu la zar, să vedem cum o să-ți placă!

Deschiseră geamul și se repeziră la țigări. Ploaia încetase. Peste dalele potecii lunecau încet melcii cu coșmeliile ude. Litruță fuma pe gânduri:

— Zi, baba-i umblată. A fost pe unde nu bate popa toaca...

— Firește. Artistă mare.

— Cică p-acolo gem tarabele de aur... Mi-a zis mie Gigi

Turcitu...

Sile ridică din umeri. Ăla micu clipi hoțeste.

— Pui pariu pe ce vrei că are salteaua căptușă cu tot felul de drăcii, inele, brățări și alte alea?

— Cine?

— Auzi vorbă, cine! Madam fâstâc, găzdeasa...

Ușchitu se încruntă:

— Ce-ți trece ție prin cap, Mitule? Îl apucă de guler: Să nu care cumva...

— Vezi, gulie, că nu știi de glumă?

— Nu-mi plac asemenea glume!

— Da'aia cu scârțâitu' la diblă îți plăcu?

110

- COSMA BRAȘOVEANU -

— Ține minte, te-am avertizat!

Vorbea apăsător privindu-l adânc în ochi.

Se-auzi soneria. Fugarii se dezlipiră reflex de fereastră.

Deschiseră ușor ușa. Doamna Angelescu discuta în vestibul cu un tânăr tuciuriu la obraz:

— Mi s-a spus că aveți o cameră de închiriat.

— Am avut, dar s-a dat.

— Țăsta-i norocul meu! Mă bucuram că-i lângă facultate.

— Îmi pare rău.

— Închipuiți-vă, e a patra adresă la care încerc astăzi și la toate patru mi-au luat-o fetele înainte... Pun mâna în foc că și de astă dată tot vreo colegă...

Bătrâna surâse:

— Nu. Doi domni din provincie, medici, veniți la un concurs.

— Vă rog să mă scuzați.

— Nu face nimic.

Litruță se uită la Sile. Spuse în șoaptă:

— Nu-mi place tipul!

— Nici mie.

— Bagă felinaru' pe afară, Ușchitule, vezi încotro o ia.

Bătrâna se strecură sub plapumă și deschise cartea suspinând.

Litruță își dezlipi ochiul de la gura cheii. Luă o perniță de catifea trântită pe un fotoliu și puse mâna pe clanță...

Nu-l simțise intrând. Continua să citească chicotind încetișor.

Dintr-un salt, hoțul îi puse perna pe gură, apăsând cu amândouă mâinile.

— Valea! Unde ești, mă, ăla micu?

Litruță își mușcă buzele. Se repezi afară. Îl văzu pe Sile

încălecând geamul din spate:

— Vin?

— În două minute înconjoară casa!

Săriră pe acoperișul unei magazii apoi în curtea vecină...

Bătrâna respira greu. Lacrimi mari, îi alunecau pe obraji, cădeau cu un zgomot sec peste coperta cărții, *Vies intimes*.

Capitolul XIV:

111

- FUGA -

LITRUȚĂ GĂSEȘTE O ASCUNZĂTOARE

Domnișoara Aimée se ridică:

— *Firesc era să-l abandoneze. Singur*

mai degrabă se descurca, nu credeți?

N-am crezut.

Televizoarele pustiiseră străzile. Fugăriții, cu mâinile înfundate în buzunare, se strecurau tăcuți printre băltoacele de apă. Litruță privi cerul sângeriu prăbușit deasupra Cotrocenilor.

— Iar se luminează a ploaie... Ce facem frățioare?

Sile nu-i răspunse. Era pământiu la obraz, ochii îi fulgerau.

Felinarele rare, aprinse la răspântii, le tăvăleau umbrele pe

asfaltul ud. Ieșiră la bulevard. Hoțul se opri.

— Nu e bine, Ușchitul!

Sile scuiă cu obidă:

— Cum e bine, mă?! Cum mama dracului e bine?

— Tre găsită altă gazdă.

— Trebuie! Umbli pleșcar după mine, vorba aia le face ăla prostu' pe toate...

Văzură un sergent venind și o cotiră iepurește.

— S-adună funia în juru' parului, spuse hoțul lipăind de zor în urma Ușchitului. Pe zi ce trece e mai nasol, nu se lasă până nu ne vād la întristare...

— Fiindcă-s eu prost! Ai dreptate. M-a apucat inimoșenia!

Merseră un timp în tăcere. Mitu Suveică se încruntă:

— Cum ne-o fi oblicit, nea Sile?

— Au luat la puricat neamurile lui Poșircă, pe urmă pe ale nevesti-sii, ce te miri?

— Lucrează tare maiorul!

— Lucrează...

— Ia stai, nene!

Litruță se opri în fața unui gang. Citi numele străzii și

pătrunse înăuntru.

— Dacă-i acasă haranca suntem oameni făcuți!

— Cine?

— Mița Prescurăreasa de trăia cu Zane ăl mare. Acu-i prin pârnăi. Femeia singură, dă și camerele p-o noapte...

— Codoașă?

— Cu Sfânta Fecioară încă n-am intrat în șuste.

112

- COSMA BRAȘOVEANU -

Urcară o scară prăpădită de umblet.

Mița Prescurăreasa, o dabilă coaptă bine, își purta șuncile prin odaia de „oaspeți”. Țăla micu zâmbi dulce.

— Săru'mâna, coană Mito!

— Mitu Suve...

Prescurăreasa rămase fără sunet. Clipi un timp din buze și pleoape apoi se năpusti. Sile asculta năuc. Mai auzise femei sporcând, dar ce era la gura codoașei, întrecea orice închipuire.

Toate lăturile înjurăturilor adunate din gunoaiele mahalalelor, vorbe crâncene împerecheate cu altele putrezite se abătura asupra hoțului. Strădania Prescurăresei fu în sec. Litruță așteptă liniștit

să se descarce apoi întrebă:

— Altminteri? Toate bune și frumoase?

Să-i vină rău femeii și mai multe nu! Se albise la obraz, nu știa pe ce să pună mâna mai repede să-i dea în cap. Ușa de la odaia alăturată se deschise și apărură un taur de bărbat solid. Hoțul se lipi de balustrada coridorului. În ochi îi juca spaima. Îngână bâlbat:

— Să trăiești, nea Zane! Nu știam c-ai ieșit

— Am ieșit Mitule, spuse omul oftând. Te bucuri?

— Cum să nu, nene, bine c-a dat Dumnezeu.

Litruță căuta înnebunit scăparea. Până jos, în curți erau patru etaje, în capul scării se proțăpise codoașa. Zane al mare înainta încet. În palmă îi lucea lama șisului.

— De ce m-ai băgat mesa, frățioare?

— Bre nea...

— Ce rău ți-am făcut eu ție, Mitule? De ce ești bă, jigodie, ai?

— Eu?

— Credeai că acolo putrezesc?

Sile cântări privirea celor doi. Înțelese sfârșitul. Făcu un pas înapoi și își repezi piciorul. Izbit în braț, huiduma scăpă cuțitul.

Litruță se zvârli iute cu capul în pântecele femeii. Codoașa căzu în genunchi icnind. Drumul era liber.

Coborau scările sărind câte patru trepte odată. Ajunseră în curte. Cuțitul lui Zane le fulgeră prin fața ochilor și se izbi de pietre stârnind scânteii. Fugarii simțiră în creștet un potop de apă.

Se spălară la chiuveta unui W.C. Profesorul era alb de scârbă și de draci. Litruță, smuls de pene, vărsa fiere:

— Nu-i nimic! Tot eu îi scurtez cărările...

113

- FUGA -

— Ai avut prilejul, observă Ușchitu.

— Lasă, lasă...

Sile clătină din cap:

— Zi bogdaproste c-ai scăpat. Îl privi lung: Ce au oamenii cu tine, Mitule?

— Ăștia-s oameni? De la mine a deprins Zane meserie, înoată în miere, și l-ai văzut?

— Adică așa, din senin, s-a apucat să te urgisească?

— E unu' cu strâmbele...

— Și frații Trică? Ai auzit ce spunea văru-meu, ți-au scuipat

fotografia.

— Vine și rândul lor, n-ai grijă! Îi învăț eu cum se bagă fitilu'!

— Și vărğații tot fitiliști?

Ăla micu se zborși.

— Ce vrei bă, ce vrei? Iar ești pricinaș?

— Ce diavol ascunzi în tine, Mitule?

Nu-l slăbea din ochi. Pe buzele hoțului tremura un zâmbet rău.

În colț la Zece Mese, Litruță încetini pașii. Arătă o căsoaie cu pereții coșcoviți prăvălită în fundul curții.

— Acilea stă nașu-meu.

— Scaraoțchi!

— Tache Cric, gulie, spaima broaștelor! Prăduia băncile

husănilor, pe vremuri. Doi ani i-am ucenicit, ținea la mine ca la ochii din cap.

— I-auzi!

Deschise porțița:

— Nu mă lasă el de izbeliște! Așteaptă nițel.

Dispăru înghițit de verdeța grădinii. Ușchitu aprinse o țigară căutând cu grijă jur împrejur. Turnul Foișorului de foc umplea piața de umbre. Nori păcurii înaintau încet, amenințatori spre

luceafărul de seară. Auzi zgomot de jaluzele și întoarse capul. Prin fereastra deschisă nopții se zărea un colț de odaie. Pe pereții tapetați în mătase de culoarea vișinei putrede surâdeau chipuri uitate de mult, în rame grele... Din tavan țâșneau îngerași de ghips auriți, lampa mare, cristal lângă cristal, vărsa o lumină domoală.

Sile se ridică pe vârfuri. Văzu doi bătrâni care jucau cărți. Femeia numai zâmbete amesteca bucățile de carton, bărbatul își sorbea cafeaua povestind ceva.

Gândul Ușchitului se întoarse spre locuința din Sf. Gheorghe.

114

- COSMA BRAȘOVEANU -

Deasupra lui stăteau doi pensionari, soții Vlădoianu. Se cunoscuseră la Caru cu bere prin 1915 într-o sâmbătă. Timp de patruzeci de ani, în aceeași zi, la aceeași oră — opt — îmbrăcați de duminică, intrau în același local. Chelnerii, știau istoria, le păstrau masa cu un soi de sfînțenie, pentru ei se găseau întotdeauna două halbe. Bătrânul strângea discret degetele femeii, doar ochii le vorbeau. După un ceas, plecau spre casă. Într-o sâmbătă seara, domnul Vlădoianu a intrat în baie.

Bătrâna ațipise în fotoliu.

„O las să doarmă puțin, cât mă bărbieresc”

Femeia nu s-a mai trezit. Peste două săptămâni, tot într-o sâmbătă, bătrânul a închis și el ochii pentru totdeauna...

Zâmbetul Ușchitului se stinse:

„Există și asemenea oameni. Se poate trăi și altfel...”

Din casa lui Tache Cric răzbăteau zgomote înfundate.

Sile întoarse capul. Îl văzu pe Litruță venind în fugă. Avea ochii învinețiți, buzele rupte, gura plină de sânge.

— Te-a sărutat nașul, limbric?

— Mama lui de bandit!

Sile oftă pe gânduri:

— Ascultă sfatul meu, mă, ăsta micu: Predă-te! La închisoare te păzesc gardienii, mai poți scăpa. Printre ai tăi o sfârșești repede.

Litruță sorbi din țoi și rămase strâmb de durere. Gura i se umflase, semăna cu un rit. Tăietura veche se zbuciuma, umerii obrazilor mai purtau semne de pumni. Era protav rău.

Sile îi cântări vânătăile:

— Ai avut dreptate, Mitule, te iubește al naibii nașul...

— Nu-i rămân eu dator!

Găsiseră o masă pitită în coasta sobei, într-o bodegă de cartier.

W.C.-ul era la doi pași, avea geamurile spre maidan.

Suveică strivi chiștocul sub talpă:

— Aș mai putea încerca la o ibovnică de-a mea de pe vremuri...

— Las-o moartă. Vrei s-ajungi în cârje?

— Ce să fac, frățioare, dac-au înnebunit cu toții?

— Nu trebuia să faci ce-ai făcut!

— Așa, bă, boscorodește-mă, ia-mă și tu la pumnii Dați cu toții

în ăla micu!

Sile zâmbi:

— Eu când dau, dau tare, Mitule! O dată și bine!

115

- FUGA -

— Așa, așa!

— Să te ferească Maica Precista de mâinile mele! Goli țoiul apoi
adăugă: Vezi cum o sucești.

— Ce să succesc, bă, ți-a luat Dumnezeu mințile și ție?

— Ai grijă, hleab! Rupem din aceeași pâine, ai avut dreptate,
patru ochi văd altfel, stăm de sprijin unul altuia, dar ai grijă!

Hoțul ridică din umeri. Schimbă macazul:

— Mai luăm un rând?

— Luăm.

Spre WC trecu un bărbat între două vârste. Sile îl urmări cu privirea.

— Știi cine-i?

— După muian parcă mi-e cunoscut. Șuț?

— Nu. Bătăuș. Am stat cu el la preventiv două săptămâni. I-a umflat ochii lui soacră-sa, tocmai în noaptea de Anul Nou...

— Băiat bun, orientat...

— Cum dracu îl cheamă? A, da, Grădinaru. Să-l opresc?

— Urgent! Niciodată nu știi de unde sare iepurele.

— Să nu fie din ăia cu urechile prea lungi...

— Ptiu! Cobe!

— Supraveghează intrarea.

Litruță lipi partea cealaltă a sobei. Când omul iese, Ușchitu îl prinse de braț.

— Mă mai ții minte?

Grădinaru îl măsură scurt. Odată se luminează la obraz:

— Dom' profesor! Căută împrejur, apoi șopti: Tot pe verde ești?

Umblă unul capeș după dumneata și pe mine m-au luat în focuri.

— Pentru ce?

— Toți care te-au cunoscut sunt ținuti sub geană și Mățăoanu
și Teică.

— M-așteaptă...

— Te-așteaptă, dom' profesor!

Ușchitu trânti pumnul în masă răsturnând paharele:

— Dumnezeu! mamei ei de viață! Vreau s-o iau de la capăt, să
trăiesc cinstit!

— De... Pot să te ajut cu ceva? Să-ți dau niște lovele?

— Otravă să-mi dai!

Grădinaru se ridică.

— Lasă. Nene, o scoți 'mneata la capăt... Baftă!

Trecu în salonul mare. Litruță se apropie:

116

- COSMA BRAȘOVEANU -

— Nasol!

— Bine c-ai băgat de seamă!

— Acu ce ai cu mine? Ce vină am eu, suflete?

— Trebuia de la început...

Nu-și termină vorba. Grădinaru apără speriat:

— Ușchială, dom' profesor! Vin puterele!

Fugarii se repeziră spre toaletă.

Ploaia reîncepuse, deasă, mărunță. Alunecau pe sub streșini, cu fereală, două umbre ciuciulete. Ăla micu încerca să-i țină inima:

— Iar i-am driblat! N-avem treabă, neamule, cât îi hăul și bârgăul nu pun laba pe noi, s-a mântuit.

Vorbele lipsite de credință pocneau baloane de săpun pe lângă urechea Ușchitului. Sile mergea în față înnourat rău.

— Este, nene? Am luat-o pe noroace...

Sile clătină din cap:

— Ești penibil, Mitule! Se opri în colțul străzii: Și-acum?

— Acu'?

— Așa e, uitasem, eu trebuie să mă gândesc la toate!

— Dacă n-aș fi încercat. Ai văzut și 'mneata...

— Am văzut!

— Hai pe la barbugiii din Vergului, propuse hoțul nu prea convins.

— Te cunosc?

— Cum să nu?

— Las-o baltă!

O luă la nimereală pe lângă un șir de tei. La fiecare pală de vânt frunzele își scuturau apa în picături mari.

— Cât o fi ceasul?

Sile nu-i răspunse. Izbea cu piciorul câte-o piatră ieșită în cale, mărunțind din buze.

— Cred că-i trecut de douăsprezece! Ce zici, nea Ușchitule?

— Te-așteaptă nevasta? Copiii? Se încuie ușa la bloc și n-ai cheie? Atunci? Dă din picioare! Asta-i soarta noastră, mă! Să fugim! Încotro? Unde-om vedea cu ochii. Cât? Până om crăpa.

Hoțul se opri:

— Mare față ești, frățioare! Să mor eu dacă pricep de ce te macini!

— E și greu!

— Păi bine, suflete, te-a rugat cineva să te ușchiești? Treaba

117

- FUGA -

presarilor e să ne înhațe, a noastră să-i driblăm. Nu zic bine?

— Da, dar...

— Dar ce? Nu-ți place în cărăbăneală stai, neică, la gros!

Căldurică, căldurică, țoale ultimul răcnet, potol, nu plouă, nu

ninge, trai guriță pe banii statului.

Profesorul se opri măsurând surprins făptura hoțului. Ud până la piele, stâlcit în pumni, Litruță dârdâia ca un apucat. Izbucni în râs:— Știi că ai dreptate, mă, ăsta micu?

— Știu, bă, ăsta prostu!

Râdeau amândoi. Nu mai simțeau ploaia nici oboseala, silnicia nu le apăsa sufletul.

— Zi așa, nu-ți place liber, stai la pârnaie...

— Păi? Câini cu covrigi în coadă nu umblă pentru nimeni, darmite pentru fugiți? Zi bogdaproste că ajungi la colț de stradă și poți s-o iei încotro îți pofteste inima. Este?

— Este, Mitule!

— Și mai zi bogdaproste că ți-a dat Ăl de Sus ajutor pe unu' care le gândește.

— Mare noroc am...

— De-o pildă, ca să-ți dau la o adică un exemplu, după capul tău ce-ar trebui să facem acum?

— Parcă ai de ales! Mergem înainte.

— Toată noaptea?

— Toată noaptea! Barem ne încălzim.

Litruță se minună țâțâind din limbă:

— Vezi că ești neam cu Paraschiva? Dar că la timpul ăsta suflă vântu' pe uliți, nu trece un câine te-ai gândit? Că picăm în brațele primului sergent de noapte, ai socotit?

Ușchitu ridică din umeri:

— Ce să spui... Stă apartamentul gol și eu umblu brambura!

— E bine că stă? Te duc în covru' meu.

— Parcă ziceai că m-ai aiurit.

— Câte nu zice omu'! Hăis, cioloagă, fă stânga!

— Afurisit mai ești, Mitule, veșnic ai o carte la manșetă.

— Am.

— Mă întreb mereu ce surpriză mă așteaptă într-o bună zi.

Hoțul își îngustă pleoapele:

— Degeaba îți bați capul, gulie, n-ai să ghicești.

Cotiră pe străzi lăturalnice, înguste, bătute de întuneric.

118

- COSMA BRAȘOVEANU -

— Cine-i gazda? întrebă Ușchitu.

— Nașa alor mei. Femeie subțire, avea prin '36 un tractir în Dămăroaia.

— Clar! Iar vii plin de sânge! începe să-ți placă...

— Dreapta. Sărim gardul, n-am cheia din față.

Ușchitu se cruci. Dincolo de zid se întindea cimitirul Belu.

Săriră. Hoțul îi șopti:

— D-a bușelea! Nu m-ar mira să țină în faruri casele mierliților.

Se târără printre morminte. Iarba era udă, pe-alocuri dăduse
glodul. Sile își lipi gura de urechea lui Litruță.

— Ai avut dreptate: Uite patrula.

— Unde?

— Pe bancă, lângă crucea aia mare.

Luminile nopții deslușeau două siluete. Îmbrăcate în pelerine de
ploaie. Fumau ascunzând țigara în căușul palmei.

— Să-i dea Dumnezeu sănătate ăluia de-a inventat tutunul!
murmură Litruță.

— Sst! Stânga-mprejur!

— Pe ce chestie? Mergi după mine.

Hoțul o coti spre mormintele săracimii, năpădite de buruieni.

Crucile de lemn, îmbrâncite de vânt, se clătinau bete.

Inima Ușchitului se strânse. Și-l aminti pe taică-său întins pe
catafalc. Fusesse un om strângător, să aibe copiii, să se ajungă.

Rupea de la gură să le lase lor. Într-o toamnă dibuise un țăran care vindea ieftin strugurii, dar n-avea în ce să-i care. Și-a scos izmenele, le-a înnodat nojițele și le-a umplut... Nu-și îngăduia o bere, un pahar cu sifon. Singura patimă erau pantofii. Răbda de foame cu săptămânile să-și ia încălțăminte nouă, de trei ori pe zi îi da cu vacs și cârpa de pluș.

L-au îngropat în haine ieftine, târguite în Taica Lazăr și pantofi găuriți în tălpi...

Ajunseră din nou printre cavourile de marmură. Hoțul scoase cheia, dintr-o tainiță, și deschise o ușă grea de fier.

— Pofțiți vă rog, nașa vă așteaptă...

Capitolul XV:

SE CAUTĂ DOI FUGARI

119

- FUGA -

M-am întors surprins:

— *Crezi în travesti, tată?*

— *Dacă n-aș crede, mi-a răspuns zâmbind,
ar însemna să renunț la romanul de capă
și spadă. Ori, e literatura mea preferată...*

Candela împrăștia o lumină săracă. Mirosea a untdelemn ars, a moarte.

Sile se înfioră:

— Mă, tu nu ești întreg! M-ai băgat în coșciug, în cavou, data viitoare...

— Te trimit pe lumea ailaltă!

Râdea strâmb, cu ochii subțiați, râsul care nu-l plăcea

Ușchitului.

— Ce mai aștepți?

— Fiecare lucru la timpul lui, gulie. Deocamdată stai în banca ta... Văzu maxilarele lui Sile jucând sub piele și îi puse mâna pe umăr. Hai, bă, ce dracu, nu știi de glumă?

— Nu știu.

— Ești găinar! Scurpă la fix fotografia așezată deasupra cripei:

Hai noroc, coană Margareto!

— Cine-i?

Litruță își continuă tirul.

— Gimbeală, muian! Ai zice că înnebunise o garnizoană!? Se cafteau gradații ca chiorii, unu' și-a zburat creierii... Tolomaci!

Sile privi chipul femeii. O figură de copil cu ochi mari, limpezi,

nas cârn și gură de păpușă.

— Pare cuminte...

— Este?

— Cu o ușoară predispoziție spre visare... Genul de fată care păstrează toată viața prima floare dăruită de un bărbat.

Hoțul râse:

— Acu' pricep de ce ai dat în bară cu muierile! Privi lung fotografia: A mai a dracului spurcăciune! E bine? Făcea pe Maica Domnului, lacrimi, suferințe, aiurea japii ca pe prunci!

— Cum?

Hoțul se întinse pe jos, cu mâinile sub cap:

— Grangurii își făceau pe-atunci veacul la Sinaia, aiureala cu marea a început acu', în ultimii ani. Ș-o dată pica parașuta.

Trăsnet! Durere! Ția toți grămadă. Hăitușca nimic: Ochii în

120

- COSMA BRAȘOVEANU -

pământ, suspine, până s-arunca un babalâc, căptușit de parale.

Pleca cu el pe munte, pieptiș, după moda nemțească. Puriul scotea limba de-un cot, dar nu sufla să pară-n puteri. Seara era praștie, uita cum îl cheamă. Deșertau câteva șampanii și începea cireu': că

nu poate, că-i fecioară. Dimineață, fraieru' jura că el a început-o.

— Mare-i grădina lui Dumnezeu! se minună Ușchitu. Și?

— Pațârca să s-arunce pe geam, de, și-a pierdut fetia! Curgeau lacrimile din ea ca din cișmea. Pe la prânz avea milionul în buzunar...

— Fantastic!

— La trei zile altul. A făcut avere, neamule, numai din fițe, scria și prin gazete, o lua Zizi Șerban tare într-un cuplet.

— Margareta și mai cum spui c-o chema?

— Vrabie, fata lui Gigi Pascarol din Militari. Taică-su coșea la poker, asta l-a așternut. Atâția bani să am eu câte case a desfăcut mișauca!

— Cred.

Ușchitu luă în mână fotografia:

— Să vezi și să nu crezi, așa, pare un înger... Multe mai învață omul cât trăiește!

— Și tot tolmăc moare! completă hoțul căscând. Soilim și noi un ceas? Mi se închid ochii, nu mai ține. Întinde-te colea.

— Dormim cu rândul. Cum duce unu porcii la jir îl scoală celălalt. Îți dai seama, trece patrula ș-aude morții horăind...

— Bravo, cocoș! Prost, prost, dar tot mai iese ceva și din tine.

Piua-ntâi!

Adormi imediat. Sile își plimbă privirea prin încăperea strâmtă.

Candela lumina cuminte chipul Margaretei, umplea ungherele de umbre. Brusc, sări înspăimântat în picioare. Își amintise povestea studentei închisă peste noapte într-un cavou. Un banc idiot al colegilor. A doua zi o găsiseră cu părul alb, înnebunită de groază.

Se uita fix la un șarpe care unduia încet deasupra criptei...

Ușchitu păzi somnul hoțului până în zori, tresărind la fiecare foșnet.

Litruță clipi mărunț. Prin găurile de aerisire lumina dimineții da năvală.

— De ce nu m-ai trezit să te schimb, bă, ăsta prostu?

— Nu m-a lăsat inima, răspunse Sile zâmbind obosit. Puse mâna pe clanță. Hai s-o ștergem, Mitule, un minut dacă mai stau mi s-apleacă!

121

- FUGA -

Hoțul crăpă ușa, cercetă cu grijă împrejurimile.

— Verde!

Ieșiră din cimitir. Ușchitu răsuflă ușurat:

— Spune-mi, Litruță, e adevărat că prin cavouri se aciuiesc șerpilor?

— Colcăie! Da-s cuminți, nu mușcă.

Profesorul scuipe scârbit într-o parte:

— Să știi că în noaptea asta am îmbătrânit cu zece ani!

— Ți-e frică de ăștia, ondulații?

— Mor! Bine că nu i-am văzut că acolo rămâneam!

— 'Ete cruce de bărbat! Hoțul îl măsura cu dispreț. Păi eu când eram mic, umblam cu ei în sân. Soru-mea a-nghițit unu...

— Puah!

— Să mor eu dacă mint! Dormea în grădină cu gura dășchisă, și-un limbric de șarpe i-a intrat pe gât....

— Termină, mă! Ești dement, vrei să-mi vărs mațele?

— Stai, cosoru' moșului, să-ți spui cum i l-au scos.

Ușchitu o luă cu pași mari înainte. Ăla micu după el:

— Au legat-o cu picioarele de-o grindă din tavan. Dedesubt era un lighean cu lapte fiert. Cum a simțit aburii...

Sile se opri verde la față:

— Te pocnesc! Ce dracu, n-ai minte deloc? Nu suport, n-auzi?

Și la cinema când e o secvență cu șerpi închid ochii.

— Aiurea?

— Am și eu un fix: șerpii și șoarecii...

— Ești de groază! Își aminti patima profesorului: Parcă ziceai că vrei să umbli pe unde n-a călcat picior de om. Păi ce te faci în pustietate, frățioare, acolo mișună balaorii?

— De jivinile mari nu mi-e frică.

Hoțul îi dădu cu tifla:

— Ia-o pe partea ailantă că faci curent!

Se așezară pe o bancă în Parcul Libertății. Ușchit scoase pachetul de țigări:

— A mai trecut o noapte!

— E bine. Rectifică: încă e bine...

— Ce propui?

Litruță fuma un timp cu ochii în pământ. Spuse suspinând:

— P-acilea nu mai e de trai, nea Sile. Tre' s-o roim în altă parte.

— Unde?

— Une-i bătaia crapului, la mare. Geme Constanța de lume, și

de-ai noștri și străini, o cotești mai ușor, te pierzi mai repede...

Țigara se frânse între degetele Ușchitului.

— A dracului mai e pielea pe tine, Mitule!

— Al lui sunt totul, gulie, nu te-ai prins?

— Umbli după văru-tu, Titi!

— Eu?!?

— Te trage așa la omor, Litruță, n-ai liniște până nu vezi cum arată Zugravu ăl mic pe dinăuntru! Singur mi-ai spus. Mi-ai spus mă, sau nu?

Hoțul își sticli dinții:

— Aia e altă brânză în altă straiță!

— O fi, dar mi-e că te-nfrupți!

— Adică așa tolomac mă crezi? Asta-i în capu tău, ăla prostu?

Mă bag de nebun în trențele vărghilor? Umblă puterile după el cu limba scoasă și hop și eu ca Ieremia! Oftă: N-ai grijă, ce-i a lui e pus de-o parte, să treacă numai hălălaia. Nu mă crezi?

Ușchitu zâmbi subțire:

— Să zicem, Mitule.

— Zi așa că-i zici bine. Când m-o apuca pofta de sânge desfacem comperativa. În regulă?

— Poate uiți...

— Aș! E de-ajuns să-ți ginesc lopețile. Îi cântări mâna.

Frumoasă sculă! Adăugă cu înțelepciune: Cum le rânduiești Țăluș de Sus pe toate. Unora le dă minte, altora carabe...

— Pe tine te-a înzestrat Țăluș de Jos! Știi că azi-noapte ți-am umblat prin păr să văd dacă n-ai cornițe?

— Ești diliu!

— Mă bate câteodată gândul că ai fi Țăluș, ducă-se pe pustii. Îl măsoară de câteva ori din creștet până în tălpi: Ia fă, Mitule, semnul crucii!

— Ptiu!

— Fă-l, n-auzi! Fă-l să mă conving!

— Uite hal de om cu carte, profesor! Huo! La oase!

Ușchitu începu să râdă clătinând din cap:

— M-ai speriat, Litruță, nu știu ce să mai cred. În viața mea n-am văzut ochi ca ai tăi! Hoțul sări în picioare:

— Vrei să înnodăm vorbele?!

— Am glumit, ești omul lui Dumnezeu... Mitu Suveică zis

Litruță, omul Domnului. Hai să luăm ceva la bufet.

Berea era caldă, chiflele pietroaie, masa se băteau.

- FUGA -

— Ȑștia parcă-s vorbiți! oftă hoțul. Fii atent, la caz de nevoie roiu prin dreapta. Sus pe deal e o spărtură în gard. Întâlnirea la Belu...

— Nu! În ruptul capului!

— Pe ce chestie?

— Ne întâlnim oriunde, dar nu printre morminte! M-ajunge.

Litruță răsede:

— Ești fătălău rău, gulie. La *Caru cu bere* e bine?

— Sper...

— Ș-acu' zi cum ieșim din oraș.

— Greu, Mitule! L-ai auzit pe Grădinaru.

— Tot îi driblăm noi!

— Eu unul în sicriu nu mai intru, ți-o spun de la-nceput! Ai tu o chestie cu morții...

Litruță rânji.

— Îmi plac, Ușchitule, vorba ăluia, cu cât îs mai morți cu atât îmi plac mai mult. Acu' v-o 12 ani nu mă dezlipeam de țintirim, chiteam pe ăi cu aur la ei, ori cu scule de preț și noaptea îi lăsam

goi prepeleac.

— Desfăceai mormintele?!

— Altfel cum? Ăștia nu se șucăresc, nu scot cuțitu'. Odată, ochisem unu' c-un acordeon. Trecuse fulgerul prin el și l-au îngropat cu ce-i era mai drag. Dau țărâna de-o parte, salt capacul și ce să vezi, frățioare, se scoală mortul cât erea de lung...

— Fugi, de-aici!

— Pe viața mea! N-o mierlise de tot, pământu' i-a supt curentu', noroc cu mine.

— Și nu ți-a plesnit inima?

— Păi ce, eu sunt Sile Ușchitu, ăla slab de vână?

Profesorul se cruci:

— Zi, ai salvat un om?

— Vorba vine. Până la urmă tot acolo a ajuns. Tolomac, s-a dus întins la neamuri. ăia tocmai trăgeau cu molanu' de sufletu' lui, au crezut că-i stahie, și-au pus mâna pe topoare...

Sile împinse aperitivul de o parte, nu-i mai ardea.

— Ai trecut și tu prin câte ceva, Mitule!

— Oho! Dacă stau să-ți povestesc umpli zece cărți. Dă farfuria aia-ncoa' dacă nu mai glojdești.

Mesteca cu gura deschisă, sugându-și dinții. Ușchitu se uită în altă parte.

124

- COSMA BRAȘOVEANU -

— Ai dreptate, pe aici nu facem mulți purici, ne-nhață urgent.

— Este?

— Chestia e să ne strecurăm. Miliția a înconjurat orașul, nu m-aș mira să fi apelat la armată.

— Bun, și?

— Practic cred că e imposibil.

Litruță goli paharul, se rezemă de speteaza scaunului râgâind.

— Tot Mitu Suveică, sireacu tre' să le descurce. Măine ești afară, pe arătură, e bine?

— Cum?

— Scoate țigările alea, nu fi cupit.

Fuma picior peste picior fără să-l privească. Sile aștepta pe ghimpi.

— Zi!

— Te fac artist de film, cocoș!

— Vai de mine!

— La 10 aleg șmecherii figurația. Ne iau urgent că avem muiane.

— Mai ales tu...

— Uite așa cum mă vezi sunt la a patra nasulie. Odată am spus și vorbe.

— Mă al dracului! Ușchitu îl privea dintr-o parte zâmbind: Mai scurtează coada vulpii, Mitule! Actoria e meserie grea, trebuie să plângi și să râzi la comandă.

— Și-adică eu nu pot? Ții pariu că scot apă cât numeri pân' la trei? Fii atent, gulie! Unu, doi...

Ușchitu rămase cu gura căscată: Ochii hoțului se umeziră, lacrimi mari, îi alunecau pe obraji. Litruță le șterse cu dosul palmei și îl bătu pe umeri:

— Mai învață, bă, ăsta prostu!!

Profesorul articulă greu:

— M-am lămurit, ești ucigă-l toaca! Fă semnul crucii!

— Iar?!

— Maica ta Isuse, așa ceva încă n-am pomenit!

Litruță zâmbi:

— Încă n-ai văzut toate alea...

— Adică poți să plângi când vrei?

— La fix!

— Cum?

— Asta-i altă mâncare de pește, degeaba-ți spun, tre' să ai

125

- FUGA -

lacrima-n sânge, de la mă-ta din comună. Mai trase un fum apoi
zvârli țigara: Ascultă-mă pe mine, ne-alege sigur! Mâine dimineață
aruncă niscai țoale pe noi, ne dă cu bărbi și-afară pe coclauri.

Ajungem la iarbă verde, pa și pusi! Așa că plătește și hai, ghijoagă,
la iarmaroc.

— Eu zic să luăm o mașină, propuse Ușchitu băgând restul în
buzunar.

— Gata, neamule, vorba aia, ca artiștii.

Opriră un taxi. Lângă biserica Sf. Vineri hoțul se răzgândi:

— Stop! Dacă văd cu ce venim, intră babalâcii la idei. S-
amărășteni rău.

Pătrunseră într-o curte ticsită de omenire: bătrâni, băbet, câțiva
puștani rupți de școală. Cei cu pâinea și cuțitu' aruncau căutături
de geambaș. Ș-odată se împieptoșau japii să pară în vână, babele

își dregeau obrazul cu vopsele, ciripeau subțire...

Litruță intra și ieșea pe uși ca la el acasă. După vreo 10 minute, șopti Ușchitului:

— Unu' din noi doi s-a născut în zodia porcului! Ne cărăbănim la prânz! Le crapă buza după trei gealați, stă echipa pe câmp și așteaptă...

Îl trase într-o odaie. Un bărbat cu plete clătină din cap, și cât ai zice pește fugarii se treziră în anterie, cu camilafcă și bărbi mari albe.

Hoțul nu-și mai încăpea în piele. Blagoslovea în dreapta și în stânga chitind subțirel, pe nas, ca țârcovnicii.

Popiră la repezeală și pe un fârțângău cu pistrui, apoi îi împinseră într-o Volga. Sile întrebă nedumerit:

— Erau alții, mai bătrâni, numai bine li se potriveau bărboaiele, cum de ne-au luat pe noi?

Litruță scoase de sub rasă pachetul de țigări:

— E de alergat, neamule, ce te faci eu babalâcii? Ția după două duble îs numai buni de băgat în scutece. Se întoarse spre puștan: Fumezi, părințele?

Fumară toți trei. Mașina alerga de frica morții spre Pantelimon.

La ieșirea din oraș șoferul frână înjurând:

— Iar ăștia cu controlul!

Fugarii tresăriră. Pletosul scoase capul pe fereastră:

— Cinematografia!

Milițianul rămase cu ochii la popimea înghesuiți în fundul mașinii.

126

- COSMA BRAȘOVEANU -

— Actele dumneavoastră!

Ușchitu, alb la față, vru să scoată buletinul rostuit de Poșircă.

Litruță îi prinse mâna, spuse supărat:

— Bine, frățioare, nu-l cunoști pe Papaiani?

Imita vocea artistului să juri că-i el.

— Să trăiești, nea Bică! Și dumnealor?

Hoțul aruncă două nume de actori împreună cu un banc pipărat al dracului, apoi îi întinse mâna:

— Hai, să-ți dea Dumnezeu sănătate, dar nu cred!

Râse toată lumea și mașina porni.

Pletosul se întoarse spre Litruță:

— Formidabil îl imiți! Ia mai zi ceva!

Mitu Suveică turui câteva replici din Păcală, altele din buzunar,
apoi se interesă:

— Dar ce caută ăștia, nene, dezertori?

— Dracu-i mai știe că m-au înnebunit!

Hoțul îi făcu Ușchitului cu Ochiul și se rezemă de spetează
răsuflând ușurat.

Drumul spre mănăstirea Pasărea era umblat zor nevoie mare.

Dorobanți și muscali înghesuiau turci mea spre o viroagă, tunurile
înșirate pe haturi, trăgeau de mama focului, civilii strigau alergând
printre reflectoare, macarale și tot soiul de mașini. Colbul stârnit
de cai întuneca zarea.

Ușchitu privi un timp vânzoleala, apoi se răsuci către Litruță.

— Grea pâine mănâncă și flăcăii ăștia!

Stăteau sub un copac, la umbră. Hoțul, clătină din cap.

— Asta încă nu-i nimic. Să fi văzut haloimăsu' lui Dumnezeu la
celălalt film! Picau seara, storși, înnebuniți, nu le mai trebuia
nimic. Se întoarse spre al treilea popă: Câte clase ai, guriță?

— Nouă.

— Atunci poți s-aduci și tu canistra aia de apă. Hai, copăcel!

Puștiul îi aruncă o privire urâtă și se depărta. Litruță începu să

râdă.

— Ți-a plăcut cum l-am driblat?

— Nebun ești, Mitule! Când a cerut actele am crezut că gata, s-a terminat...

— Te și vedeai în dungi!

— Bineînțeles!

Hoțul își scoase camilafca, descheie rasa la gât. Spuse fără să-l

127

- FUGA -

privească:

— Nu mi-e dat s-aud și eu o vorbă bună... Asta prostu' numai să spurce știe...

— Câte vorbe bune ai auzit tu, în viața ta, Mitule? Ți-ar sparge urechile, nu-s de tine. Ți-aduci aminte serile cu madam Angelescu?

Litruță își arată lipsa dintelui, zâmbind strâmb:

— Mda! Ia fă inventăru' să vedem cum stăm. Măine suntem la Constanța și-acolo-i prăpădenie, nici nu știi când ai topit suta.

Ușchitu scoase pachetul lui Poșircă, numără banii:

— Douăsprezece mii.

— E bine, spuse hoțul privind teancul de bancnote. Și-n plicul
ăla?

— Niște butoni de aur, verigheta și-un ghiul.

— Fă-le-ncoa să mă uit.

Când văzu inelul ochii i se aprinseră. Îl suci pe toate părțile apoi
îl cântări în palmă.

— Câte grame are?

— Douzeci și unu.

— Marfă a-ntâia, neamule, cum purtau barosanii odată! Îl fixă
pe degetul mic: Bogdaproste, să fie primit.

— Poate-ți scap una!

Hoțul îl dădu cu mare părere de rău:

— Când m-oi umple de lovele să știi că-l cumpăr!

— Eh! Paște, murgule, iarbă verde!

Întoarseră capul. Puștiul pistruiat era în spatele lor. Fuma
privindu-l țintă pe Litruță:

— Câte clase ai, bă, ăsta frumosu’?

— Patru, răspunse şuțul acceptând jocul.

— Și la escarpeni?

— Pa’ș’pa.

— Așa? Atunci citește întâi chestia asta, ca să vezi în ce viteză-i bagi.

Întinse Informația Bucureștiului. Dintr-un ochi fugiții înțelesesă despre ce-i vorba. Le apăruseră fotografiile în ziar...

— Aveți ghinion, flăcăi! La zece minute după noi a trecut Bică Papaiani...

Capitolul XVI:

128

- COSMA BRAȘOVEANU -

O ÎNTÂLNIRE NEAȘTEPTATĂ

— *În locul lui, spuse inginerul, aș fi înțeles repede manevra. Scopul era limpede...*

Avocatul vru să-i amintească cum e cu vitejii după război. Renunță.

Personalul se târa în noapte încet, cu opriri dese. Întinși pe acoperișul vagonului, Sile și Litruță priveau stelele.

— Care-i a ta, bă, ăsta prostu?

— Aia care pâlpâie. O să se stingă repede...

Hoțul rânji:

— Iar ai întors cojocu'? Ce dracu' s-a mai întâmplat? I-am aiurit la marele fix, noroc că puștiu' era bagabont, certat cu presarii.

— Da, Mitule, dar acu știu că am ieșit din București. Maiorul Dașcu o să ghicească repede încotro am luat-o, unde să-și trimită oamenii.

— Mă doare-n cot! Să mă văd eu la colcăială. Sclipuim niscai țoale străinești, ne lăsăm țcălie, punem obloane la ochi, d-ălea cât farfuriile și-i tragem tare cu *danche șon*... N - or să ia șmecherii toată nemțimea la întrebări!

— Mi-e tare frică, Mitule, că orice-ai face te detectează imediat.

— Pe ce chestie?

— Ai personalitate...

— Du-te, bă, d-acilea! O mie de ani nu se prind Valentinii!

— Să dea Dumnezeu! oftă Ușchitu.

Hoțul zări ghiulul în degetul lui Sile și ochii i se aprinseră din nou.

— Bagă-l în buzunar, să nu-ți cadă...

Săriră din mers, cu mult înainte de a intra în gara Constanța.

Litruță o coti spre centru:

— Vâslește după mine, bă, ăsta prostu. Tre' să luăm două valize

și niscai dedesupturi, altminteri bate la ochi. Cine-ți vine la mare cu lopețile în buzunare?

Trântiră cumpărăturile în geamantane. Hoțul opri un taxi:

— Tomis Nord.

— Iar faci vizite, Mitule? întrebă șoptit profesorul.

— Acolo-s gazde din destul, închiriază ogeacurile pe ruptealea. Se

129

- FUGA -

aplecă spre șofer: Nu știi mata vreo adresă?

— Cât stați?

— Trei săptămâni, poate o lună, depinde.

— Știu.

Opri în dreptul bufetului *Brotăcei* claxonând scurt. Se desprinsese de șpriț un bărbat negricios cu părul cârlionți și amândouă picioarele în ghips. Înainta în cârje. Șoferul dădu jos bagajele:

— Ți-am adus doi mușterii, domnule George.

— Stai nițel, să vedem dacă ne înțelegem, spuse Ușchitu.

Infirmitul zâmbi larg:

— Cu mine se înțeleg oamenii, numai că nu închiriez eu, ci mama. Treizeci și cinci de lei pe zi.

— Corect, aprecie Suveică. Să vedem camera.

Intrară într-un bloc din apropierea cârciumii. Apartamentul era la parter, odaia avea terasă.

— În regulă! constată Litruță. Se întoarse spre Sile: Doctore, dă-i un aconto.

Ușchitu puse cinci hârtii de o sută pe marginea mesei, infirmul scoase o cheie:

— Ușa de jos nu se închide niciodată. Zâmbi cu ochii în pământ: Aș avea o rugămintă. Dacă întreabă cineva, sunteți veri de-ai mei... Altminteri avem probleme cu fiscul.

— E clar, făcu Ușchitu. Îi întinse mâna: Toma Vasilescu.

— George Stamatiu. Poet. Adăugă scuzându-se: O îndeletnicire care încă nu a adus nimănui averi...

Se recomandă și Litruță bâlbâind un nume la repezeală, apoi întreabă repede:

— Accident?

Infirmul îi servi cu țigări, aprinse și el una:

— M-a lovit, un italian cu mașina. Surâse: Adevărul e că vina o port eu: Apusul soarelui se poate admira nu numai din mijlocul străzii... Măicuța mea termină serviciul la ora patru. Va fi

încântată.

În față, la *Brotăcei*, se îndesă în vorbă un bărbat scund, cu ochii extrem de mobili.

— Ați rămas la dom' Stamatiu?

Purta blugi străini, fuma țigări americane. Litruță îl citi repede:

— Cât pachetul și de care?

— Optsprezece lei *Kent*, super long, *Pall-Mall*, *Chesterfield*...

130

- COSMA BRAȘOVEANU -

— Altceva?

— Un ceas Atlantic la 800, blugi, tricouri.

— Să vedem, blugii.

Îi pofti acasă și deschise o valiză plină de boarfe. Fugarii își aleseră ce era mai trăsnet: tricouri cu semnele unei orchestre din München, pantaloni ciotcă de capse, sandale de prins pe un singur deget, ochelari și șepci ultimul răcnet.

Litruță făcu repede târgul. Ușchitul scoase banii:

— Spune-mi, te rog, nu ți-e frică? Dacă eram de la miliție?!

Bișnițarul zâmbi plimbându-și privirea de la unul la celălalt:

— Alt soi de oameni sunteți dumneavoastră...

— S-a prins!

— Vezi-ți de treabă.

— Dacă-ți spun! N-ai văzut cum le zâmbărea? Constanțenii îs unși cu toate alifiile, nu-i aiurești cu una cu două. Ascultă-mă pe mine, bă, ăsta prostul

— Crezi că ne vinde?

Hoțul oftă:

— Să nu ne cumpere...

— Nu înțeleg.

— Să nu umble la cântare: *Dai sau zic!*

— Șantaj?

— Păi? Cu ăștia de p-acilea poți-să te aștepți la orice...

Mergeau spre Mamaia. Din blocuri curgeau gărlă sezoniștii, chilipirgii la doi poli camera și parizer de trei ori pe zi.

Litruță băgase pachetul de țigări în brăcinari, după moda crailor. Lipăia din sandale cu ochii la Sile:

— N-ai treabă, guriță, să juri că ești neamț!

— De unde o fi adunat ăla atâtea haine, Mitule?

— Numai țoale? Pui pariu pe ce vrei că are un ceaun de ceasuri...

— De unde, mă?

— Sfânta bișniță. Vin vaporenii căptușiți, le iau la kg. Și le dau la trei-patru sute bucata. Râse: Trăia la noi în mahala unu' Mircea Closetaru. Îl chema Panait, dar îl porecliseră oamenii așa fiindcă repara umblătoarele. Ăsta, fratele meu, a roit-o în America, pe bune. În fiecare an venea cu cinci valize de boarfe străinești și le vindea ca pâinea caldă. Și-acu' te întreb eu de unde le lua?

— Cumpăra la grămadă.

131

- FUGA -

— Pe dracu! Le-aduna de pe stradă, cocoș, e bine? Americanii au un fix, aruncă pe trotal ce se-nvechește. Closetaru le fățuia nițel și urgent la fufele noastre. Macioalele-s de groaza lumii, plătesc de trei ori prețul numai să n-aibă și alta la fel. Până s-au umplut toate de vitiligă.

— Serios?

— Nebune! Umblau după Mircea să-l omoare.

Intrară în Mamaia. Femei câtă frunză și iarbă, odată s-aprinse tărăța în ăla micu:

— Ridicăm și noi ceva, nea Sile? Uite alea două coaptele...

— Spui eu c-ai mâncat ciuperci!

— De ce, nene?

— Oamenii maiorului Dașcu sunt la un pas de noi, oricând dăm cu crucea peste ei, și ție îți arde de idile!

— Urlă bărbatu-n mine, bă, ăsta prostu!

— Ptiu! Urîtu' pământului!

Vântul săracise plaja de lume. Cei tari de înger înfruntau colbul nisipului cu ochii la valuri. Apa mușca flămândă țărmul, murmura înfundat. Șuțul o atinse cu vârful degetelor.

— Taie!

— De, luna mai, abia a început sezonul.

O luară de-a chioara, cu mâinile în buzunare. În dreptul unui neamț cu tranzistorul pe pânțece, fugarii se opriră.

Radio-vacanța anunța ascultătorii că s-a instituit un concurs pentru sezoniștii cu spirit de observație.

Doi reporteri de-ai noștri — urmă descrierea amănunțită a evadaților — vor colinda litoralul, deghizați în turiști, vânzători de artizanat etc. Cine reușește să-i recunoască este invitat să telefoneze la sediul emisiunii.

După lista premiilor, anunțul fu difuzat în patru limbi.

Ușchitu se uită la Litruță. Sta cu moartea-n sân:

— Asta ce mai fu, nea Sile?

— Ne-au sculat omenirea în cap!

— Clar! Ce zici?

— Stăm în casă...

— Și împletim ciorapi pentru iarnă, nu? Dar ce-o să spună găzdoi, te-ai gândit? Adică vii la mare și faci plajă la bec?

— Mda... Să-i împingem ceva, să închidă ochii?

— Pui mâna în foc că nu te vinde? Vorba lui Dașcu, nimeni nu iubește fugiții... Până una alta hai la corturi să glojdim niște mici.

132

- COSMA BRAȘOVEANU -

La pânză stau grămadă cehii, pe limba lor n-a anunțat...

Cotiră spre faleză. Litruță părea și mai obidnic, pășea grămădit

în el, ochi de venin. Ușchitu se interesă nedumerit:

— N-am priceput de ce umblă cu plosca?!

— Trombonul cu concursul?

— Da.

— Ce rost avea să pună pe spini o lume? Nu-ți mai ieșea neam după opt seara știind că umblă doi scăpați, cu șişurile în palmă. Și

vorba aia, sunt în concediu.

— Ai dreptate.

— Iar dăm cinstea pe rușine, oftă Litruță. Să vezi acu' ce se holbează ghiorlănimea... Pocni din degete: Schimbăm macazu', bă, ăsta prostu! De-acu' încolo mergem de unu' singur.

— Fiecare pe barba lui! Ți-a ieșit un sfânt din gură!

Hoțul clătină din cap lămurit:

— Vrei să scapi de mine, cocoș, numai la asta ți-e gândul!

— Ce-ți trece prin cap? Mă gândeam cum e mai bine. În doi ne dibuiesc repede, așa-i cântecul...

— Altu-i, frățioare! făcu șutul privindu-l strâmb: Ai grijă să nu ți-l cânt eu într-o zi!

— Ești într-o parte!

— Oi fi! Mână spre corturi. Ne filăm unu' pe altu', pricepi?

— Nu.

— Merge unu' în față, celălalt în spate cu ochii cât cepele. Dacă se lasă cu vânzare dă șase.

— Aha!

— Ai venit de-acasă? Așa că ia-o înainte, țin eu tira. După un pogon, facem schimb.

Avusese dreptate hoțul, camping-ul gema de cehi. Chitiră o masă dosnică. Litruță comandă berea în nemțește, micii prin semne.

— Fii atent, bă, ăsta prostu, ieșirea prin Sărindar e spre ghiol. Mâncau urmărind forfota mulțimii.

Deodată ochii hoțului se subțiară. Privea țintă un tip brunet, coborât dintr-o mașină.

— Există un Dumnezeu, spuse Litruță! Vino suflete, că de când te-aștept! Se întoarse spre Ușchitu: Știi cine-i ăla?

— Titi Zugravu?

— Aș! Italianu'! Frateli, șmecherașu' de ne puse funia în coarne pe șosea!

133

- FUGA -

Sile se foi neliniștit:

— Lasă-l în plata Domnului, Mitule, de balamuc avem nevoie?

— Uliuu! gemu hoțu, mor frățioare, mă desfac dacă nu-l întind.

— Litruță!

Hoțul se ridică frecându-și mâinile.

— Stai locului, Mitule! spuse Ușchitu apucându-l de mână.

Litruță se eliberă:

— Tre' să mă răcoresc, mă!

— Nu, fi copil!

— Mă dau prins, nea Sile, dar tot nu-l las! Așteaptă-mă aici.

Rămase o clipă nehotărât, apoi îi aruncă șuriul: Ține scula, mă
descurec cu gaibaracele!

Ușchitu încercă în fel și chip să-l oprească. Degeaba. Hoțul
plecă glonț.

Italianul băgase o găleată de apă în radiator și tocmai se
pregătea să urce la volan, când îl văzu pe Litruță:

— Bongiorno, amico! spuse Suveică apropiindu-se.

Escrocul făcu câțiva pași înapoi și-odată o rupse iepurește
printre corturi. Pungașul după el. Sile îi văzu înfundându-se în
păpurișul ghiolului.

„Nu-i bine!”

Se ridică făcând semn ospătarului.

Litruță îl ajunse repede. Italianul se răsuci cu mâinile

îndepărtate, gata să sară. Rămăseseră pe loc citindu-și în ochi.

Privirii hoțului nu-i mai încăpea cămașa. A celuilalt era neagră.

Mitu Suveică măsură scurt locul: în spate începea mâlul, împrejur

stufăriș, întrebă râzând drăcește:

— Come te chiamă, napolitanule?

— Gică Oancea. Ești mulțumit? Gică Oancea, zis Opt Vieți, doctor de hoți.

— În regulă, frățioare, mai rămâi cu șapte. Până una alta scoate parnosa, nu-i bine să pleci cu ea pe lumea ailaltă. Banu-i ochiu dracului, Oanceo, te ia Sarsailă la poceală.

Din palma „italianului” țâșni lama unui stilet. Întinse mâna:

— Vino și ia-o!

Zâmbetul hoțului se lăți. Făcu un pas înapoi și-odată își zvârli piciorul drept. Suriul zbură în apă:

— Treci la lopeți, Oanceo, și eu mi-am lăsat scula.

Opt Vieți se aruncă taur cu pumnii. Litruță sări dreapta-stânga,

134

- COSMA BRAȘOVEANU -

ocolind baroasele. Ținea mâinile în buzunare, zâmbind spurcat:

— Hai, cocoș, ostenește-te, lucrează! Așa.

Loviturile cădeau ploaie în gol sporind dracii brunetului. Hoțul trăia numai din fente și părul de pe limbă. Să te ferească

Dumnezeu ce era la gura lui:

— Curaj, fratello! Bagă upercutu’! Slab! Bară! Și la muieri tot așa te muți de pe vatră pe cuptor? Țui!

Gică Oancea începu să gâfâie. Litruță făcu piciorul stâng roată înapoi și-l trimise ghiulea în ceafa „italianului”, apoi săltă dreptul și-i prinse falca de jos.

Opt Vieți se prăbuși gemând...

Sile veni în fugă. Îl văzu pe Litruță cu mâinile în buzunare mărunțind în picioare trupul escrocului.

— Mitule!

Hoțul își continua serviciul fără să-l bage în seamă. Trebui să-l ia, deoparte, la subțioară:

— Ajunge, mă, vrei să-și lepede potcoavele aici?

Gică Oancea, totul o rană, încercă să se ridice în genunchi.

— Scoate banii! șopti Litruță scăpând din strânsoarea Ușchitului.

Opt Vieți își întoarse buzunarele. Erau goale. Hoțul clătină din cap:

— Să n-am spor dacă nu-l las la papuci! A cui e mașina, amigo?

— A... A mea.

— Lasă vraja că iar te iau în pene! Pe cine l-ai păgubit?

— Unu'... De-al nostru... Sezonist.

— Și numărul?

— L-am ciocănit singur...

— În regulă. Dă cheile!

Gică Oancea își șterse sângele de pe față cu batista:

— Au rămas în mașină.

Litruță dădu să plece, apoi se rânzândi:

— Ascultă, cocoș, dă-ți cu apă pe muian și ia troleibuzu' până acasă. Fiatu' îl rechiziționează băiatu'.

— N-ai s-ajungi departe, Suveică!

Hoțul tresări. Se uită la profesor apoi la Opt Vieți, clipind des:

— Mă cunoști?

— N-o să ajungeți departe, băieți, continuă escrocul. Azi-dimineață spunea la radio cum arătați, de-a-ntregul, adineauri

135

- FUGA -

treceau dubele...

— Încotro? întrebă îngrijorat Ușchitu.

— Spre *Hanul Piraților*.

— Minți!

— Pe sănătatea mea, nea Suveică!

Opt Vieți luă o țigară din pachetul Ușchitului, aprinse de la ăla micu, fără urmă de parapon.

— Aici nu răzbiți, fraților, vă găbuie urgent!

— Nu-mi purta tu de grijă. Hai, mișcă!

— Mașina-i pâinea mea, Mitule, nu pot aiuri pe nimeni dacă umblu cu tramvaiul unșpe.

— Sperii tu alta.

— Nu faci bine, trosnitorii îi cunosc numărul, nu mă văd în ea vă treziți în copci.

— Lasă-le vorbă.

— Când? Băieții sunt în treabă, care la Eforie, care la Mangalia, de, a început sezonul.

Litruță se uită nehotărât la Sile. Ușchitu îi puse mâna pe umăr:

— Renunță, Mitule, cine știe în ce bucluc mai intrăm.

— Bine, Oanceo, făcu hoțul aruncând țigara. Dar bagă la schepsis un lucru: M-au nășit Colivaru și Tache Cric! Dacă ne vinzi muști pământu’!

— Cruce de aur, nea Suveică!

Se îndreptară toți trei spre mașină. Opt Vieți deschise portiera:

— Unde să vă duc?

— În Constanța.

Pe drum, Gică Oancea desfăcu sticla de whisky.

— Momeala husănilor... Atunci pe șosea, n-am știut că sunteți
cărăbăniți...

— Acu' știi.

Băură cu schimbul. Opt Vieți, vârî mâna sub fotoliu și scoase
un teanc de sute.

— Ia colea, nea Suveică, barem o...

— Ești valabil! interveni repede Litruță cu ochii la Sile.

Escrocul opri brusc mașina:

— Gineală!

La intersecție pândeau doi milițieni.

— În regulă! spuse hoțul coborând. Dacă am nevoie de tine, un'
te găsesc?

— La Cazinou. Baftă, fraților!

136

- COSMA BRAȘOVEANU -

Capitolul XVII:

POLIȚE VECHI

Magdalena ignoră fulgerele din ochii

tatălui. Se apropie de marinar:

— *Ce anume v-a atras atenția?*

— *Jocul de-a șoarecele și pisica,
domnișoară.*

Pe Siutghiol plutea un soare cât roata carului, roșu purpură.

Aprinsese norii, înfîgea în semnele nopții săgeți lungi de lumină.

Fugarii ascultau clipocitul apei. Litruță mesteca gumă, Sile fuma rezemat de un plop subțiratic.

— Cine te-a învățat, Mitule, să te bați cu picioarele? întrebă

Ușchitu într-un târziu.

Hoțul clefăi încântat:

— Nevoia. Își suci brațele: Material puțin, vlagă puțină. Toată puterea mea stă în cap și-n dulige. Șeful dă porunci, gaibaracele robesc. Câte huidume n-au întins săracele! Malacii nedeprinși așteaptă pumnu și-odată se trezesc cu spițul în burtă. Râse: Hai să-ți arăt o fentă, bă, ăsta prostu.

Aruncă șişul în iarbă, descălță sandalele, apucă plăselele între degetele piciorului și dintr-o zvâcnire înfipse cuțitul în trunchiul plopului, la o palmă de creștetul lui Sile. Toată treaba durase cât

ai număra până la trei.

Ușchitu încremenise.

— Ești nebun?!? Dacă mă nimereai?!

— Nu există! Bungțială la semn.

Sile feri copacul. Litruță repetă de câteva ori figura și cuțitul se înfipse la fix. Ușchitu clătină din cap lămurit:

— Să nu-mi zici că n-ai fost circar!

— Nasulia asta am deprins-o de la Colivaru. La paispe ani ținea, mergeam desculț în prăduieli. Prima vorbă, a comisarilor era:

„Aruncă cuțitul și ridică mâinile!” îl lăsam să cadă și cât ai zice pește se trezea Valentin cu el în piept!

— Formidabil!

— Boala lui Colivaru erea să trimită șişul între ochi.

— Cu degetele de la picioare?!

137

- FUGA -

— E bine?

— Cum naiba n-am auzit de el? Mai trăiește?

— Ce să mai trăiască... O singură dată a ferit, unu' și s-a umplut de plumb. L-au îngropat cinci popi, boceau țigăncile să-și

rupă pipota că era fustangiu rău.

Își puse sandalele, apoi vârî şişul în buzunar. Uşchitu aprinse o ţigară:

— Mare faţă eşti!

Hoţul rânji:

— Am mai multe feţe...

— Sunt convins. Nu trec cinci minute să nu-mi oferi o surpriză.

— De-o pildă?

— De pildă adineauri, cu Oancea. Cum a devenit docil, așa, dintr-o dată?

— A prins drag de mine.

— După ce l-ai pus jos?

Litruță se întinse cu mâinile sub cap:

— Dacă mă puneă el îî sărutam eu caraba. Legea... Cât nu mă simte obidnic îmi ciugulește din palmă, m-a prins la cotitură, vin eu pe locul doi.

— Și banii?

— Care bani?

— Care ți i-a dat.

Hoţul scoase sutele din buzunar, și le numără.

— O fi mirosit că nu-mi curge laptele-n păsat. Două mii, buni și
ăștia.

Se uită la ghiulul Ușchitului:

— Te fac om?

— Țtt!

— Cinșpe foi.

— Nu.

— Qpșpe și să fie într-un ceas bun!

— E de la mama, Mitule, nu-l dau pentru nimic în lume.

— Ești fraier. Se ridică: O roim? A început să strângă.

Porniră spre casă. S-aprinseseră felinarele, perechile mergeau la

Mamaia în petreceri. Ușchitu umbla în față, ăla micu ținea umbra.

La bufet, muncile erau în toi, chelnerii se speteau cărând băutura.

— Lingem și noi un șpriț, bă, ăsta prostu'? întrebă Litruță
apropiindu-se.

Ușchitu se codi.

138

- COSMA BRAȘOVEANU -

— Să nu ne recunoască careva... Poate în altă parte.

— Hai *La băieții veseli*.

— Unde?

— Lângă stadion, în spate. Spargem semințe, luăm un mic...

Hai că fac eu cinste.

— Dar ce, ai intrat în anul morții?

Litruță îl apucă de braț. Dinspre bulevard venea o patrulă.

— Șase!

Cotiră printre blocuri căutând întunericul, Sile șopti:

— Cât pe ce să le picăm în brațe.

Se opriă. La fiecare răspântie stătea un sergent, mașini cu semnele miliției se încrucișau.

— Ce-i asta? întrebă Ușchitu.

— Trai pe măracini. Nu ne slăbesc deloc... Iar tre' să mutăm cortu', dom' profesor!

— Cum? Nu vezi ce-i prin cartier? Prăpădenie!

— Cum o da târgul și norocu'. Baftă pe ăla cu poezelele, cinci sutare înainte plus boarfele.

Ușchitu își mușcă buzele:

— Restul de bani au rămas în valiză...

— Ce?!?

— Am socotit...

— Ai socotit merele din corcoduș! Husăn ești, fratele meu!

— Adică să ies pe plajă, cu aproape douăsprezece mii?!

— Nu! Lasă-i gazdei, vorba aia, ai toată încrederea. Ridică ochii spre cer: Tolomac e Doamne!

Farurile unei mașini măturară tufișurile. Fugarii se făcură una cu pământul. Litruță spurca înfundat:

— Mai ai frați pe-acasă, bă, ăla prostu?

— Asta este, le facem cruce!

— Fără bani nu răzbim! Ia-te după mine. Porniră tupiluș spre blocul lui Stamatiu. Drum anevoios, ferestrele întindeau pe iarbă preșuri de lumină, trebuiau ocolite.

— Nu te-nțeapă Sarsailă, Mitule?

— Să mori de răs! Nu-i ăsta balconu’?

— Ăsta-i.

— Intrăm pe aici.

Noroc că lăsaseră ușa crăpată, dintr-un salt fură în odaie. Sile întinse mâna spre comutator.

— Bă, tu te-ai sonat de tot! constată Litruță apucându-i brațul.

Umblă pisicește, gloabă!

Ușchitu găsi valiza răvășită. Forfoti prin ea apoi ridică ochii spre
ăla micu:

— Banii au dispărut!

Brusc, lumina se aprinse. Fugarii se întoarseră mușcați de
șarpe. Sprijinit în cârje, Stamatiu surâdea în prag.

— Bună seara, domnilor. Dacă îmi amintesc bine v-am dat o
cheie...

Litruță se repezi la fereastră, trase perdeaua, apoi își înfipse
mâinile în buzunare. Pe buze îi flutura zâmbetul care nu-i plăcea

Ușchitului:

— Ești șmecher, ai?

— Pofțiți?

— Poftesc, guriță, al dracului poftesc să-ți număr nițel măselele!

— Domnule inginer, spuse liniștit poetul, parcă așa v-ați
recomandat, folosiți un vocabular care nu vă onorează. Nici
maniera de a pătrunde într-o locuință nu dovedește o educație
prea îngrijită... Ce trebuie să cred?

— Ai limbă de aur, cocoș, dar nu ține. Banii!

— Sau, viața, nu? Am înțeles. Surâse: Din păcate va trebui să

vă decepționez. Sunt un om sărac.

— Ai mai prins tu între timp ceva osânză, cotrobăind prin valize!

Stamatiu se uită la Ușchitu:

— Mă tem că prietenul dumneavoastră se află într-o dispoziție specială. Sunt eu vinovat că ați lăsat ușa de la balcon deschisă?

Cineva s-a furișat înăuntru, e singura explicație...

Sile nu știa ce să creadă. Îngână nesigur:

— Scuzați...

— Leoarba! i-o tăie scurt hoțul. Încă nu te-ai prins ce jigodie zace-n ăsta?! Se întoarce spre poet: Scoate lovelele, neamule, că te mărunțesc!

— Mitule, interveni profesorul poate că într-adevăr...

— Tu să taci, auzi!

Gazda ridică din umeri oftând:

— Observ că nu ajungem la nici un rezultat. Deși îmi este profund dezagreabil, propun să apelăm la ajutorul domnilor de la miliție. Sunt afară în fața blocului, măicuța mea susține că dumnealor caută doi evadați...

Fugarii se priviră iute. Stamatiu își lăți zâmbetul:

- COSMA BRAȘOVEANU -

— Sunteți convinși că-i bine să-i chem?

— Cheamă-i!

— Mă rog.

Se întoarse. Litruță îi repezi pe neașteptate piciorul în rinichi.

Poetul se prăbuși secerat. Cât te-ai răsuci într-un călcâi, hoțul apucă ghipsul și începu să tragă.

Ușchitu privea îngrozit:

— Ce faci?!

— Cască ochii, bă, ăsta prostu!

— Ai înnebunit, nenorocești omul!

Litruță se ridică cu cizma de ipsos în mână. Arată piciorul lui

Stamatiu, vârtos, ars de soare:

— N-are nici pe dracu, e bine? Și-a pus încălțările de hohă, să ia ochii presarilor și noaptea dă în jaf casele fraierilor!

Lui Sile nu-i venea să-și creadă ochilor. Rezemat de perete,

Stamatiu își scoase liniștit și cealaltă cizmă. Întrebă mirat:

— Cum te-ai prins, frățioare?

Hoțul fuma ieșit din piele:

— Sunt lovit cu capul în pragul de sus.

— Școala lui Tache Cric, de! spuse „poetul” zâmbind. Să n-am noroc dacă nu ești tu Mitu Suveică zis Litruță!

— Oi fi... Îl măsură lung și-odată izbucni: Gustărică!

— Ți-a fătat purceaua?

— Bă, Gustărică, bă!

Își strânsesă mâinile râzând. Ala micu, pipăi tăietura din obraz:

— Uite cine m-a cujbit, nea Sile, în caftul de la Romeo! Ți-am povestit...

Gustărică pocni palmele:

— Și eu fazan! Tocmai pe tine m-am găsit să te strujesc! Bă, Mitule, bă, cât e de când nu ne-am văzut?

— Douăzeci și cinci de ani...

— O viață de om! Ultima oară ciuguleam pe-aceeași parte la Pop și Bunescu. Țineai tira lui Gică Os. Mai știi ceva de el?

— S-a legat la cap cu o fufă din Militari, are și puradei. Una Minodora, fata lui Vanghelatu, tre' s-o știi!

— Nu cream în vorbe cu ea prin cinzeci?

— Pe tac-su l-am văzut în iarnă, l-a uitat moartea, abia se mai ține.

— Vanghelatu', spaima simigiilor...

- FUGA -

— Încă unul care s-a dus!

Petreceau în minte, aprinzând focuri stinse de mult. Ușchitu, așezat pe marginea patului, încă nu-și revenise după figura cu cizmele de gips. Litruță îi da înainte:

— Și tu?

— Am împletit paișpe coți la pârnaie, Mitule, după nasulia din Grand. P-ormă m-am aciuat în Constanța. Altă lume, nu se mai prăduiește ca pe vremuri...

— Văd că te-ai înțepat la vorbă...

— Gura nu cere chirie. Aici se bate smântâna troșnitorilor, fiecare cu fentele lui. Zâmbi: Am auzit că ai lucrat cu frații Zugravu în cooperativă.

Hoțul dădu din mâini a lehamite:

— Zi că m-au lucrat, din cauza lor pătimesc.

— Păi n-au mierlit-o?

— Ei, și? Își aduse aminte de profesor: Ucenicii' lui mandea. Sile Dragu, zis Ușchitu.

— Suț?

— A-ntâia! Prăduia în Cruce corcodușele de pe garduri... Râse.
E porumbel rău, om cu carte. Am roit-o în doi și mi-a rămas pe
brațe.

Gustărică îi cântări lumina din ochi.

— Stofa-i bună, nu-i simți urzeala, dac-o fi și cu vântăreț...

— Profesor! La vorbe te bagă-n cofă.

— Ar putea ieși ceva, ai băgat de seamă, acu' altă făină se
macină. Dă cu șişul?

— Mai ai nevoie de şiş la așa hoit? Pune mâna să-i vezi
caroseria! Ia-ntoaree-te, bă, ăsta prostu'.

Ușchitu se simți scos la mezat. Spuse zâmbind:

— Prietenul nostru, Litruță glumește, te asigur...

— Să vezi drăcia dracului când ridică macaraua. Gimbeală
pumni, neamule, parcă-s oale de praznic. Paișpe chelneri a culcat
într-un caft în Cișmigiu, pe cinstea mea!

— Scurtează coada vulpei, Mitule!

— Zece ereau, bă? Ereau!

— Oricum, n-am fost singur.

— Păcat că n-ai văzut lucrarea, Gustărică, adăuga hoțul râzând.

Umplurăm spitalele...

Stamatiu scoase un pachet de țigări americane și le oferî.

— Presării vîntură cartierul, fraților.

142

- COSMA BRAȘOVEANU -

— Numa' cartierul? făcu Litruță oftînd.

— Ce-aveți de gînd?

Hoțul ridică din umeri:

— Parcă ai de ales? Pînă una alta tre' spart cleștele.

— Cum?

— Aia e, cum?

— Greu, Mitule! spuse Gustărică clătinînd din cap. Greu al
dracului. Ieșiți, vă anină! Își plimbă pe gînduri privirea de la unul
la celălalt: Rămîneți la mine.

Stamatiu împinse dulapul. În spate sta mascat canatul unei
uși, destul de larg să încapă amîndoi.

— La caz de Doamne ferește, vă pitiți aici. Eu bag demagogia...

— Și a bătrînă?

— Mama-i în București la neamuri.

Ochii Ușchitului sclipiră:

— Îți mulțumesc, domnule Stamatiu, ești un om de ispravă.

— Sunt din tagmă, profesore, știu ce înseamnă să fii la ananghie.

Gustărică aduse mezeluri și o sticlă de vodcă. Ușchitul fuma ascultând amintirile pungașilor.

— Erei ca fiara, Mitule, nu iertai nimic.

— Numai proștii iartă, frățioare.

— Pe Săculețe l-ai dășchis numai pentru că s-a uitat la Safta, țiganca.

— O țineam de inimă, Gustărică.

— Știu bă, știu.

Încremeniră. Soneria de la intrare bâzâia lung, insistent.

Stamatiu duse degetul la gură, răsuci dulapul și fugarii dispărură în spate.

Se auzi un schimb șoptit de vorbe apoi pași care se apropiau.

Fugarii se priviră speriați. Și deodată glasul lui Gustărică umplu încăperea:

— Mitu Suveică zis Litruță, îți amintești de soră-mea Anca?

Când ai culcat-o în grădină, abia împlinise 12 ani! Respiră lung, greu, apoi adăugă: Îmi pare rău de dumneata, profesore.

Altă voce, articula răspicat:

— În numele legii...

143

- FUGA -

Capitolul XVIII:

RISCURI

Joe Strickland din New-York, condamnat

la scaunul electric izbucni în râs:

— *Hai să fim serioși!*

Musca se zbătu un timp în plasa păianjenului apoi renunță.

Firele subțiri îi înnodau aripile, o sugrumau. Profesorul urmărea spectacolul cu interes. Cineva ordonă să ducă mâinile la ceafă și să iasă. Simți în coaste cotul hoțului. În ochii lui Litruță, ardeau văpăi. Își proptise umărul în dulap și-l îndemnă printr-un semn scurt să facă același lucru. Sile înțelese. Se rezemă cu spatele de canatul ușii și împinseră mobila amândoi odată.

Dulapul se prăvăli cu zgomot. Cărțile, cutiile și valizele aflate deasupra zburară prin încăpere sporind deruta. Hoțul smulse cablul lămpii cu abajur din priză și odaia se scufundă în întuneric.

Se auziră gemete înfundate, înjurături, vocea celui care ordonase să ridice mâinile:

— La prima mișcare trag!

Fugarii se repeziră spre ușă. Becul de pe scară lumina palid. În holul blocului apăruseră doi milițieni.

— La deal! șopti hoțul.

Urcară treptele, câte patru o dată, speriați de moarte. Zarva venea din urmă amplificată cu fiecare etaj. Una după alta ușile se deschideau, bărbați în pijamale năpădiseră balustrada.

— Ce se întâmplă?

— Ce-i balamucul ăsta?

Pătrunseră pe terasa pentru covoare, sus, deasupra blocului.

Hoțul își roti privirea jur împrejur. Descoperi într-un colț un răcitor vechi, abandonat.

— Împinge gloabă!

Îl proptiră în fața ușii blocând intrarea. La timp. În spate se auzeau zgomote de pași, respirații precipitate, ordine.

Hoțul cercetă streășină blocului. Un culoar subțiratic trecea prin dreptul ferestrelor de la uscătorii. Îl traversară în fugă.

— Hudubaia, spuse Litruță, are cinci scări. Coborâm pe partea ailaltă.

Se opriră la etajul VIII. De jos răzbăteau pași grăbiți.

Litruță își lipi urechea de ușa liftului, apoi apăsă pe buton.

Alături se afla nișa crematoriului. Se repezi înăuntru și cocoșat pe vârfuri strecură mâna până la sistemul de cuplare șoptind:

— Atenție! La semnul meu sucești clanța.

Cușca urca încet. Pași grăbiți se auzeau din ce în ce mai aproape. Hoțul își muscă buzele:

— Acu'!

Ușchitu deschise ușa. Liftul se oprise între etaje, tavanul cutiei de metal se afla la înălțimea picioarelor. Se aciuară printre cabluri, apoi hoțul trase ușa restabilind contactul.

— O mie de ani nu se prind gorobeții!

— Să te văd cum ieși! suflă Ușchitu.

— O să vezi. Mare husăn ești, frățioare!

Profesorul își aminti spusele lui Gustărică. Oftă. Hoțul îi ghici gândul.

— Cum bagă unu' nasoala ai și înghițit cârligu'. Zâmbi: La ce ți-or fi folosit școlile alea?

— Adică toată lumea minte, Mitule?

— E bine?

— Nu e bine!

Hoțul scoase șişul:

— Să mor eu dacă nu te las aici!

În lift urcară doi gradați. Fugarii recunoscără vocea maiorului Dașcu.

— Ce-i cu apartamentul 5?

— Sunt plecați în concediu, la munte. Poate mai sus...

Coborâra. Privirea hoțului sticli:

— E în regulă!

— Ce să spun...

— Tot n-ai priceput, gloabă? Apartamentul 5 a rămas de pripas.

— Și?

— Ne-așteaptă. Scoase din buzunar o sârmă subțire, o răsuci în fel și chip. Să știi de la mine, bă, ăsta prostu, fără două proțapuri la car o împopistrezi! Și-acu', fii atent! O să cheme careva liftul jos.

La semnul meu decuplezi...

Planul hoțului se dovedi bun.

Opriră între parter și etajul I. Pe culoarul primului cat nu era nimeni. Se apropiară de apartamentul cu nr. 5 călcând pe vârfuri,

Litruță introduse sârma în broască și deschise ușa.

Pătrunseră în vestibul.

Litruță începu să scotocească prin cămară, deschise frigiderul.

- FUGA -

— Ai înnebunit, Mitule, de mâncare-ți arde?

— Dacă nu beau ceva mă desfac!

Mâinile îi tremurau. Dibui o sticlă, îi scoase dopul și mirosi
conținutul:

— Razi un gât?

— Să nu fie naibii cine știe ce otravă..

— Aș! Jamaica. Ia, cu gând curat!

Băură pe rând, apoi aprinseră țigările. Hoțul cercetă sufrageria
și dormitorul, se apropie de fereastră.

— Cât o fi până jos?

— Cam patru metri.

— Dacă ne lăsăm în mâini, mai rămân doi. Merge.

— Adică?

— Călătorului îi stă bine cu drumul. Terminăm țigările, romul și
o întindem.

Ușchitu surâse trist:

— Au făcut centură în jurul blocurilor, Litruță!

— Asta li-e meseria.

— Ne arestează imediat, nu-ți dai seama?

Hoțul prăbușit într-un fotoliu oftă adânc:

— Tre'-ncercat.

— Părerea mea ar fi să rămânem pe loc.

— Părerea mea ar fi să te lași de păreri, gulie! O luăm la papuc urgent.

— Ușor de spus... Cum?

— Ne dăm după păr.

Stinse țigara și începu să burfuiască dulapul. Alese două cămăși de culoare închisă:

— Schimbă-te, albul se vede de la șapte poște!

— Ai dreptate. Uite la chestia asta nu m-aș fi gândit, recunosc Sile.

— Parcă ziceai că te cărăbănești singur... Ține umbra și calcă pe dește!

Deschise încet fereastra dormitorului năpădită de iederă.

Spatele blocului de vizavi sporea întunericul. Hoțul scotoci cu privirea îndelung în noapte apoi se hotărî:

— Baftă! Ține-mă de mâini.

Sile îl lăsa de-a lungul etajului, se aplecă mult peste pervaz

micșorând distanța și îi dădu drumul. Auzi un geamăt înfundat.

Se grăbi să sară. Jos, la temelia blocului Litruță, learcă de

146

- COSMA BRAȘOVEANU -

nădușeală își freca glezna între degete. Șopti:

— Mi-am rupt încheietura!

Profesorul îi legă piciorul strâns cu centura.

— Cum naiba, Mitule, erai la mai puțin de doi metri?

— Ceasul ăl rău, îngână hoțul printre dinți.

— Dacă mă ascultai...

— Stai de sprijin.

Se agăță de brațul Ușchitului icnind la fiecare pas. Se strecurau

cu fereală, lipiți de ziduri. Pe aleea din colțul blocului aștepta o

Dacie cu cheia în contact.

Hoțul se instala la volan:

— Crezi că o să poți conduce, Mitule?

— Trebuie!

Mașina alunecă încet, printre blocuri. Ieșit pe autostradă, mări

viteza.

Ușchitul întoarse capul. Din spate veneau săltând două faruri.

— Patrula!

Hoțul stinse toate luminile mașinii și suci volanul pornind orbiș pe toloacă. Profesorul îi atrase atenția:

— Fii atent, Suveică, în orice clipă poți să intri într-un copac.

Norii măturaseră luna de pe cer, nu se vedea decât noaptea.

Goneau la întâmplare. Roțile săltau bezmetic printre gropi aruncându-i dintr-o parte în alta.

Hoțul coti la stânga. Sus, pe un dâmb, țâșniră dintr-o dată lumini lungi, tremurătoare. Din coastă soseau altele, în spate întunericul începuse să-și piardă vloga.

— Vin în potcoavă!

Farurile se apropiu mușcând pământul. Întoarseră ochii în dreapta. La câțiva metri se deslușea tulbure perdeaua de copaci. Țăla micu' lăsa moale mâinile de pe volan. Glezna i se umflase, dureri ascuțite îl fulgerau la orice mișcare. Spuse moale:

— Sfârșit!

Profesorul sări, din mașină:

— Coboară!

— Nu pot.

— Poți! Trebuie să poți, Mitule!

Sile privi încă o dată ghemurile de lumină care săltau în noapte,
apoi pădurea plină de umbre. Hoțul își încercă piciorul beteșugit.

Gemu:

147

- FUGA -

— Nu ține Ușchitul!

Profesorul nu-i răspunse. Îl ridică pe umăr și se năpusti în
întuneric.

Capitolul XIX:

HĂITUIALA

*Maquisarzii înconjuraseră pădurea tăind
trădătorului orice cale.*

Jacques urmărea operațiunea prin binoclu;

*— Imposibil să scape. Doar dacă are
aripi... Nu se înșelase.*

Fiecare pas trebuia cucerit. Copacii răsăreau vrăjmași în cale,
își arcuiau pe neașteptate rădăcinile împiedicând drumul fugarilor.

Sile înainta orbește, brațele pipăiau întunericul în căutarea
obstacolelor.

Hoțul murmură cu căldură:

— Zi, nu mă părăsiți, frățioare!

— Nu!

— Zi, nu-l lăsați pe ăla micu!

— Tu mă lăsați?

Litruță tăcu. Înnotau prin smoala nopții cântărind fiecare zgomot. În spate, la poalele pădurii sosiseră mașinile. Șase perechi de faruri luminau pădurea. Un glas puternic somă prin portvoce:

— Predați-vă!

Zăvozii lătrau furioși, lanterne puricau tufișurile.

— Maiorul Dașcu! scrâșni hoțul. Începe circu'...

Sta în cârca Ușchitului ferindu-și piciorul vătămat. Profesorul încercă să se orienteze. În dreapta se deschidea o râpă întortocheată, ascunsă luminii. Coborî repegușul, cu spatele, agățându-se de buruieni.

— E ultimul avertisment! continuă maiorul. Așteptă câteva secunde apoi ordonă: Foc!

Ușchitu ținea firul râpei. Un pârlăiaș îi uda sandalele, desenându-i calea. Litruță sta cu ochii pe cer:

— Căteaua!

Sile ridică privirea. Cosorul lunii secera norii vineți. O lumină

subțire clătină întunecimea, umplând pădurea de umbre.

148

- COSMA BRAȘOVEANU -

— Mai poți, frățioare? întrebă hoțul.

— Pot.

— Știi, tot timpul am crezut că vrei să scapi de mine.

— Când am vrut, ți-am spus.

Hoțul oftă.

— Acu' îmi pare rău, profesore.

— Pentru ce?

— Te-am ținut de tolomac, numa' într-un mișto...

— Vezi-ți de treabă.

Litruță își învârtea înnebunit capul în toate părțile, cântărind umbrele. Bolborosi fără convingere:

— E bine, nea Ușchitule! Ține-o așa că e bine!

Profesorul începuse să simtă kilogramele hoțului, respira din ce în ce mai greu. Apa bătută de sandale clipoceă mărunț. Se opri privind în urmă. Ochi de lumină înșirați în semicerc înaintau scormonind cu grijă sihla.

Sile porni mai departe întinzând pasul. Brusc râpa se rupse în

două.

— Dreapta, neamule, suflă hoțul.

Alesese cursul apei. Malurile urcau costelive, împăienjenite pe creștet de tufișuri mari. Hoțul le petrecea atent cu privirea.

Din spate răzbătea vocea maiorului:

— Amintiți-vă discuția de la telefon, domnule profesor!

— Se simte stăpân pe situație, observă Ușchitu.

Gâfâia. Litruță încerca din răputeri să-i atâțe focul:

— Ia plăseanu și de data asta, ascultă-mă pe mine! Apa a aiurit zăvozii, e bine...

Vorbele alunecau pe lângă urechea Ușchitului fără să se anine.

Își încleșta maxilarele, potrivi povara. Malurile prinseră să scadă, în curând pârlăiașul ieși la drum drept.

Litruță se întoarse.

— Am luat distanță bună, frățioare, abia se văd.

Ăla micu se lăsă în patru labe și Sile respiră lung. Înaintau de-a bușilea, măcăcinii le sfâșiau hainele, tufișurile de mure întindeau brațe lungi, încărcate de spini. Glezna lui Litruță se umflase, gema înăbușit la fiecare atingere.

Vocea maiorului Dașcu țâșni din noapte:

— E inutil, domnule profesor, nu vă dați seama?

Șuvițe subțiri de lumină le ardeau tălpile.

Ușchitu scui pă cu obidă:

149

- FUGA -

— Vor să ne prindă vii!

— Aiurea, trag ca agiamiii!

— Nu, Mitule, ne obligă să stăm pe loc.

— Fă stânga, frățioare, spre cărăruie.

Poteca se prăvălea într-o viroagă. Ieșiți din bătaia lanternelor,

Sile săltă hoțul în spinare și o porni la fugă.

Colbul drumeagului înșira o panglică subțire de lumină printre

tufișurile în floare. Litruță ferea din calea Ușchitului crengile

туруind:

— Așa, neamule, așa trăi-te-ar Dumnezeu, bagă cărbuni!

Profesorul ostenise, gâfâia precipitat, hoțul apăsa plumb, dar

continua să alerge. Sângele îl izbea cu pumnii în tâmpile, imaginile

prinseră să se clatine năpădite de altele uitate de mult...

...Căruța săltând spre prăpastie... Sugaciul izbit de loitre urlă...

Încă douăzeci de pași... Cincisprezece... Nu poate s-o ajungă deși

fuge din rășputeri... Trebuie sucit proțapul... Știe el, Sandu Goace, de ce lasă căruța cu proțapul întors când deshamă caii. Să nu poată porni la vale... Câți ani avea pe atunci? Era în clasa a III-a, în vacanță... Copilul plângea... Goace și nevastă-sa prășeau, departe la buza râpei... I-a fost milă, a încercat să-l ogoiască... Huța-huța cu căruța... A îndreptat roțile din față... O rachetă țâșni deasupra viroagei vărsându-și încet lumina. Maiorul Dașcu, strigă ceva. Dar Ușchitu n-auzi. Trebuie să ajungă căruța din urmă, să-i sucească proțapul... Încă zece metri. A reușit. Nevasta lui Goace sărută copilul plângând, bărbatul alb la față ridică sapa... Aleargă înnebunit spre casa bunicilor... Sudoarea curgea șiroaie pe fruntea Ușchitului împăienjenindu-i vederea, greutatea din spinare îi sugea vlaga. ...Dacă n-ar fi avut ruksacul! Când ajunse în gară, trecea ultimul vagon... Trebuia să-l prindă... Nemții intraseră în oraș, era ultima lui șansă. Alerga pe lângă șine, se împiedica în pietriș... Mecanicul îi făcea semne de încurajare... Ruksacul îl trăgea de umeri... Vârfurile degetelor atinseră bara... Încă puțin! Se rostogolise izbit de un macaz... Mușca pământul, îl lovea cu pumnii...

Sile se ridică greu. Avea palmele zdrelite, genunchiul îi sângera.

Hoțul chircit în spate șopti:

— Oprește-te, nene, trage-ți sufletul!

Respirația Ușchitului devenise un șir neîntrerupt de mugete... Îl

150

- COSMA BRAȘOVEANU -

frigea spinarea, pașii i se împleticeau. Porni mai departe în fugă.

..., „Stai! Stai nemernicule!” Țipetele fetei dispăruseră odată cu

mașina... Hotărâseră să ia masa la restaurantul Băneasa... Angela

purta o rochiță scurtă, cu trandafiri... Nu era nici un taxi... Oprise

lângă ei o mașină particulară... Un individ negricios cu zâmbet

murdar... Privea lacom genunchii fetei... A coborât înaintea Angelei

s-o ajute... Ticălosul a demarat brusc... S-a înfundat în pădure...

Alerga disperat, urlând...

Trupul Ușchitului devenise o sobă încinsă. Se clătina beat,

izbindu-se de copaci.

Hoțul îl zgâlțâia îngrozit de umeri:

— Oprește, nea Sile, oprește-te!

Scăpaseră de sub puterea armelor, automatele pocneau

înfundat undeva departe, dar profesorul continua să alerge.

Sângele îi pătrunsese în albul ochilor, la colturile gurii
apăruseră două firicele subțiri de spumă.

— Nene!

Un cerc de foc strângea fruntea Ușchitului.

„Trebuie să ajung căruța... Dacă nu întorc proțapul se
prăbușește... În căruță e Angela... Ruksacul... Dacă n-aș avea
ruksacul...”

Roțile căruței sunt de fier, alunecă pe șine... Mecanicul a
împrumutat chipul omului de la volan... Îi face semne, strigă:

„Mai repede, mai repede!”

Locomotiva se afundă în pădure... Angela țipă...

— Stai, nemernicule!

Cu un urlet lung, răgușit, profesorul se prăbuși în păpurișul
ghiolului.

Își reveni greu, ca după o beție. Apa era caldă și plăcută, totuși

Ușchitu își simți dintr-o dată piciorul înțepenit.

— Repede, cuțitul!

— Ce s-a întâmplat?

— Cârcelul!

Se înțepă și durerea dispăru. Hoțul băgă înapoi șişul în

buzunar. Înota alături fără să piardă malul din ochi.

— Încă n-au apărut. Râse clătinând din cap: Mare față ești, frățioare! De când mama m-a făcut n-am văzut pe careva să scape pietrele ca tine.

— Mi-am pierdut controlul. Mitule.

151

- FUGA -

— Lasă că l-ai pierdut bine. Scoteai flăcări pe nări ca o locomotivă, pe cinstea mea!

— Epuizarea... Începusem să delirez...

— Da, bă, nebune, credeam că te-ai sonat!

— În orice caz, nu eram departe...

— Ascultă, cocoș, cine-i Angela?

Ușchitu nu-i răspunse. Plutea pe spate cu mâinile întinse. O toropeală dulce îl cuprinse dintr-o dată, ochii i se închideau. Hoțul îl privi încruntat:

— Ce-ai, neică?

— Nu mai pot, Mitule! Măcar un minut...

— Mână, jerpane!

— Brațele. Nu mă mai ascultă...

— Mână, n-auzi?

Profesorul se răsuci. Înota brambura, fără vlagă. Hoțul întoarse capul:

— Uite-i!

Pe mal apăruseră lumini. Vânturau păpurișul și apele negre, câinii lătrau furioși. Ușchitu își scutură toropeala:

— La fund!

— Stai blând, bă, ăsta prostu', nu bat lanternele până aici. Iar i-am tras în piept, e bine?

Avusese dreptate. Tivul spălăcit de lumină se plimba nehotărât câțiva metri mai încolo. Profesorul lupta din răspuțuri să țină ochii deschiși, dar pleoapele îi cădeau grele. Hoțul observă:

— Bagă capul în apă. Așa. Acu' scutură-l. Dacă intră soiul în tine ai rupt cosorul, te halesc mâine peștii la fund. Hai că mai avem la un colț, 'ete faleza!

Ieșiră pe mal de-a bușilea. Îndată ce simți tare dedesubt, Sile se prăbuși cu brațele desfăcute. Litruță cerceta atent împrejurimile:

— Știi unde-am ajuns, gulie? Pe lângă Eforie Sud...

Un tren de marfă oprise în gară. Hoțul se aplecă asupra Ușchitului.

— Scoală, țărane, c-a venit accileratu'! Scoală, mă!

Trăgea de el cu amândouă mâinile, îl îmboldea în coaste.

— Lasă-mă!

— Hai că pleacă trenu'! Hai, cocoș, sus, sus!

Sile se ridică greu, rupt de oboseală. Înainta împleticit printre șine. Litruță chiti un vagon descoperit.

152

- COSMA BRAȘOVEANU -

— Aici!

Profesorul reuși cu chiu cu vai să depășească oblonul și se năruí. Hoțul aplecat deasupra terasamentului privea în toate părțile.

Nu-i observase nimeni.

Deasupra capului soarele își lepăda căldura. Mirosea a cărbune ars și a tablă încinsă. Litruță deschise ochii. Văzu o bucată de cer, apoi cușca de fier, apoi trupul profesorului răstignit pe podeaua vagonului. Dormea adânc respirând lung, cu gura întredeschisă. Hoțul se ridică în genunchi încercând să recunoască împrejurimile. Mărfarul încremenise pe o linie moartă din Mangalia. Căscă până îi trosniră fălcile și se așeză, rezemat de

oblon, scoțând tot ce avea prin buzunare. Țigările din pachet erau zob, teancul de sute mai păstra umezeala. Le întinse, la picioare, bancnotă lângă bancnotă.

Deodată ochii i se aprinseră. Văzuse ghiulul Ușchitului...

Întoarse capul vrând să alunge ispita, dar încrustătura dragonului făcută cu meșteșug îi rămase pe retină. Îl privi lung. Soarele umplea aurul de lumină, întinse mâna să-l scoată. Imposibil.

Intrase adânc în carnea degetului umflat de oboseală.

Litruță începu să-și roadă unghiile cuprins de un tremur ușor.

Duse fulgerător mâna la buzunar și scoase șişul.

Sile deschise ochii. Cântări, clipind mărunț, făptura hoțului.

— Ce-i? Ce s-a întâmplat?

Ăla micu își mușcă buzele. Flacăra din privire i se stinse. Băgă pe furiș cuțitul înapoi în buzunar îngânând:

— E în regulă, neamule!

Capitolul XX:

SINGURA ȘANSĂ

Hernando goli paharul și spuse:

— Mă întrebam tot timpul cine va

pune chestiunea în ecuație. Zâmbi:

Noroc că s-a inventat întâmplarea...

Ușchitu încercă să se ridice. Gemu. Îl dureau carnea, parcă

153

- FUGA -

fusese bătut cu maiul. Pantalonii și cămașa erau ferfeniță, pline de sânge, palmele julite prinseseră o crustă subțire, întunecată. Își privi pieptul, numai zgârieturi, apoi pe Litruță:

— Am trecut prin darace?

— Mai rău!

— Ce noapte, Dumnezeu, ce noapte! Hoțul clătina din cap râzând:

— O luași făurește, ziceam că te-a mușcat strechea... Unde era drumu' mai spurcat, p-acolo o coteai! Îi pipăi oasele: S-au strâmbat?

— Nu.

— Atunci e-n regulă.

— Tu cum stai? întrebă profesorul cercetându-i glezna.

— În două zile-s nou, o putem lua de la-nceput.

Ușchitu se lăsă pe spate cu ochii aninați de înălțimi. Rămase așa vreme îndelungată. Ăla micu se foi:

— Nu te taie la ramazan?

— Nu.

— Cum dracu? Eu aş rade un praznic... Să iau ceva?

Profesorul nu-i răspunse. Ochii i se umpluseră de otravă,
călătorea iar pe cărările gândului: Fuga... frânghia mâzguită...
goana prin grădini... întâlnirea cu ȣiganii... sicriele... cavoul...
goana prin pădure... Goană bezmetică.

Hoȣul cerceta încruntat terasamentul:

— Tre' să mutăm cartul, nea Sile, nu mai ȣine! Se întoarse: Auzi,
bă, ăsta prostu'?

Profesorul nu clinti. Privea fix, tăios, depărtările albastre.

— Mișcă, gloabă!

Se ridică oftând. Milioane de ace îi trecură prin carne. Arăta
însăpăimântător, numai răni și petice. Pe Litruȣă îl umflă râsul:

— Nici la D.A.C. Nu te primește, gulie! ȣine faȣa!

Porniră printre vagoane spre câmpuri. Sile se clătina, gema la
fiece pas; Litruȣă călca șchiopătând.

— Mănâncă, bă!

— ȴȴ!

— Ia un gât de tărie și bagă grăunȣe-n tine!

Se adăpostiseră sub un mal scobit de vânturi. Hoțul cumpărase o cămașă și-un pantalon pentru Ușchitu, de-ale gurii, o sticlă de vodcă, țigări. Înfuleca lacom. Profesorul fuma privind îngândurat

154

- COSMA BRAȘOVEANU -

înserarea.

— Te-ai ras singur fără săpun, guriță? întrebă hoțul clefăind.

Ușchitu ridică din umeri:

— Am obosit, Mitule...

— Cred și eu, după alergătura de azi-noapte.

— În general. Îl măsură lung: Spune-mi, încă n-ai înțeles?

Hoțul râgâi porcește scobindu-se între măsele cu unghia

degetului: mic:

— Ce să înțeleg?

— Dașcu a avut dreptate...

— Iar, bă? sări Litruță. Iar o luăm de la Adam? Ce mama dracului am mai făcut?

— Nu de tine-i vorba, Mitule. Mă gândeam la toată povestea asta. E într-adevăr ridicolă.

— Stai cuminte, flăcău!

Sile sorbi din sticlă și se cutremură:

— Te-ai întrebat cât o să dureze?

— Până una alta, spuse hoțul dând din mâini a lehamite, am alte întrebări pe cap: Cum ieșim din strânsoare, unde găsim o gazdă...

— Admitem că ieșim...

— Să te audă Ăl de Sus!

— Admitem că cineva e dispus să ne adăpostească fără acte. Ei și? Ne-am mai strecurat de câteva ori — ca prin urechile acului — dar ne-am strecurat. Am găsit și o cameră. Și?

— Cum adică „și”?

Profesorul azvârli țigara:

— Maiorul Dașcu și oamenii lui au fost de fiecare dată la câțiva pași de noi! Ne-a ajutat șansa, sunt de acord, numai că nu poți miza la infinit pe același număr.

Sprâncenele hoțului se arcuiră. Spuse pe gânduri:

— Parcă ai altceva de făcut.

— Asta-i nenorocirea, Mitule! N-ai! Nu vezi cum e organizată treaba? Comitet de stradă, comitet de bloc, comitet de scară, nimeni nu te angajează picat așa din senin, există o evidență la

brațele de muncă.

— Ce să spun, toată viața mea, numai să trag la lopată mi-a fost gândul... Râse: Rad un tolomac și trăiesc boierește două săptămâni ca nimic! Chestia e să mă aciuesc undeva.

— Unde?

155

- FUGA -

Îl privea intens în luminile ochilor. Hoțul se foi sâcâit:

— Unde! Unde! Găsim noi...

— Nici tu nu crezi! spuse profesorul rezemându-se de mal. Își aținti privirea în depărtări: Am obosit, Mitule. Mi-am pierdut nădejdea și am obosit... Mă cramponez de o frânghie care văd cum se destramă. Degetele refuză s-o apuce...

Tăcu. Litruță se chircise tot, cu ochii țintă la chipul profesorului. Întrebă într-un târziu:

— Adică, după tine, rupserăm mița în două?

— Dar după tine?

— I-am tras până acu' în piept? I-am tras! Eu cu capul, tu cu hoitul, o scoatem noi...

Vorbele pocneau seci. Ușchitu îl privi surâzând amar.

— Îți furi căciula, Mitule!

Litruță sări brusc în picioare și se lovi zdravăn cu creștetul de mal.

— O, fir-ai al dracului! Se întoarse spre Sile: Și-acu' ce vrei, bă, ce vrei? Să mă-ntind pe șină? Să-mi pui juvățul?

Ieși afară cu mâinile înfipite adânc în buzunare.

Soarele scăpătase îmbrăcând asfințitul într-o lumină răsurie.

Peste porumbiște vâsleau rar pescărușii. Marea își trimitea răcoarea în adieri sărate.

Profesorul se strânse înfrigurat.

— Acu' ce stai ca o momâie? Zi, fă ceva! spuse hoțul apropiindu-se.— Tu ești cu inițiativele, dragul meu, eu sunt ăla prostu...

— Cred că nu vrei să ținem greierilor de urât.

— Nu vreau nimic, Mitule.

Litruță scuiță scârbit într-o parte:

— Te-au speriat muștele, cocoș! Hai în stațiune să numărăm pietrele.

— Hai, făcu moale Ușchitu.

Porniră prin pârloage. Hoțul călca grăbit, fascinat de luminile litoralului. Profesorul scoase pachetul de țigări.

— Nu aici! Ne gimbesc la fix.

Depășiră autostrada. Deodată, Litruță se opri privind lung o mașină oarbă, cu număr de Neapole trasa pe tăpșan.

— Măgaru' lui Gică Oancea, neamule!

Ușchitu îl privi nedumerit.

— Italianul! preciza hoțul, amigo... A! Uite-l! Ssst! Reazămă

156

- COSMA BRAȘOVEANU -

umbra!

Opt Vieți apăru din întuneric. Cercetă circumspect

împrejurimile, apoi deschise portbagajul, scoase o canistră, se uită

încă o dată împrejur și dispăru în noapte.

— Nu-mi miroase bine treaba asta! După el!

— Lasă-l în plata Domnului, Mitule, făcu Sile. Ce ai cu omul?

— Ăsta-i om?

— De bătut l-ai bătut, bani ți-a dat...

— Să mai dea! Țin-te după mine.

Ușchitu îl urmă plictisit. Avea chef să facă o baie fierbinte și să

doarmă. Hoțul îi puse mâna pe braț. Se opriră în spatele unui

tufiș. Gică Oancea pitea bidonul într-o groapă, sub resturile de

materiale rămase de la constructorii stațiunii.

— Ete-te drăcia dracului! șopti Litruță. Tre' ținut sub faruri.

— De ce?

Hoțul îi făcu semn să tacă, pândind mișcările celuiilalt. Opt Vieți aruncă deasupra câțiva saci goi de ciment și se îndreptă spre mașină. Litruță îl așteptă să se îndepărteze apoi dezveli ascunzătoarea.

— Ce zici de chestia asta, bă, ăla prostu?

Descoperise trei canistre pline ochi. Sile mirosi conținutul:

— Benzină.

— Benzină a-ntâia, neamule, a mai prima!

— O fi furat-o de pe undeva.

Hoțul îl măsură sceptic.

— Adică îl vezi tu pe Opt Vieți găinărind? Asta-i ocnă, frățioare, nu se murdărește cu fietece!

Ușchitu se ridică:

— Hai să mergem, Mitule. Ce te privesc pe tine afacerile lui?

— Mi-e datornic! Sile se uită surprins și hoțul o suci iute: Avem nevoie de lovele, profesore, dacă are dă!

— De ochii tăi frumoși!

— E bine? Stai jos, colea.

Stelele aninau pe cer lumini mici, zgribulite. Răsturnat într-o rână, profesorul sorbea briza sărată cu miros de alge. Își simțea inima strânsă, o teamă nedefinită i se furișase în suflet. Litruță pipăia cu privirea întunericul. Pocni din degete și spuse încet, mai mult pentru el:

— Nu ghicesc pontul și pace bună!

157

- FUGA -

Rodea nervos un fir de iarbă. Ușchitu se enervă:

— Au trecut aproape două ore. Ai de gând să-l așteptăm toată noaptea? Eu am plecat!

— Unde?

Întrebarea hoțului îl liniști subit. Se așeză oftând:

— Ai dreptate. Unde?

— Ssst! făcu Litruță punându-i mâna la gură. Vine!

Se retraseră după un maldăr de gunoi. Opt Vieți apăru respirând anevoie. Ducea pe umăr un sac greu. Hoțul așteaptă să-l așeze lângă canistre, apoi se apropie.

— Bună seara, Oanceo!

Escrocul sări ars cu șişul în mână. Recunoscu fugarii și făcu încă un pas înapoi.

— Voi erați?

— Noi, amigo, tot noi, spuse Litruță cu subînțeleș.

— Ce dracu faceți aici?

— Dar tu?

Mitu Suveică zâmbea subțire... Opt Vieți spuse enervat:

— Pun de ciorbă.

— Vezi să nu dea în foc, napolitanule!

— Văd c-o păzești. Șopti: Nu te băga, Suveică, că iese cu jelanie!

Șusta mangaliotilor!

— Parcă lucrai pe cont propriu, își aminti Litruță.

— Mi-a trecut.

Hoțul pipăi sacul apoi, cu o mișcare fulgerătoare îl spintecă. O elice lată sclipi în bătaia lunii.

— Oho! făcu Litruță, un motor de barcă...

Opt Vieți zvâcni înainte. Degetele Ușchitului prinseră din zbor încheietura mâinii în care ținea cuțitul.

— Stai liniștit, domnule Oancea!

Escrocul se lăsă moale pe marginea gropii.

— Ce-aveți, mă, cu mine?

— Ai și uitat, amigo?

— Sunteți nebuni, pe onoarea mea! Presarii bat litoralul, vă caută turbați și voi umblați după mana hoților!

— Umblăm, Oanceo, că miroase bine. Cât iese de-aici?

Opt Vieți își mușcă buzele:

— Ce să mai iasă c-a ieșit?

— Cât?

— Șase bătrâne. Jumate, după.

158

- COSMA BRAȘOVEANU -

— Numără! spuse hoțul întinzând palma.

Gică Oancea scoase un teanc de sute.

— Asta-i tot ce-i dau miresii. Luați-i și roiu, că vin băieții după marfă.

Hoțul puse banii în buzunar și se așeză:

— Minți, amigo!

Opt Vieți își întoarse buzunarele pe dos:

— Să mor eu dacă mai am o lețcaie!

— Lovele n-ai, Oanceo, știu!

— Atunci?

— Ce-i cu motoru’? Lasă vraja că nu ține. Scump la ieftin nu-i

pe partea ta. Îl privi lung: Pui la cale o cărăbăneală!

Escrocul rămase de piatră. Mișcă mult buzele înainte să articuleze:

— Ce?!...

— Cui pregătești papucii, Oanceo?

— Ce să pregătesc?!

— Care vrea să treacă la turcaleți?

Sile deveni brusc atent. Apucă mâna hoțului:

— Ce-ai spus?

— E-n șuste cu vaporeni, explică Litruță. Anină motoru’ la o barcă, benzina alături... Se răsuci spre Opt Vieți: Cine-i omu’?

Gică Oancea își prinse capul în palme. Degetele îi tremurau.

Spuse moale.

— Eu.

Hoțul făcu ochii mari:

— Ești dilimac?! Ce-ți veni, suflete?

— Am călcat pe unu’... Mai bine îți lăsam mașina atunci...

Umblă puterile după mine mai dihai ca după voi.

— Și ți-a fost târșă să-mi spui?

— Păi?

— De ce?

— Barca-i mică, nu-ncăpem toți trei...

Capitolul XXI:

PREA TÂRZIU!

— *Ați înțeles? Băiatul era
un încăpățânat, niciodată n-ar*

159

- FUGA -

*fi mărturisit, spuse abatele
luându-și pălăria.*

Mitu Suveică îl măsură surprins.

— Cine ți-a spus că vreau să trec la baclavagii, Oanceo?

— Nu vrei?

— Nu.

Escrocul se uită aiurit la profesor. În ochii Ușchitului verdea
prinse luciri drăcești.

— Vorbești serios, Mitule?

— Ai auzit de Interpol, bă, ăsta prostu? Mă livrează pachet retur

cât ai zice pește. Fără lovele, fără o vorbă străinească, fără acte, iau plăseanu la fix ca Tom Mix. Acilea, de bine de rău o mai sucesc...

— Ai dreptate, Suveică, se repezi Opt Vieți să-l asigure. Eu am mai deprins italiana, la o adică...

— Aduni fraierii de pe șosea... Mă al dracului! Nici acu' nu-mi iese din cap cum m-ai aiurit!

— De, nene.

Ușchitu întrebă emoționat:

— Ai aranjat să te aștepte cineva în larg?

— Nu.

— Știi să navighezi?

Escrocul săltă din umeri și Litruță izbucni în râs:

— Hai că ești de beleaua lumii! Bine bă, tolomacule, cum pleci așa de nebun?

Opt Vieți oftă adânc:

— N-am de ales, fraților. Mă bagă ăștia la pastramă pe viață, cum să scap?

— Și altfel scapi?

— Dumnezeu cu mila.

Profesorul își umezi buzele. Spuse încet:

— Pot să conduc eu barca, domnule Oancea!

— Te-ai dilit și tu, bă, ăsta prostu? sări Litruță.

— Probabil. Oricum, nu există altă soluție.

— Maica ta, Doamne! Ce-ți închipui te-așteaptă ăia cu plăcinte calde, ai? N-au târâie-brâu destui?... Crezi că chestia cu Interpolul e hohă? Îți trimit poza și te dîbuie urgent!

— Nu există altă soluție, Mitule, m-am gândit bine! spuse Ușchitu apăsător. Cum o fi oi vedea. Poate mă culege un vapor,

160

- COSMA BRAȘOVEANU -

poate ajung pe vreo insulă... Surâse: Tot vroiam eu să călătoresc.

Dacă e dumnealui de acord...

Gică Oancea fremăta:

— Știi să te ții de busolă?

— Știu. Proiectasem o expediție pe Amazoane. Șase luni m-am antrenat, în deltă, pe mare... Ș-apoi, am terminat totuși liceul de marină.

— În regulă! Luăm mai puțin potol și merge!

— Ce fel de barcă ai? întrebă Ușchitu.

— Lotcă pescărească.

— Oho! Duce ușor patru oameni!

Hoțul își făcu semnul crucii:

— Mă băieți, mă trăi-v-ar Dumnezeu, stați blânzi! Nu faceți un kilometru și dau grănicerii alarma.

— N-or s-o dea, Suveică, spuse Opt Vieți zâmbind.

— Or fi prins drag de tine?

— De ce crezi că am rostuit o lotcă și nu altă drăcărie? Ies în larg pescarii cu noaptea-n cap, cherhanaua-i acilea...

— Și?

Gică Oancea se ambalase, vorbea cu sufletul la gură:

— Iau scula unuia, Gherasim, acu-i prin spitale. Trag eu la rame un timp, până dau zorile, pe urmă băgăm motoru'.

— Grănicerii au aparate, domnule Oancea, spuse profesorul.

Scuză-mă, dar chestiunea trebuie privită cu toată seriozitatea, sub toate aspectele.

— Până se dumiresc, suntem departe.

Hoțul clătină din cap:

— Știi ce-i aia vedetă rapidă, cocoș?

— Știi ce înseamnă un avans de câțiva km, Suveică? Dezveli

motorul: Ia uită-te la nasulia asta.

Profesorul îl cercetă atent, făcu tot felul de calcule și zise oftând ușurat:

— Da, în apele teritoriale e imposibil să ne ajungă.

— Am trecut dincolo, pa și pusi! Benzină berechet, busolă marinărească, dacă știi să umbli la ea în câteva ceasuri radem un marghiloman la Istambul.

Fumau toți trei golănește ținând țigara în podul palmei. Hoțul își plimbă privirea de la Oancea la Ușchitu:

— Nu e bine, mă băieți! Bateți calea mânzului...

161

- FUGA -

— Arată-mi altă ieșire, Mitule, și renunț. Știu, de obicei, socoteala de acasă nu se potrivește cu cea din târg, pot interveni o mie și unu de lucruri neprevăzute...

— Ce te faci dacă se lasă cu valuri, de-o pildă?

— Lotca e ambarcațiune de nădejde. Îl privi cu căldură: îmi pare rău de tine.

— Te doare-n cot!

— Nu, Mitule, sincer îmi pare rău.

— Când ajungi la fund să-mi trimiți o ilustrată.

Escrocul scuipe de trei ori:

— Pușchea pe limbă!

— Pentru când te-ai hotărât? întrebă profesorul.

— Măine noapte. Am un pretenar la căpitănia portului din Constanța. Mi-a suflat că s-anunță vreme a-ntâia.

— Asta-i foarte important. Ai tot ce-ți trebuie?

— Benzina, motorul și busola. De potol mă îngrijesc mâine.

— Adică?

— Mă gândeam la niscai conserve, ceva...

Mitu Suveică începu să râdă:

— Vorba aia, tare cu parizăru' că desertul îl luați în turcime. Îi dădu cu tifla: Marinaru' lui Cristos!

— În nici un caz conserve, domnule Oancea, interveni calm profesorul. Provoacă sete. Apropo, trebuie luată apă.

— Păi n-aveți dedesupt? Hoțul se distra grozav. N-oți bea-o voi pe toată...

— Un litru în doi pe zi, cel puțin, pentru minimum o săptămână, calculează Ușchitu.

Opt Vieți îl privi mirat:

— Ziceam că în câteva ore... Motoru-i puternic, neică, trage tare.

— Teoretic cam așa e, numai că putem avea o pană sau se agită marea și trebuie să oprim. Procură niște pesmeți...

— De ce? se interesă Suveică, treceți la pocăiți?

— Pesmeți, ciocolată, zahăr, lămâi, continuă Ușchitu — și neapărat două cutii de ness-café.

— Dacă nu faceți rost de-un filtru n-ați făcut nimic.

Escrocul se enervă:

— Mai lasă-ne dracului cu bancurile, neică!

— Gura! Ți-ai luat și tu maidanul? Vezi că iar îți retez unghiile!

Opt Vieți își strânse maxilarele și tăcu.

162

- COSMA BRAȘOVEANU -

— Cine mai știe de treaba asta, domnule Oancea? interveni repede profesorul.

— Nimeni.

— Vorbeai de un prieten la căpitănia portului. Te-ai sfătuit cu el?— Ce-s diliu?! Zâmbi strâmb. Prieten! Singurul prieten mi-e șuriul.

— Și ăla te lasă la o adică. Ți-aduci aminte cum s-a cărat când te-am pocit?

Căuta sămânță de scandal. Sile îl măsură lung:

— Ce diavoli fierb în tine, Mitule?

Hoțul vru să răspundă, apoi renunță. Sări în picioare și se afundă în întuneric.

Gică Oancea scoase o sticlă plată de whisky și turnă în capac.

— Recuzita, observă Sile zâmbind.

— Să fie într-un ceas bun! Poate dă Dumnezeu și se taie pe drepte.

— Cărțile au fost de mult împărțite, domnule Oancea.

— Adică mi-era scris să mă-întâlnesc cu dumneata?

— Firește.

— Și să-l calc pe amărâtu ăla?

— Pe el sau pe altul. Dacă nu intervenea accidentul, nu încercai să pleci, este?

— Este. Își frecă bărbia pe gânduri: Mi-e târșă de Suveică... Să nu ne facă vreo figură, nu știi ce poamă e.

— De când îl cunoști?

— Atunci, pe șosea l-am văzut prima oară, dar l-au vopsit

caramangiii din Constanța care-l știu: Simigiu, Chioru, Pricopete.

N-are mamă, n-are tată, bagă cuțitul în om pe te miri ce. Și numa pe la spate.

— Crezi?

— Șase ani a stat Sandu Simigiu prin pârnăi, l-a lăsat caiafa cu șuriu-n coaste, după ce dăduseră o gaură în Filantropiei.

— Când s-a întâmplat asta?

— Prin '46—47. Chiorului i-a scris rețetă pentru un ochi de sticlă, Pricopetelui i-a întins clapca. Mă mir că nu l-ai mirosit.

Vorbea în șoaptă, sfredelind cu ochii întunericul. Profesorul își aprinse albă țigară. Spuse pe gânduri:

— L-am mirosit, domnule Oancea, dar n-aveam încotro. Ș-apoi,

163

- FUGA -

ca să fiu sincer, mi-a fost de real ajutor în multe împrejurări.

Simte primejdia de la șapte poște, nu știu cum naiba. Clătină din cap. N-aș pune mâna în foc că ține la mine, totuși, după câte am pătimit împreună... Nu, nu cred să mă vândă.

— Ești convins, profesore?

Tresăriră. Hoțul zâmbea drăcește în spatele lor. Își juca șișul în

— palmă, cu ochii la Opt Vieți:

— Bagi' fitile, ai?

— Spun și eu ce-au spus alții, îngână Oancea speriat.

— E bine, *fratello!* E foarte bine, *amigo!* Se răsuci spre Sile: Poți să fii liniștit, Ușchitule. Vin cu voi!

Se întâlniră a doua zi spre seară. Gică Oancea procurase alimentele, urma să mai aducă bidonul pentru apă. Hoțul scoase banii.

— Ia o bătrâna, Ușchitule, și bag-o-n țeale de schimb.

— Și pentru tine?

— Îmi iau singur. Explică: În doi ne reperează urgent.

— Mda.

— Ne întâlnim peste două ore. Baftă!

Se îndepărtă. Oancea căuta ochii Ușchitului.

— Ce părere ai, profesore?

— Poate că are dreptate, patrulele știu că umblăm împreună.

— Mie unul mi-e frică.

— Fii serios, omule, din moment ce s-a oferit să vină cu noi...

— Nu-l cunoști!

Sile îl bătu pe umăr:

— Până ajungem dincolo poți fi fără grijă. Mă duc, să nu se închidă.

Mitu Suveică se furișă în curte. Casa părea pustie, buruienile năpădiseră grădina de flori, își înălțau capetele peste treptele cerdacului. Litruță scoase o cheie ruginită dintr-o crăpătură și deschise ușa. Balamalele gemură ascuțit încrețind pielea hoțului. Intră în casă și se repezi la geam. Prin perdelele bătrânești, lucrate cu iglița, putea să supravegheze ulița până departe spre maidan. Rămase neclintit o jumătate de oră. Nimic nu tulbura întunericul cuminte, își aprinse o țigară, apoi smulse covorul de pe perete și începu să scrijelească tencuiala cu cuțitul.

164

- COSMA BRAȘOVEANU -

Hoțul desprinse ultima cărămidă, o așeză cu grijă peste celelalte, apoi scoase din tainiță o valiză.

Ochii îi jucau înnebuniți în orbite. Cercetă încă odată strada și se grăbi să-i desfacă încuietoarea.

Respiră lung, ușurat. Teancurile verzui de dolari îl așteptau cuminiți. Le privi mult, până începură să-i joace înaintea ochilor...

...Când pătrunsese în pivniță, frații Zugravu priveau hipnotizați

bancnotele. Nu l-au simțit. Ținea șuriul strâns în palmă... Întâi l-a fulgerat pe Sandu. Ți mari au dat să se întoarcă. I-a culcat repede... Țâșnea sângele din ei ca din cișmea... Nicu a apucat să-i spună: „N-or să-ți aducă noroc, Mitule!” Hoțul se cutremură.

„Aiureli!”

închise valiza, o luă la subțioară și părăsi casa.

Se opri la marginea șoselei cercetând cerul. Luna dispăruse de mult sub grămada de nori.

„Cât nu se fâțâie halotca, e bine!”

O porni pe câmp spre groapa lui Gică Oancea, fluierând semnalul. Îi răspunse Ușchitu.

„În regulă”.

Și totuși ceva nu era în regulă. Își simțea inima, vie, mare, agitată. Se opri nehotărât.

Brusc, din toate părțile țâșniră lumini, îl cuprinsesă într-o horă.

Hoțul roti capul înspăimântat. Încremeni, incapabil să-și desprindă ochii de pe chipul ofițerului din fața lui. Scoase un muget lung, ascuțit de fiară înjunghiată.

— A!

Înțelesese în sfârșit.

Căpitanul Sile Dragu „zis Ușchitu” îl privea liniștit.

EPILOG

Generalul își plimbă privirea de la unul la celălalt.

În ochii maiorului Dașcu, ardeau flăcări întunecate. Sorbea coniacul încet, cu înghițituri mici, strângând bolul în palme.

Căpitanul Vasile Dragu fuma, blătuind chiștocul. Obicei de șuț în cărăbăneală... Uniforma îi stingherea mișcarea mâinii și generalul surâse.

— Apoi?

165

- FUGA -

Dașcu puse paharul pe marginea biroului:

— Am căpătat repede certitudinea că lovitura o dăduseră Litruță și frații Zugravu. Din nefericire n-am putut stabili ascunzătoarea dolarilor. Mitu Suveică s-a grăbit să-și lichideze complicități.

Arestându-l pierdeam orice șansă de a recupera valuta: Litruță n-ar fi mărturisit niciodată, îl cunosc demult. Am hotărât deci „să-l căutăm”. Dirijându-l pe itinerarul stabilit de noi, talonându-l la fiecare sută de metri, mai devreme sau mai târziu hoțul trebuia să ajungă la concluzia că este imposibil să se ascundă pe teritoriul

țării. În disperare de cauză nu-i rămânea decât o singură soluție: să scoată dolarii din ascunzătoare și să încerce forțarea frontierei. Ceea ce s-a și întâmplat. Exista pericolul ca rămânând în libertate să comită grave infracțiuni. Chiar în condițiile supravegherii la care l-a supus „profesorul”, Litruță a fost la un pas de crimă.

— Un individ greu de recuperat, observă generalul.

— Absolut! Era deci imperios necesar să-i plasăm un om. Cu cinci zile înaintea startului, căpitanul Vasile Dragu a devenit „Ușchitu, condamnat la zece ani pentru dublu asasinat”.

Infiltrarea în lumea delincvenților rămânea unul din momentele cele mai dificile ale acțiunii. Ne-au dat concursul câțiva clienți ai penitenciarelor, astăzi perfect integrați într-o viață socială, normală, certificând noua stare civilă a căpitanului.

Generalul se întoarse spre Vasile Dragu:

— Nu te-a suspectat?

— Litruță suspectează pe toată lumea, fără excepție. Zile în șir m-a măsurat lung printre gene, mi-a cântărit fiecare gest, fiecare cuvânt. Faptul că inițial i-am refuzat participarea l-a hotărât.

Greutăților prevăzute li s-au alăturat altele, ivite pe parcurs. Șirul ghinioanelor a început de la primul pas. Frânghia pe care urma să

„evadăm” din locuința lui Tase Popescu a căzut în groapa cu var.

Exista riscul să-mi alunece palmele. Am vrut să renunț...

— Frânghia, explică maiorul Dașcu, era suspendată deasupra șantierului, la înălțimea etajului cinci, iar dedesubt se aflau șiruite, în picioare, țevile de calorifer...

Vasile Dragu istorisi peripețiile.

— Și azi mă cutremur. Dincolo de obiectivul în sine, era în joc viața unui om pe care deliberat o pusesem în pericol. Abia a doua zi mi-am revenit. A doua zi... Oftă: A doua zi altă poveste: jitarul colectivei ne-a confiscat hainele în timp ce noi ne scăldam. Cât pe ce să ne aresteze șeful de post...

166

- COSMA BRAȘOVEANU -

Maiorul Dașcu râse:

— Unchiașul e nemaipomenit. Singurul dintre săteni care a mirosit unde vă ascundeți.

— Între timp continuă căpitanul Vasile Dragu am stat mult de vorbă cu Litruță. Mi-a povestit viața, peregrinările. S-a născut într-o familie de detracați, într-un fund de mahala. Bețivi, imorali, hoți... Rămase cu privirea pierdută printre arabescurile covorului.

Citeam undeva o observație: „Nu oricui îi este îngăduit să aducă copii pe lume. În orice profesiune ți se cere o diplomă, numai copii face cine vrea”. Ce putea să iasă din părinți alcoolici, abrutizați, fără elementare noțiuni de educație? Pe fondul unei construcții deficitare s-au grefat încă din copilărie tarele existenței blamate în toate abecedarele. Anii îndelungați de pândă i-au dezvoltat instinctul pericolului, bătaile încasate la școala de corecție, prin comisariatele de poliție, sau de la „meșterii” pe care îi ucenicea, i-au pervertit organismul. Omul ăsta poate să suporte dureri fizice de neînchipuit și în cele din urmă să-i placă.

— Să-i placă?! întrebă mirat, generalul.

— E greu de imaginat, și totuși ăsta e adevărul. Sunt încredințat că nici dacă trăia pe vremea *Gestapo*-ului nu i s-ar fi smuls secretul. Oftă: Un nefericit... O sălbăticiune gata în orice moment să-și arate colții. Aurul îi întunecă complet judecata. A încercat s-o sugrume pe doamna Alexandra Angelescu, gazda noastră, bănuind că ascunde bijuterii sub saltea, mie a vrut să-mi înfigă cuțitul pentru un inel... Repetă pe gânduri: Da, nu oricui îi e îngăduit să aducă copii pe lume...

Femeia de serviciu puse cafelele pe birou. Căpitanul Vasile

Dragu așteptă să iasă și reluă:

— Una din etapele destinate să genereze ideea că pe teritoriul țării este practic imposibil să ne ascundem, era locuința profesorului Istrate din N. La indicațiile maiorului Dașcu, fostul meu coleg de liceu improvizează aspecte cutremurătoare despre căsnicia lui — un „turnător”, trebuie să aibe toate păcatele din lume — devine nervos, pare cuprins de teamă, se grăbește să ne lase singuri... Hoțul nu observă că pachetul de cărți a fost măsluit și joacă. Crezusem că lucrurile au reintrat pe făgașul prevăzut dar iată că Litruță le complică. Subtilizând darul nuntașilor, mă pune în mare încurcătură. Am hotărât să rămân mai departe „ăla prostu” care nu a observat furtul.

Pe itinerarul, stabilit își face apariția Gică Oancea, zis Opt Vieți.

167

- FUGA -

O întâmplare norocoasă. Escrocul constănțean se va mai interpune de două ori în calea noastră sfârșind prin a accepta să-l întovărășim în fuga peste graniță, cu o barcă.

— Și dacă nu intervenea întâmplarea? se interesă generalul.

— Intervenea „inginerul Poșircă”. Stabilisem dintr-un bun

început ca „vărul să-mi ofere posibilitatea de a trece clandestin frontiera”. Își plecă privirea: Singura abatere de la program a constituit-o aducerea fetei în Cișmigiu. N-o văzusem de aproape două luni.

Generalul zâmbi. Dașcu își stinse țigara:

— Din fericire totul s-a sfârșit cu bine...

— Cu acest prilej, „am aflat pentru prima oară” despre furtul dolarilor. Asemenea ispravă, în mod firesc, ar stârni interesul oricui. I-am cerut amănunte. Mi le-a dat, bineînțeles în altă variantă, urmărindu-mă atent cum reacționez. I-am propus din nou să ne vedem fiecare de drumul lui și spre surprinderea mea, a acceptat.

Vasile Dragu își alege surâzând o țigară:

— Eram convins că spectacolul, se sfârșea lamentabil. Hoțul ghicise cursa. Am continuat să hăimănesc prin mahala.

— Mitu Suveică, interveni maiorul te-a urmat de la distanță. S-a apropiat târziu, după ce, în sfârșit s-a lămurit că nu te interesează încotro o ia.

— Așadar, Litruță continua să rămână departe de adevăr.

Tensiunea creștea, Dașcu și oamenii săi strângeau cercul, îi

simțeam din ce în ce mai aproape, gazdele hoțului refuzau să ne ajute. A oferit singur soluția: Să mergem pe litoral. Sezoniștii străini și excentricitățile de vacanță ale autohtonilor, ofereau prilejul unui travesti. Mitu Suveică știa că miliția va face același raționament, dar miza mult pe furnicarul de la Mamaia. Vremea rea, adunase lume puțină. Dacă la București simțeam în ceafă respirația urmăritorilor, la Constanța îi vedeam. Era suficient să întorci capul. În plus, hoțul vrea sau e nevoit să tranșeze vechi rivalități. Și din nou intervine neprevăzutul. Sărind de la etaj, Mitu Suveică își luxează un picior. Ieșirea în asemenea condiții din încercuire putea să reînvie suspiciunile hoțului. Forțele afectate de miliție operațiunii trebuiau să fie pe măsura mizei. Era de așteptat să întâlnească măcar un milițian la fiecare colț de stradă, și să socotească deci imposibilă scăparea. Ideea de „a fura” mașina a fost bună, însă, așa cum singur raționase, nu puteam merge prea

168

- COSMA BRAȘOVEANU -

departe. Într-adevăr, câteva echipaje ne-au ajuns repede din urmă.

A trebuit să-l duc în cârcă...

Sprâncenele căpitanului se arcuiră. Își isprăvi cafeaua privind

lung zațul din ceașcă.

— A fost cea mai îngrozitoare cursă din viața mea. Lipsa de inițiativă a maiorului Dașcu putea da de gândit, trebuia să acționeze. Singura șansă rămânea goana disperată... La un moment dat, mi-am pierdut controlul, întâmplări uitate de mult sau — își coborî pleoapele — pe care doresc să le uit, îmi răsăreau înaintea ochilor. Bolboroseam vorbe fără șir... Zâmbi: Un singur cuvânt nelalocul lui putea să-mi dezvăluie adevărata identitate și hoțul îmi tăia beregata.

Generalul asculta răsucind stiloul între degete. Dașcu îl privea pe gânduri. Era unul din puținii ofițeri care știa ce se întâmplă dincolo de uniforma căpitanului.

În garsoniera din Clopotarii vechi, pe Vasile Dragu nu-l aștepta nimeni. Angela? A fost... A plecat. Cine-i vinovat? Sunt dimensiuni care nu se măsoară cu rigla de calcul, o contabilitate dublă, inutilă... Poate că nici unul, nici altul. O flacără stinsă repede. E penibil să tot dai din cap repetând că-i simți căldura...

— Mi-am revenit — continuă căpitanul — în apele ghiolului. A treia apariție a lui Gică Oancea pe itinerarul nostru, a fost cum nu se poate mai bine venită. Escrocul pregătea forțarea frontierei, o

idee care în ultima analiză urma s-o sugerez eu. Opt Vieți a rezolvat astfel una din problemele delicate. Acolo, pe malul mării s-a dat marea bătălie între instinctul hoțului și concluzia că în țară nu mai are unde să se ascundă. Ezita exasperant, la un moment dat am avut sentimentul că nu va face mult așteptata propunere. Zâmbi. În cele din urmă, a făcut-o.

Tăcură toți trei vreme îndelungată.

*

Căpitanul se apropie de vizor. Un moșneag pirpiriu, cu părul complet alb rezema peretele. Vasile Dragu privi nedumerit spre supraveghetor, apoi încă o dată chipul vărgatului.

Era Litruță. Îl ghici mai mult după tăietura vineției din obraz și făptura șiștavă. Hoțul îmbătrânise dintr-o dată, peste noapte.

Luminile ochilor abia pâlpâiau undeva în fundul orbitelor.

Măsura cu credință golul celulei, fără să clipească.

169

- FUGA -

Nu se mișcă nici atunci când ușa se deschise, nici când pătrunse căpitanul. O statuie strâmbă, firatică, ciocănită în piatră de un sculptor nebun.

— Te aşteptam.

Cuvintele ieşiră din gura hoţului, răsuflăt adânc. Vorbise cercetând cu interes acelaşi punct din perete. Vasile Dragu îşi mută greutatea de pe un picior pe celălalt. Spuse încet:

— Am venit.

Se aşternu liniştea. Ploaia bătea caldarâmul, o lumină bolnavă spânzura de gratiile ferestrei.

Capul lui Litruţă se răsuci încet. Privi lung, intens, chipul căpitanului. Vasile Dragu citi în căutătură un amestec de nedumerire, curiozitate şi oboseală. Simţi nedesluşit că hoţului îi lipseşte ceva. Tăietura lui Gustărică îi zvâcnea domol pe obraz, laba găştii săpase urme adânci, spre tâmpile, în păr şi barba de dimineată sticlea albul.

Litruţă continua să-l privească şi dintr-o dată Dragu înţelese:

Viclenia din ochii hoţului murise.

Mitu Suveică îşi umezi buzele dar limba refuza să articuleze cuvintele. Cinci nopţi păşise cu gândul pe drumul cărăbănelii.

Apoi pe celălalt, lung şi întortocheat, început cu 44 de ani în urmă într-o mahala din Bucureşti.

Ar fi vrut să-l întrebe dacă profesorul Istrate ştia combinaţia,

dacă întâlnirea cu Opt Vieți fusese întâmplătoare, dacă...

Ce rost aveau întrebările? Era obosit, acrit de moarte.

Clipele treceau greu, cântăreau tone.

Vasile Dragu observă că interesul din ochii hoțului ostenise.

Privirea îi alunecă spre perdeaua ploii tra să la fereastră. Spuse

încet, aproape în șoaptă:

— Nu-ți port pică.

— Știu, Litruță.

Se îndreptă spre ușă.

Nu mai aveau să-și spună nimic.

CUPRINS

Cap. I: Sile Dragu zis Ușchitu

Cap. II: Mic ș-al dracu'!

Cap. III: Fuga

Cap. IV: Goană sub clar de lună

170

- COSMA BRAȘOVEANU -

Cap. V: Hoțul prădat

Cap. VI: Caiafa

Cap. VII: Sicrie pentru fugari

Cap. VIII: Litruță ghicește cursa

Cap. IX: Soarta unor bani furați

Cap. X: Firele se înnoadă

Cap. XI: Catch as catch can la *Monte Carlo*

Cap. XII: Un furt ca în filme

Cap. XIII: La un pas de moarte

Cap. XIV: Litruță găsește o ascunzătoare

Cap. XV: Se caută doi fugari

Cap. XVI: O întâlnire neașteptată

Cap. XVII: Polițe vechi

Cap. XVIII: Riscuri

Cap. XIX: Hăituiala

Cap. XX: Singura șansă

Cap. XXI: Prea târziu

Epilog

171